

1982 YILI 1. SAYISI

0001 TV 1982 0001

KERVAN

İNDİRİM KÜNE

GÖRÜŞ YAKIN

HÜKÜMETİ DÜŞÜREN İŞÇİ SINIFIDIR

**RIZA YÜRÜKOĞLU İLE İŞÇİNİN SESİ'NİN YAPTIĞI SÖYLEŞİ
RADYO MOZAIK'TE YAPILAN YOLSUZLUKLAR ORTAYA
ÇIKIYOR**

İŞÇİ MUHABİRLER YAZIYOR

PİR SULTAN ABDAL KÜLTÜR
DERNEĞİ KARTAL ŞUBESİ

DÜNYA BARIŞ GÜNÜ

Yeni bir Dünya Barış Günü'ne doğru ilerliyoruz. Dünyanın tüm ülkelerinde kutlanan "Barış Günü", Türkiye'de de kutlanacak. Gerçek devrimci-demokratların sahip çıktığı bu güne, tabii ki barıştan bir haber güçler bile sahiplenmeye kalkacak.

Dünya halkların tercihini barıştan, kardeşlikten, dostluktan yana koyarken, dünyamızdan savaşlar bitmiyor. Ülkemizde Kürt halkına karşı kirli savaş yürütülüyor, Ordadoğu kaynıyor, Avrupa'nın göbeğinde Bosna dramı yaşanıyor. İnsanlık alemi ise bu savaşların biteceği günü bekliyor.

Yarınlarımızın özgürlük, barış ve kolektivizmin hüküm sürdüğü koşullar olması dileğiyle, "Dünya Barış Günü" müzû kutluyoruz ve yaşanılması bir dünya yaratmak için emekten yana olan tüm güçleri birlikte mücadele etmeye çağırıyoruz.

OZAN KIZILGÜL

DOST

Aşkimsin dost, meşkimsin dost
Gönülde tek coşkumsun dost
Dost "ene'l Hak", can "ene'l Halk"

Elimsin dost, dilimsin dost
Ezgi ezgi telimsin dost
Dost "ene'l Hak", can "ene'l Halk"

Tenimsin dost, canımsın dost
Damar damar kanımsın dost
Dost "ene'l Hak", can "ene'l Halk"

Halk"

Adımsın dost, yadımsın dost
Yürekte kor od'umsun dost
Dost "ene'l Hak", can "ene'l Halk"

Sözümsün dost, özümsün dost
Yanar ciğer közümsün dost
Dost "ene'l Hak", can "ene'l Halk"

Yarımın dost, zarımın dost
Cümle beden varımsın dost
Dost "ene'l Hak", can "ene'l Halk"

İçimsin dost, dışımsın dost
Hem gerçek hem düşümsün dost
Dost "ene'l Hak", can "ene'l Halk"

Ali'msin dost, Veli'msin dost
KIZILGÜL'e meylimsin dost
Dost "ene'l Hak", can "ene'l Halk"

BARBAROS ALİ

BAŞARIRIZ

Belki o en derin uykudadır şimdi
Nerden bilsin neler neler
düşündüğümü
Çıkarasım gelir gözlerimi
yerinden
Söküp atasım gelir yüreğimi
Birden hiç düşünmeden
Hiç birşey yanıma almadan

çıkşam gitsem
Sana da gel desem bir yerlere
mesela bir
Dağlara yanındaki akarsulara
berrak pırl pırl
Bütün orkestrasıyla içiçe olsam
derim
Gel desem gelirmisin
Maksat olanaksızlıkları olur
kılmak
Başarabilirim, başarınız birlikte
olursak.

İ. KAYGUSUZ, PARİS-1984

SAVAŞ UÇAKLARI İŞÇİSİ TÜRK KIZINA

Özgürlük bir içim su gibi
güzelliğine yansıdığında
Zannetme ki sömürülmeyecek
duyguların da emeğin gibi
Ellerinle yakala
gökkuşağının yedi rengini her
yağmur sonrası
Nerede olursan ol
Emeğin yaratıyor en ışıklı
aydınlığı bilesin

Sen gözlerinin güzelliğini
savaş uçaklarının benzin takına
damla damla akıttırken
Ellerinin yumuşaklığını bol
köpüklü kremlerle besleyen
Ve bedeninin tüm dokuları zevk
için inleyen

burjuvadan hemcinslerin seni
ürkütmesin

Gelinliğine kızıl bir gül ilişti öyle
bak dünyaya
İki kere ikinin dört etmediğini
suratlarına haykır sömürgeçlerin
Lavanta ve parfüm kokularıyla
yıkamaz düşünceler
Emeğinle biçimlendir
Razı olma sömürüye
Ve teslim hiç olma maddenin
ötesine

LOKMANİ

FAŞİZM

Doğuştan ezilleceğim belli
Gülmeye çalıştım gülemedim
gayri
Emekçinin çilesi böyleymiş
besbelli
Nereye gideyim faşizm senin
elinden

Her nereye gittimse aradın buldun
Aldatıp da yüzüme güldün
Emekçiyi hep kötü gözle gördün
Nereye gideyim faşizm senin
elinden

Gele gele geldi otuz yaşına
Hiç gülemedim hep sen çıktın
karşıma
Acımadı emperyalizm gözüm
yaşıma
Nereye gideyim faşizm senin

elinden

Yeter Lokmani küsme dünyaya
Emekçilerin hali seni sokar kedere
Elinden gelirse yardım et
emekçiye
Nereye gideyim faşizm senin
elinden

U.ŞEN

NAZIM YOLDAŞ

Seni okurdum, şiirlerinden
Seni tanıdım istediklerinden
Seni sevdim insanlığı sevmenden
İnanmışım sana, senin yoluna

Sarıldım kaleme, ben de
yazacağım diye
Geldi senin şiirlerin aklıma yine
Nasıl yazarım ben, böyle güzeli
Oturdum, avundum yine senin
şiirlerinle

Dava bizim davamız yoldaşım
Sizler öğrettiniz, kalemlerinle
Öyle bir öğrettiniz ki, bitmeyen
özveriyle
Bizlere emanet ettiniz,
sönmezcesine

Söz verdim bu davaya yoldaşım
Senin izinden ölene dek gitmeye
Öyle bir yükselir aşkım, senin
sözlerinle
Bu dava bizim davamızdır

ACI BİR KAYIP

FETHİ UYGUR GÖNÜLLERDE YAŞAYACAK

Batıkent Halkevi eski başkanı, Batıkent Tiyatro Klübü, Batıkent Sanat ve Düşüncü kurucusu ve yöneticisi ve daha birçok kültürel-

sanatsal oluşuma ve çalışmada emeği geçen, değerli insan Fethi Uygur vefat etti. Fethi Uygur 5 Eylül'de (1995) geçirdiği kalp krizinden kurtarılamadı. Ailesinin, dostların, sevenlerinin başı sağolsun.

Devrimci ve komünizme inanmış, bu doğrultudaki mücadelesinde yığınlarla ilişki ve bağ geliştirmiş, yılmadan çalışmış, çabasını yoğunlaştırdığı alanda genç- yaşlı yığınların gönülünü kazanmış, mütavazi bir insan, bir devrimci, bir doğal halk lideriydi Fethi Uygur.

Batıkent yerleşim birimini sosyal, kültürel-sanatsal ve alt yapı sorunlarında iyi bir takipçisi olan Fethi Uygur dostlarına, yöneticiliğini yaptığı öğrencilerine, Batıkentlilere tüm sevenlerine doğruluğu, bu uğurda kavgada kararlılığı, coşkusu, azmi ve sevgiyi taşıdı hep. Hastanede son nefesini vermeden önce yanındakilere uyarısı, çalışmalarını başlatıp sürdürdükleri "12 Eylül" etkinliğinin ihmal edilmemesi, gerçekleştirilmesi oldu. 12 Eylül'e karşı bu etkinlik 16 Eylül'de Batıkent'te gerçekleştirildi. Fethi Uygur gönüllerde yaşayacak. ●

52. SAYIMIZ DA TOPLATILDI

52. sayımız, Anayasa, CUMUK, ve 5680 sayılı Basın kanununun ek:1/2.maddeleri gereğince Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce toplatıldı.

Toplatılmaya neden olarak gösterilen yazılar şunlardır:

4. sayfadaki "Türk-İş üyesi işçiler. Emekçi halkımız. Türk-İş'in eylem kararlarını militanca uygulamak için haydi ileri",
5. sayfadaki "Ayak sesleri titretiyor",
7. sayfadaki "Kocaali'nde işçiler haykırdı: Geliyor işçiler geliyor.",
8. sayfadaki "75 Yaşında yürüyor yolunda",
14. sayfadaki "Bataklığtasınız".

İnsana sevgiyi, insan emeğine saygıyı savunan, işçi sınıfının ve Alevilerin haklarına sahip çıkan yazıların dergiyi toplatma nedeni olmasına hiç şaşırırmayız. Şaşırtıcı olan, "Bataklığtasınız" yazısının da toplatma nedeni olmasıdır. Bu, Alevi halkı bataklığa sürüklemek isteyenlere açık seçik destek anlamı taşımaktadır. bataklığtasınız dediklerimizin, gerçekten, dergi toplatılan güçlerin bataklığında olduklarını kanıtlamaktadır.

Biz doğru bildiğimizi yazmaya, işçi-emekçi halkımızı gördüğümüz tehlikelere karşı uyarmaya devam edeceğiz.

KERVAN

Çiller'in istifası ile başlayan süreç,
burjuvazinin iktidar olma çelişkisinin gelişmesidir

Hükümeti düşüren işçi sınıfıdır

Türkiye'de siyasal yaşamı yine cürucunalaştı. Çiller, 20 Eylül 1995 Çarşamba günü Deniz Baykal ile görüşmesinden sonra cumhurbaşkanı Demirel'e çıkarak şok(!) açıklamasını yaptı ve istifasını sundu. Ve Türkiye o günden sonra krize girdi. "İdare-i maslahat", götürmenin tutmayacağını gördüler ve çığırlarından çıkmaya başladılar. Daha da artacak olan çığırdan çıkışları, siyasal ortamı bir öncekinden daha derin sarsacak.

Burjuva politikacılarının hepsi bir taktik gösteri ve bunun sonucunda manevra çevirme uğraşısı içinde. Kimin neden ve kimden medet umarak manevra çevirdiği bir yana, gerçek, toplumdaki ve özellikle işçi sınıfındaki hoşnutsuzluğun siyasal yaşama yansımaya başlamasıdır. Bu basınç, hükümetin taraflarını birbirine düşürdü. Tüm burjuva kesimlerinin, "treni kaçınıyor muyuz acaba?" duygusuna girip hızlanmalarının nedeni budur. Türkiye devrimci duruma ilerliyor.

Bugün 300 bin işçi grevde. Yarın 600 bin işçi olacak. Enflasyonun yüzde 100'ü aştığı bir ülkede, Çiller hükümeti kalkıyor, toplu sözleşmelerde yüzde 5 ücret artışı vereceğini açıklıyor. İşsizlik almış başını gidiyor, bir ciddi önlem bile düşünmüyorlar. İşsizlikten, hayat pahalılığından intihar edenler, intihara yeltenenler giderek artıyor. Emeklilik yasasını değiştirmeye kalkıyorlar, asgari ücret konusunda komik konuşmalar yapıyorlar, ondan sonra bir de kalkıp sendikacı işçinin haksızlıklara karşı yükselttiği grev hakkını engellemeye çalışıyorlar.

Bu iş böyle gitmeyecek dedik. Türk-İş'in başlattığı bir dizi eylem yaşamsal önem taşıyor dedik. Ve bu kendini göstermeye başladı, yansımaları giderek genişliyor. Durum tam da, Türk-İş başkanı Bayram Meral'in, Baykal'ın hükümetten çekilmesi, Çiller'in istifasından sonra, "işçiyle oynamanın bedelini ödediler, yarın da meydanlarda ödeyecekler" diye seslenmesi şeklindedir.

Bu kızgınlık Türkiye'nin her tarafına yayılıyor. Cezaevlerinde tutuklular baskıya isyan ediyorlar. İşte Buca cezaevi. Tüm cezaevi ayağa kalktı, korkudan saldırdılar ve 3 devrimciyi şehit ettiler. Böylece kaynayan kazanı durduracaklarını sanıyorlar!

Kaynayan kazanın sorumlusunun kendisi olduğunu burjuvazi çok iyi bildiğinden, dört bir koldan her bir yolu, yönetimi deneme operasyonuna girişti. İşçiyi, Aleviyi, Kürdü nasıl arkama alıp seçimlerde kendimi gösteririm uğraşısı içindeler. Baykal, sendikacılara, işçiye verdiği daha doğrusu attığı sözlerden böyle bir manevra ile kurtulurum hesabında. Çiller, "Ulusa Sesleniş" de, "benim milletim,

benim halkım, ben bunu sizin için yaptım" diyor. 1371 gündür işçi-emekçi halka çekti-dikleri şimdi onlara korkulu düşler olarak geri dönüyor. Onları "düşünceli" bir şekilde çırpınışlara itiyor. Muhtemelen Çiller'in başbakanlık yerine "askerlik" yapacağı bahardaki seçimlere kadar yönetimde duracak olan "azınlık hükümeti" de, ayaklarına dolanacak bir büyük taş olacak, yine kendilerinin daha "derin düşüncelere" kapılmalarına neden olacaktır.

Türk işçi sınıfı "biz Kürtleri de, hele Alevileri de pek çok severiz" diyor. Tabii Erbakan hiç eksik kalmıyor, "Aleviler bizim din kardeşimizdir, onları da severiz" diyor. Kanalları TGRT'de, bir tek sıkımbaş çıkmasına dikkat ediyorlar; modernliklerini(!) sergiliyorlar, gençleri sorunlarından ve haksızlıklara karşı çıkma özelliklerinden yakalamaya çalışıyorlar. Bu uğraşları sonucu 10-15 yıl öncesine nazaran tabanlarının gelişmiş olması onları yanıltmasın. Uzun vadede Alevi toplumu, kendi içinde oynanan oyunları bozacak. İşçi sınıfıyla yol muşahipliği temelindeki birliğini, işçi sınıfının yükselen eylemlerine vereceği aktif destekle gösterecektir. Gençler de, işçi sınıfının şanlı, devrimci yolundan yürüyeceklerdir.

Köyleri, şehirleri yakarken, yoksulluktan ve zulümden milleti inletirken utanmadan Kürt halkına sahip çıkmaları da geri tepecektir. Türk-İş'te birliğini sağlamış işçi sınıfımızın bu eylemler zinciri, Kürt emekçi ve işçi halkına büyük güç verecek, Kürt ulusal mücadelesinin emekten ve sosyalizmden olan tarafını güçlendirecektir.

Burada da kalmayacak, bu devin emin adımlarla yürüyüşü Kıbrıs'ı karıştırmak istemelerini de engelleyecektir. İki halk arasında düşmanlık tohumlarının işlemediğini düşünmüş olsalar gerek, bir süredir, "Yunan tarafı silahlanıyor" tantanalarını artırdılar. Ada içinde yükselmesi beklenen sıkıntılardan, halkları birbirine düşürerek kurtulmaya çalışıyorlar. O da tutmayacak.

Türkiye son 1-2 yılda yeniden devresel darboğazına sürükleniyor. Hiçbir şey Türkiye'de ikilemi kaldıramadı, aksine şiddetlendirdi: Türkiye'de burjuva demokratik ya da liberal yollar geçicidir. Ya devrim, ya zorba bir bir düzen! Üçüncü yollar geçicidir.

Bunun sonucunda olanaklar artıyor ve tehlikeler de artıyor. Bugün görev bu olanakları, "tehlikenin" üzerine patlatmaktır. Türk-İş üyesi işçilerin açtığı bu yolda Kürt halkının, Alevi toplumunun birliği bu şans doğuracaktır. Demokrasi amasız, fakatsız işçilerle ve işçilerle yapılacak birlikle gelecek. Bunu da göreceğiz. ●

KERVAN

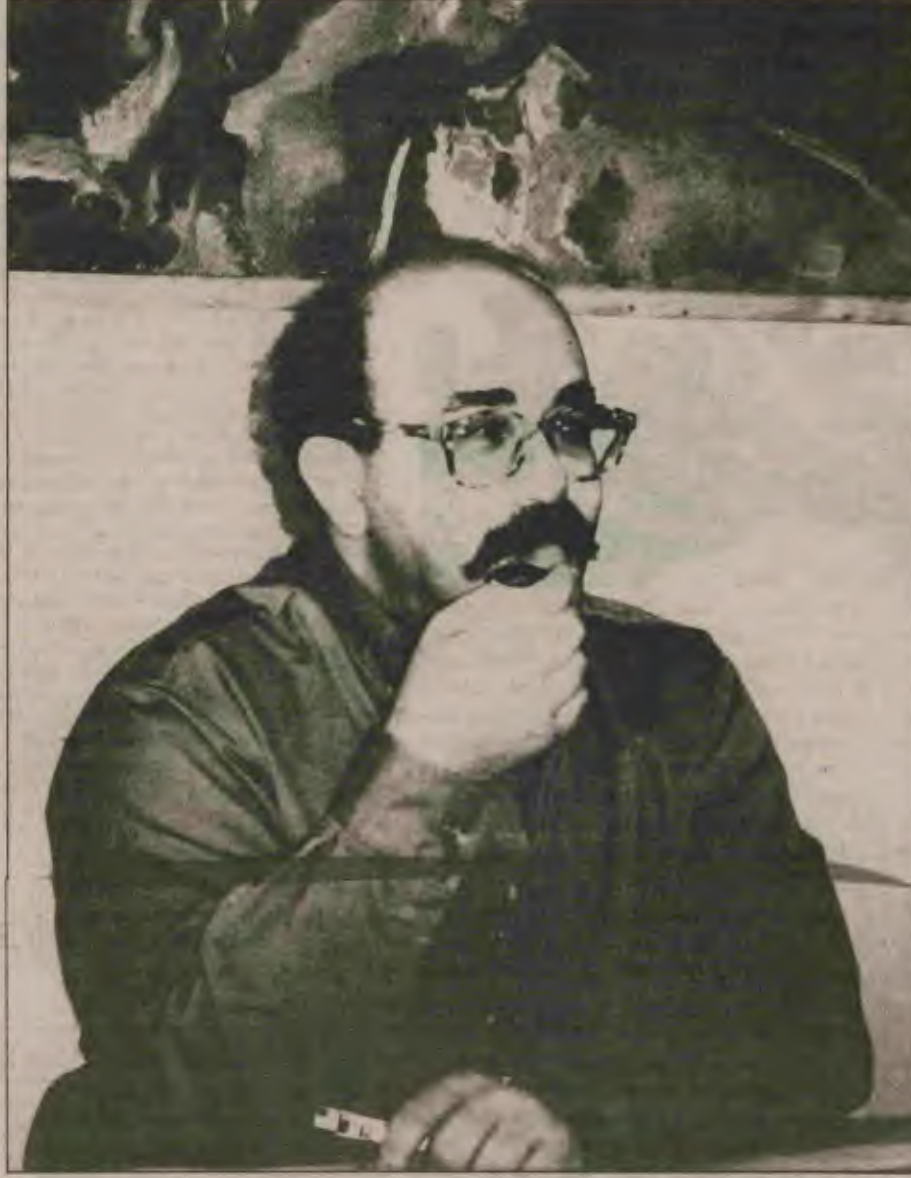
■ Aylık dergi. ■ Sahibi: Genel Ajans Ltd. Şti. adına İsmail Yıldırım ■ Sorumlu yazı işleri müdürü: Semih İra ■ Merkez yönetim bürosu: Piyerloti Cad. No:17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel:0212-516 84 64 ■ Temsilcilikler: Esenyurt: Kazım Apıkgöz, Fatih Mah. Suyoluüstü Yaprak Sok. No:8 ■ Gaziosmanpaşa: Ayhan Yöle, Zübeyde Hanım Mah. Sultan İşhanı, No:4/2, Dörtöy Tel:0212-536 96 01 ■ Halkalı: Eyüp Barışık, Kuruçeşme Cad. Çiçek Sok. No:19/A Hasanoğlunderesi-Alunşehir ■ Kartal: Niyazi Şahin, Hamam Sok. İdeal İşmerkezi, No:4/4 Tel:0216-353 57 25 ■ Okmeydanı: Neşe Çolakoglu, Piyalepaşa Mah. Piyalepaşa Cad. No:148 Kat:2 Tel:0212-250 93 38 ■ Tuzla: Ahmet Karataş, Yayla Mah. Hatboyu Cad. Yıldız Sok. No:6 ■ Adana: Ali Güneşer, PTT Evleri, 1233/6 Sok. No:26, Yüreğir Tel:0322-329 61 02 ■ Adıyaman-Gölbasi: Niyazi Arslan, Asfalt Cad. Tam Elektronik, No:84/6, Gölbasi ■ Antakya: Alaeddin Baklaci, Meydan Mah. Anneplik Cad. B.Leyla Pasajı No:26/2 Tel:0326-213 65 82 ■ Bursa: Ender Can Genç, Çakur Hamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı, No:39/3 Tel:0224-223 76 56 ■ Erzincan: Özgür İhtiyar, Cami-i Şerif Mah. Sivas Cad. 24300 Refahiye ■ Gaziantep: Hüseyin Keskin, Seferpaşa Mah. Çamurcu Sok. No:45 27400 Şahinbey ■ İzmir: Emin İra, 440. Sok. No:7/5 Konak ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Fethiye Cad. Salim Efendi Sok., Alemdar İş Merkezi, No:4 Tel:0262-324 03 74 ■ Manisa: Rıza Hoşgökşen, Akgedik Köyü Tel:0236-246 92 43 ■ Salihli: Tacettin Demir, Seyranepa Mah. İnönü Cad. No:93 ■ Turgutlu: Akın Karayigit, Altay Mah. Akgün Sok. No:6 ■ Zile: Sadık Çıkrıkçıoğlu, Uzun Çarşı, Galeri Sok. No:6 Tel:0356-327 34 71 ■ Zonguldak: Ali Arı, Nizam Cad. Uzunçarşı, No:406 Tel:0372-323 33 37 ■ Avrupa Genel Temsilciliği: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: ■ Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Berliner Str. 5, 6236 Escham. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 85757 Karlsfeld. ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Avustralya: Eyüp Aydoğmuş, P.O.Box 5072 UNIVERSITY OF Canberra BRUCE 2617 ■ Hollanda: Hüseyin Keleş, Bart Venhallenplein, 72 3122 TD SCHIEDAM ■ Rusya: Yevgeni Paşintsev, 29-2-215 General Belov St. Moscow 115563 ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: İlıcak ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme/kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez. ■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 300 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 120 DM, Fransa: 300 FF, Hollanda: 90 HFL, İsviçre 100 SFr, Amerika 80 \$, Avustralya: 80 \$. ■ Havaleler: Fikriye Kaya, Posta Çeki Hesap No:650143

KERVAN'IN İÇİNDEN

- 4 **RIZA YÜRÜKOĞLU İLE SÖYLEŞİ**
İşçinin Sesi'nin yaptığı söyleşiden bölümler.
- 12 **KERVAN SÖYLEŞİSİ: AYHAN AYDIN**
Radyo Mozaik'te yapılan yolsuzluklar ortaya çıkıyor: Gerçekleri ortaya dökmek insanlık görevimdir.
- 14 **TÜRK-İŞ KADIN SENDİKACILARI KURULTAYI**
Mücadele arkadaşları olmak istiyoruz.
Fikriye Kaya
- 16 **ALEVİ KÜLTÜR ETKİNLİKLERİ**
Keçeci Baba. *Sabri Yücel*
- 17 **ARİF SAĞ VE DEMOKRASİ**
Sabri Yücel
- 29 **TOPLUM SİZİ İSTEMİYOR**
Alevi-Bektaşlı toplumunda yol ayrımı:
Alevi Partisi. *İsmail Yıldırım*
- 22 **ALEVİ TOPLUMUNDAN ELİNİZİ ÇEKİN**
İsmail Kaygusuz

RIZA YÜRÜKOĞLU İLE SÖYLEŞİ

Elimize ulaşan *İşçinin Sesi* gazetesinde gazetemizin yazarı Rıza Yürükoğlu ile dünya ve Türkiye'deki durum, işçi sınıfımızın çözüm bekleyen çeşitli sorunları ele alan söyleşi yer alıyor. Bu güzel söyleşinin tamamı *İşçinin Sesi* gazetesinde yer alıyor. Biz de, bu söyleşinin okuyucularımız tarafından büyük bir ilgi ile karşılanacağını düşündüğümüzden bazı bölümlerini kısaltarak yayınlıyoruz.

DÜNYA

Eski Yugoslavya'daki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yugoslavya'daki olayların nedenleri çok karmaşıktır. Koca bir tarih yatıyor altında. Bir yanda Hristiyan-Müslüman çelişkisi var. Bir yanda Avrupa'nın klasik güç merkezleri kapışması var. Slavlar yoluyla İngiltere, Rusya bir yanda, Hırvatlar yönünden Almanya ve Amerika bir yanda duruyor. Osmanlı artığı Türkiye de her zaman Boşnakların ardında. Gerçekten ciddi insanlık suçları var, pogromlar oluyor. Yalnızca Boşnaklara karşı değil, Sırlar Hırvatlara, Hırvatlar Sırlara yapıyor. Son dünya savaşından sonra bastırılan haklı-haksız tarihsel öfkeler su üstüne çıkıyor. Emperyalizmin oyunları olayların bugünkü görünümünü biçimlendiriyor ama sorunlar eskilerden geliyor. Yüzyıllar ötesinden gelen bu kavga I.Dünya Savaşı'nın da başlama nedeni olmamış mıydı?

Bosnalıların Müslüman olmadan önce de başlarında aynı bela vardı. O zamanlar Bogomildiler ve Katolik kilisesi hepsini ortadan kaldırmaya çalışıyordu. O sıralarda Müslümanlığa geçtiler, Bektaşî oldular. Bu kez de bundan dolayı ezilmeye başladılar. Başları beladan kurtulmuyor.

Gazetelere pek yansımıyorlar ama

Yugoslavya sorununda Türkiye çok etkili. Ancak ağırlığını yeterince kullanmadı, kullanmıyor. Olayların başlangıcında sözünün ağırlığı daha büyüktü. Fakat Avrupa'yı, asıl da Amerika'yı kollama, herhangi bir emperyalist ülkeyle çatışmama kaygusu sonunda öyle bir noktaya getirdi ki Türkiye'yi, çok genel konuşmaya başladı. Genel bir "Avrupa" karşıtı söylem geliştirdi. Bu yaklaşım Avrupa'nın içindeki çelişkileri gözden sakladı. Oysa, Amerika ile İngiltere, İngiltere ile Almanya boğaz boğaza. Böyle davranınca, hem Bosna olaylarında ağırlığını yeterince kullanmadı, hem de bu tutum içeride, genel Avrupa karşıtı bir çizgi izleyen RP'lilerin işine yaradı. Ve Bosna RP'lilerin bayrağı haline geldi.

Olayların başından bu yana görülüyor ki, ne zaman Amerika bir adım atmaya niyetlense İngiltere her yolu değerlendirerek bunu durduruyor. Belki bunların bir kısmı oyundur ama böyle birşey var. Böyle bir durumda Türkiye, İngiltere'ye karşı çok daha etkili bir tutum alabilirdi. İhalelerini Fransa'ya veririm dese, kendi açısından çok daha akıllı olurdu. Buna rağmen Türkiye'nin bölgede tarihsel bir ağırlığı var.

Daha ileride soracaktım, ama burada da yeri geliyor. Yugoslavya bir federasyondur. Sri Lanka'da ulusal sorunu çözmek için federasyon öne-

riyorlar, Oktay Ekşi vb., oraya incelemeye gidiyor. Keşmir sorununda federasyon önerisi geliyor. Filistin sorununda federasyon öneriliyor. Türkiye'de de Kürtler için federasyon öneriliyor. Federasyon çözümü, halklar açısından olumlu ya da olumsuz ne gibi sonuçlar getirir?

Şimdi soyut bir soru sordun, ben de soyut bir yanıt verebilirim. Üniter devletin ya da federatif devletin yarar ya da zarar getirmesi, söz konusu halkların kültür düzeyiyle ve duyguları, bastırılmışlık derecesi ve hırslarıyla doğrudan bağlıdır. Bu nedenle, aslında bu öğelerden arıtılmış bir "federasyon mu üniter devlet mi?" tartışması yapmaya olanak yoktur. Bu öğeleri dışarıda bırakırsan, ikisi de olur, neden olmasın? Yeterli büyüklükte birden fazla ulus bir ülke sınırları içindeyse, gayet güzel federatif yaşayabilirler. Yaşayamıyorlarsa, bazıları yaşamak istemediği içindir. Yugoslavya'da olan budur. Ama aynı şekilde, federasyonun yaşamamasını getiren nedenler üniter devlette de işleyecektir. Sonuçta, devletin biçiminin sorgulanmasıyla değil, o sınırlar içindeki halkların birbirlerinden ne istediklerinin sorgulanmasıyla başlamak gerekir. Bir taraf ötekisine hiçbir şey vermek istemiyorsa, üniter devlet de olsa öteki halk mücadele edecektir,

federatif de olsa göstermelik olacağından yine mücadele edecektir. Soyut modeller hiçbirşey çözmiyor, modeller somut ortama uyuyor mu uymuyor mu, ona bakmak gerekiyor.

Türkiye sürekli olarak "Bosnalılar eziliyor, katlediliyor" propagandası yaparken, "gerçekten hep Bosnalılar mı katlediliyor?" diye insan merak ediyor.

Bizim topluma hoş gelir diye Boşnakları tutacak değiliz, ya da ters uca gidip Boşnakları tutmamaya çalışacak da değiliz. Orada en zayıf olan onlardır, en büyük darbeleri yiyen de onlardır. Haksız yere silah ambargosu koydular. Hırvatlara son model Alman tankları gidiyor, eski Yugoslav ordusunun tüm silahları Sırların elinde. İngiltere de, "ambargoyu kaldırırsak savaş büyür" diyor. Öteki tarafların elinde silah dolu, Boşnaklara vermezsen evet savaş çabuk biter, ama nasıl biter? Birinin ötekini yok etmesiyle biter.

Çeçenler hakkında neler diyebilirsiniz?

Çeçenler tarihsel, etnik, kültürel olarak Ruslarla hiçbir yakınlığı olmayan bir halk. "Ben ayrı yaşamak istiyorum" diyor, bitti gitti. Çeçen örneği bize yaşamın her alanında örnek olmalı. Kendi kişisel, örgütsel yaşantımızda da, toplumsal kavgamızda da. Bir şeyi doğru bilmişsek, onun Çeçen'leri olmak zorundayız.

AVRUPA BİRLİĞİ'NE TUTUM

Avrupa Ekonomik Birliği vb. konularda Avrupa komünist partileri büyük gürültü koparıyor. Birçoğu bugün stratejilerinin göbeğine bu birliğe karşı tutumu oturtuyor. Kapitalist güçler arasındaki çelişkilerden dünya işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda yararlanmak, her zaman emperyalist güçlerin dönemsel ya da kesimsel hesaplarına karşı tutum almayı mı gerektirir? Öte yanda, Türkiye'de de, sol hareket içinde bu birliğe girmeye karşı bir tavır var. Özelleştirme konusundaki tavrımız, toplumsal ilerlemenin uzun erimli çıkarlarına ters düşmeden işçi sınıfının yaşam koşullarında ortaya çıkacak olumsuzluklara karşı mücadele yürütmek diye özetlenebilir. Avrupa Birliği konusunda bununla bir paralel kurulabilir mi?

Evet, Avrupa Ekonomik Birliği'ne Avrupa komünist partileri şiddetle karşı çıkıyorlar. Stratejilerinin merkezine de bu Avrupa Birliği'ne karşı olmayı oturtmuşlar. Bence son tahlilde milliyetçi, toplumsal gelişmenin istemesi istemesen gideceği yöne, toplumsal gelişmenin çıkarlarına ters bir tutumdur. Yanlıştır.

Şu ikinci cümle, "kapitalist güçler arasındaki çelişkilerden dünya işçi

SÖYLEŞİ

sınıfının çıkarları doğrultusunda yararlanmak, her zaman emperyalist güçlerin dönemsel ya da kesimsel hesaplarına karşı tavır almayı mı gerektirir?”. Bu, duruma bağlı değil midir? Ayrıca, Avrupa Birliği konusunda bu cümle ne kadar yerine oturuyor bilemiyorum. Çünkü, Avrupa Birliği’ne karşı çıkmak, kapitalist güçler arasındaki çelişkilerden dünya işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda yararlanmak kapsamına pek girmiyor. Çünkü o, yürüyen nesnel bir süreç. Bu süreç kapitalistler arasındaki çelişkileri yer yer artırıyor, ama bu çelişkiler kapitalist rekabetin çelişkileri. Bu noktada işçi sınıfının kapitalistlerden birinin (büyük olasılıkla da kendi ülkesinin kapitalistinin) tarafını tutması hiç gerekmiyor.

Avrupa Birliği, emperyalist güçlerin ne kesimsel, ne de dönemsel hesaplarıyla bağlı değildir. Avrupa Birliği ve dünyanın birçok bölgesinde gördüğümüz birlikler, bugün *kapitalizmin globalleşmesinin* o noktadaki örnekleridir. Bin türlü yoldan kapitalizm globalleşiyor. İşletmelerin dünya işletmesi haline gelmesi ya da bölgesel tek pazar, tek para birimine doğru gitmek de aynı şey. Devasa üretim güçleri var bugün. Bu devasa üretim güçleri ülke sınırlarına hapsedilemiyor. Hapsedilemeyince, kapitalizm, kendisinden birşeyler de vererek, sınırları kendisi delmeye başlıyor. Bu böyle bir süreç. *Buna karşı çıkmak, toplumsal gelişmenin yönüne karşı çıkmak olur.* İşçi sınıfının da uzun erimli çıkarlarına karşı çıkmak olur. Bunun yerine, bu sürecin getirdiği acil, güncel zararları gidermek için mücadele etmek daha doğrudur.

Türkiye’de bu birliğe girmeye karşı tavır var. Bunu da anlamak olanaklı değil. Ne oluyor Avrupa Birliği’ne girince? Emperyalistler daha mı fazla sömürüyorlar? Bugün daha mı az sömürüyorlar? Bugün emperyalizmin sömürüsü altında değiliz de, Avrupa Birliği’ne girince mi emperyalizmin sömürüsü altına gireceğiz? Oysa bu girişin Türkiye’ye toplumsal olarak getireceği çok şey var.

Bu konudaki tutumumuz, özelleştirme konusundaki tutumumuzla aynıdır. Ortaya çıkacak olumsuzluklara karşı mücadele etmek gerekir. Yoksa kapitalizm ne denli birleşir, ne denli tüm alanlarda tek bir ünite haline gelirse, o denli komünizme yaklaşır.

Sovyetler Birliği çöktüğünde, “devrimci merkez ne oldu, neresi artık devrimci merkez?” gibi sorular gelmişti yoldaşlarımızdan. Sovyetler çökeli 4 yılı geçti. Bu konuda ne diyebiliriz?

İnsanlık tarihi açısından bu 4 yıl saniye değil, belki salise. Evet, bildiğimiz, bizim anladığımız dünya devrimci merkezi ortadan kalktı. Sosyalist ülkelerin ortadan kalkmasıyla, dünya merkezi anlayışı, Sovyetler Birliği öncesine döndü. Yani dünya devrimci merkezi, dünya işçi sınıfı mücadelesinin en keskin ve yoğun olduğu ülkedir artık. Bugün dünyada bir devrimci merkez, dünya işçi sınıfı mücadelesinin başını çeken yoğunlukta bir mücadelenin gittiği bir ülke bilmiyorum. Tarihte devrimci merkez sıkça değişmiş ve

bunların arasında boşluklar da olmuş. Dünya devrimci merkezinden bugün söz etmek güç. Kimileri Çin’den, kimileri Küba’dan söz ediyor, ama Çin ne kadar sosyalisttir, çok tartışma götürür, Küba ise çok zayıf, çok küçük bir ülkedir. Belirli bir moral bir etkisi dışında birşeyi yoktur. Belki Türkiye devrimci merkez olacaktır, her şansı vardır bu alanda, bazı zaafı yanında.

TEK ÜLKEDE SOSYALİZM KONUSU

Tek ülkede komünizm olamaz ama tek tek ülkelerde siyasal erki ele geçirmenin fırsatları olabilir. Sovyet deneyimi ve bugün kapitalizmin geldiği aşama açısından tek ülkede sosyalizm kuruculuğu ya da sosyal devrim konularında ne düşünüyorsunuz? Örneğin Türkiye’de bir devrim, bugünkü dünya güçler dengesinde demokratik dönüşümleri gerçekleştirme olanağını bulabilir mi?

Burada iki şeyi ayırmak gerekir. Birincisi, devrimin olma şansı var mı, yok mu? İkincisi, devrimin başarıldığını varsayarsan, o zaman tüm mesele şuna geliyor, Sovyet deneyinden yeterli dersler çıkarılmış mı, çıkarılmamış mı? Bunları veri kabul ediyorsak, bugünkü çok olumsuz güçler dengesinden bile, gayet tabii ki demokratik dönüşümler de değil, pek çok sosyalist dönüşümler, sosyalizme yürüyen bir toplum yaratmak olanağı var. Ama iki büyük soru işareti ile var.

Birincisi, devrimin olma şansı nedir, bunun nesnel ve öznel koşullarının iyi ele alınması ve gerçekçi bir şekilde bakılması gerekir. İkincisi de, Sovyet deneyiminin özümsemesi. Sovyetler Birliği deneyimini dünyada herkes orasından burasından irdeliyor. Ne kadar kişi irdeliyorsa o kadar da değişik sonuç çıkıyor. Kimileri de diyor ki, Sovyetler Marks’ın, Engels’in, Lenin’in dediklerini yaptılar, işte bu da sosyalizmin işlemeyeceğinin kanıtıdır. Oysa, Sovyetler Birliği’nin yaptığı yanlışlar başından beri Marks’ın, Engels’in söylediklerine de tersti.

Marks’ı, Engels’i iyi öğrenmek ve Sovyet deneyinden doğru dersleri çıkarmak çok önemli. Diyelim ki devrimi yaptın, ondan sonra ne yapacaksın? Rusya dünyanın altıda biri bir ülkeydi. Türkiye gibi bir ülkede devrim yaparsan alanın daha da dardır, yanlışları hiç affetmeyecektir.

Sormaya çalıştığımız esas soru şu, dünya kapitalizminin geldiği bu aşamada tek ülkede sosyalizmi eskisi gibi yüksek sesle söyleyebilir miyiz?

Eskiden yüksek sesle söylüyorduk tek ülkede sosyalizmi, çünkü sosyalizmi yeterince bilmiyorduk. Bugün öyle yüksek sesle söyleyemememiz, kapitalizmin aldığı derslerden ya da kapitalizmin vardığı noktadan kaynaklanıyor. Marks’ı, Engels’i daha iyi bilmemizden kaynaklanıyor.

“Tek ülkede komünizm olmaz”ı çok rahatlıkla, net bir şekilde yakaladık. “Tek ülkede sosyalizm olur mu?” konusu ise çok tartışmalı bir konudur ve bu söyleşinin sınırlarına sığmaz. Onun için çok kaba hatlarıyla düşündüklerini

söyleyeyim.

Marks ve Engels, sosyalizmi, paranın kalkacağı, meta üretiminin ve mübadelesinin yok olacağı bir toplum olarak değerlendirdiler. Bunu bir yere koyalım. Sonra, dünyada hiçbir ülke dış ticaret yapmadan ekonomik yaşantısını sağlıklı biçimde sürdüremez. Bunu da ilkinin yanına koyalım. Bu ikisi nasıl biraraya gelebilir?. Ülke içinde meta üretimi yok, meta değişimi yok, para yok ama dışarıdan mal alıyor, dışarıya mal satıyor! Bu nasıl olacak? Hemen soru geliyor: Öyleyse, tek ülkede sosyalizm olabilir mi? Sosyalizme doğru yürünebilir, bazı alanlarda sosyalist dönüşümler gerçekleştirilebilir, iktidar proletarya diktatörlüğü olur, ama gerçek anlamda sosyalizm nasıl kurulabilir?

Buradan Marks’ın dediklerinin bir başka yönden daha ne denli derin anlam taşıdığını kavramaya varıyoruz. Marks, Engels ne diyorlardı?: Sosyalizme hiç olmazsa başı çeken ülkelerin aşağı yukarı birlikte yaşayacakları bir süreçle geçilecektir. Bu saptamaya büyük çoğunluk 1915’lerden bu yana, “Marks burada yanlış çıktı” dedi. Ne var ki, sosyalizmin ekonomisinin hangi yönünü ele alırsan al, bu saptamaya çıkıyor. Yani ileri kapitalist ülkelerden, sistemi değiştirmeye yetecek sayıda ülkenin birlikte sosyalizme geçme zorunluluğu var. Marks hiç de yanlış çıkmadı.

Bu demek değildir ki, tek tek ülkelerde devrim olur da, bayrağına sosyalizmi yazmaz, proletarya diktatörlüğü kurmaz ve de sosyalizme doğru adımlar atmaz. Bunların hepsi olur. Ama bunlar, tarihsel anlamda, zaman kazanma operasyonudur. Bu tekil devrimlere, ta Marks’ın işaret ettiği o yeterlilik noktası gelene dek yeni devrimlerin eklenmesi *zorunludur*. Hem de Etyopya, Mozambik gibi ülkelerde değil, kapitalizmin gelişmiş olduğu ülkelerde. Bu söylediklerimi yerli yerine oturtabiliyorsak, Marks’ın dehasını da anlamaya başlıyoruz demektir. Pek çok kitapta Marks’ı küçümser bir dille, “Marks toplu devrim dedi, yanlış çıktı” diye yazarlar. Yok, öyle değil! Marks hayal kurmuyor, siyasal olarak da konuşmuyor bu noktada, son derece bilimsel, ekonomik bir gerçekten yola çıkıyor. Paranın, meta üretiminin olmadığı bir toplum kuracaksın, yanı başında da para olacak, meta üretimi olacak, ve giderek artan bir yoğunlukla da ticari ilişki olacak. Bu birbirini bozan, dışlayan olgular nasıl biraraya gelebilir? Ancak Marks’ın işaret ettiği yoldan!

Bir başka yere geçerek, Stalin de, *SSCB’de Sosyalist Ekonominin Sorunları* adlı son kitabında, Sovyetler’de meta üretimi sınırlı ve denetimli bir biçimdedir ama vardır diyor, ardından peki neden hâlâ meta üretimi sürüyor diye soruyor ve şu yanıtı veriyordu: Bunun iki nedeni vardır, bir tanesi dış ticaret zorunluluğudur. (Öteki neden bizi burada ilgilendirmemektedir.) Yani Stalin, çok doğru olarak, kapitalist dünya ile ticaretin meta üretimini dayattığını söylemiştir.

Toparlarsam, tekil ülkelerde devrimler gerçekleşebilir ve mutlaka da gerçekleşecektir. Tarihin bu noktasında öyle gözüküyor ki, dünya hâlâ tekil ülkelerdeki devrimler yolundan yürüye-

cektir. Bu devrimlerin de yenilmemesi için, Sovyet deneyiminden ders çıkarmak, en az bunun kadar önemlisi de, Marks’ın, Engels’in teorisini iyi anlamak zorunludur. Çünkü Sovyet devriminin yanlışları da, Marks’ı atlayıp, “biz yaparız”dan gitmelerinden doğmuştur. Bunlar yapılırsa, tekil ülkelerde iktidar kaybedilmeden, halkın işçi iktidarına olan desteği kaybedilmeden dayanılabilir. Bu çok zor bir süreçtir. Düşünürseniz, her yan düşmanla dolu ve sosyalizmin vaadettiği “cennet” nesiller boyu gelmeyecek. Bir yandan da devrimci heyecan devrimin ilk dönemlerindeki gibi gitmiyor, giderek iniyor aşağıya. Bu koşullarda çok zordur, ama olmaz değil. Hem de, tekil ülkelerdeki devrimin başka seçeneği yok. Tüm dünya emperyalist-kapitalist sistem içindeyken, bir tek ülkenin çıkıp da sosyalizmi kurdum demesinin olanağı yok.

Stalin ve Sovyetler Birliği konusunda iyi düşünmeye çalışan sol hareketlerle Stalin’e bizim getirdiğimiz eleştiriler birçok konuda üst üste düşüyor. Örneğin, tüm halkın devleti, komünizme yürüme kavramı, demokrasi konusundaki eksikler, vb. Fakat asıl eleştiri “tek dünya - iki pazar” konusunda gelmeli, değil mi? Şimdilerde çokları, “Stalin ne yapsın, sosyalizm ikinci bir pazar içinde örgütlenmek zorundaydı” diyorlar.

Stalin yanlış bir tahlilden çıkıyordu. Tahlilin yanlışsa, beş yıl, on yıl, kaç yıl sonra bilinmez, ama yol tıkalıdır. Tahlilin doğruysa yol açıktır. İki dünya pazarı dediğin zaman yol kapalıdır. Tek dünya pazarı vardı ve Sovyetler Birliği de onun içinde yer almıştı. Bu gerçeği reddettiğin zaman, istesen istemesen, soyutlanıcı, içine dönük, dünyaya kapanmış bir toplum ve devlet yaratırsın. Herşeyini kendinin yaptığı, “kendine yeterli” bir sosyalizm modeli getirmiş olursun. Bu bir hayal, tamamen çıkmaz, battal bir hayal, ama Rusya devasa bir ülke olduğundan hayalin hayallliği kısa sürede anlaşılmadı. Bunu Küba söylese kimse inanmazdı.

Tabii bununla yakından bağlı, proletarya diktatörlüğünün reddi ve “tüm halkın devleti” kavramının getirilmesi. Bizim devrimci hareketimizde çok çevre, proletarya diktatörlüğünün reddi ve tüm halkın devleti kavramının getirilmesini Hruşçov’la bağlamaktadır. Oysa bu değişikliği getiren Hruşçov revizyonizmi değil, Stalin’dir.

TÜRKİYE’DE ÜÇÜNCÜ YOLLAR GEÇİCİDİR

Yoldaş, istersen Türkiye’ye dönelim. Partimizin 9.Kongre’sinin Türkiye için birinci saptaması, “Türkiye sosyalizme hazır olmayan bir ülkedir”. Ardından, “karşı-devrimin hızla gelmekte olduğu, Kürdistan’daki kirli savaşın devlette büyük bir kriz yarattığı ve yakınlaşan karşı-devrime toplumda henüz kanalize edilememiş büyük bir tepkinin varlığı” saptamaları yapıldıktan sonra, “Demek ki, sosyalizme hazır olmayan Türkiye’de, ülkenin içinde bulunduğu koşullardan dolayı, devrimci güçlere iktidar yollarının açılacağı bir

durum vardır. Gazi ayaklanması gidişin tersine döndürülebileceğini gösteriyor” denilmektedir. Bunu biraz açar mısınız? İktidar yolları nasıl açılacak? Gerçekten Gazi direnişinin tüm ülkeye yayılması olanaklı mıdır?

Hangi kesiti alırsan al, son 10 yılda, son 20 yılda, ya da 30 yılda, Türkiye endüstriyel alanda giderek hızlanan büyük adımlar atıyor. Kendi içinde baktığın zaman, bir sonraki on yılın gelişmesi, bir öncekinden katıyla fazla oluyor. Ama bu gelişme, dünya güçleri ile rekabete yetmiyor. O zaman ne oluyor? Emperyalist ülkelerin yapabildiğini bizim kapitalizmimiz yapamıyor. Kendi işçisine, emekçisine kırıntı dağıtmıyor. Toplumun emekçi kesimlerini belli bir halinden memnun olma dengesine getiremiyor. Tersine, bu büyük adımlar Türkiye emekçisinin sırtından atılıyor. Yani 1978’den bu yana söylediğimiz gerçek değişmiyor. Evet, gelişme hızlandı 1978’den bu yana, ama gelişmenin dinamikleri aynı. Evet, ihracat çok arttı, ihracatın Türkiye ekonomisi içindeki yeri de büyüdü, ama sermaye birikiminin ana kaynağı hâlâ ülke içindeki insanlardır. Türkiye emperyalist olma aşamasına geldi, emperyalist olma gereksinimi çok şiddetlendi fakat *emperyalistleşemiyor*. Giderek orasından burasından birşeyler yapıyor ama Türkiye bugün emperyalist ülkedir demenin olanağı yok. Tam tersine, emperyalizmin sömürüsü altında bir ülkedir. Bu durum yine *Zayıf Halka*’daki ana fikirlerden birine bağlanıyor: Türkiye’de burjuva demokratik ya da liberal yollar geçicidir. Ya devrim, ya zorba bir düzen. Üçüncü yollar geçicidir. O kitap yazıldığından bu yana olağanüstü gelişme var Türkiye ekonomisinde, ama bu ikilem ortadan kalkmadı. Çok yönüyle de şiddetlendi.

Böyle bir ikilem içinde, Türkiye son 1-2 yılda yeniden devresel darboğazına sürükleniyor. 1960-70-80’de olan, belki biraz rotarla 1997’de ya da 98’de olacak.

Bu gidiş içinde baktığımız zaman devrimci güçler, örgütlenme, siyasal yönetim kadrolaşması, mali olanaklar ve yığın desteği açılarından karşı-devrim güçlerine oranla daha geri gözüküyor. Ama işin bir yanı daha var. Devrimci hareketin de, belki kendi yanlışlarından, henüz ulaşamadığı dev gibi potansiyel desteği var. Bu noktada devrimci güçlerin baş vurabileceği bir tane anahtar var (iki tane yok): *Alevi toplumu, Kürt halkı, işçi sınıfı bağlaşıklık yaparsa*, o zaman işte bu dev gibi potansiyel destek, fiili, aktif destek haline getirilir. O zaman devrimci laik güçlerin karşı-devrimi ezme şansı doğar.

Bu olabilir mi? Olabilir. Gazi ayaklanmasının tüm ülkeye yayılması olanaklıdır. Karşı-devrimi ezmeye yönlendirilebilir mi bu güçler? Bu da olanaklıdır. Ama tüm taktiklerin, bu iki büyük gücü, *Türkiye toplumunun ana devrimci gücü olan işçi sınıfının* yanına koymaya yönlendirilmesi koşuluyula. Gazi’de kendiliğinden olan buydu. Gazi direnişi bu üç büyük gücün birlikte mücadelesinin yarattığı bir olaydır. Bunu kimse reddedemez.

İşçi sınıfının, Kürt halkının, Alevi toplumunun birlikte mücadelesi. Devri-

mimizin temeli budur.

Ama bugünkü koşullara devrimci durum diyemiyoruz. Neden? Nasıl bir fark var?

Diyemiyoruz, çünkü devrimci durum yok. Yalnızca devrimci duruma yeniden gebe bir durumla karşı karşıyayız. Çok sayıda zorlama yazı okuyoruz, Lenin’in koyduğu üç ölçütü sayıyor ve işte hepsi var diyor. Yoktur. Yönetenler yönetmez bir noktaya gelmemiştir. Yönetilenler artık eskisi gibi yönetilmek istemedikleri bir noktada değillerdir. Ve zaten bu ilk iki ögenin bir sonucu olan, yığın eylemlerinde olağanüstü bir artış yoktur.

Ama ülkenin koşulları ve buna bağlı olarak örgütlenme biçimi, çalışma biçimi olsun, devrimci duruma gerçekten gebe bir ortamın içindeyiz. Bunu açıkça söylemekte yarar var.

Sanırım, oraya gidiyor demek daha doğru. Ona göre de örgütsel önlemleri almak, gerekli hazırlıkları yapmak gerekir. Ama şunu da söylemek gerekir. Bugün devrimci durum yoktur.

Buraya dek söylediklerimle, devrimci durum yaklaşıyor demiş oluyorum zaten: Bir çatışma geliyor, bu çatışmada karşı-devrimin avantajları daha önde, ama bizim de büyük bir potansiyelimiz var demek, o demektir. Bunu açıkça söylemek gerekiyorsa, devrimci durum yaklaşıyor diyoruz.

Bizim insanlarımız açısından, devrimci durum yarın doğacakmış gibi hazırlık yapmamız gerekir demeliyiz.

Kongre kararımızda var zaten.

TÜRKİYE EMPERYALİZMİN ZAYIF HALKASIDIR

Türkiye’de devlet tekeldi kapitalizminin bugün geldiği düzey hakkında biraz daha konuşabilir miyiz? 1978’den bu yana devlet tekeldi kapitalizminin gelişmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Avrupa’dan, İngiltere’den örnek alalım. İngiltere, devlet tekeli kapitalizminin en olgun örneklerinden biridir. Ne oldu? Devlet, elindeki ekonomik işletmeleri tasfiye etmeye başladı. Böylece devlet tekeli kapitalizminden bir adım geri mi gidildi? Eski kapitalizme mi döndü? Hayır, daha ileriye gidildi. Rekabetçi kapitalizm, devlet kapitalizmi, devlet tekeli kapitalizmi, bunların tümü ilerlemenin değişik momentlerini anlatır.

Nedir bu ilerleme? Devletin elinde fabrikalar olmuş olmaması sorunu değil. Anlattığı, üretim kapasitelerinin, üretim birimlerinin büyümesidir. Sonuçta oluşturanların adları değişiyor ama eğri hep yükseliyor. Kapitalizmin en başlarında sermaye yeterince birikmemiş olduğundan herşeyi devlet yapıyor. İlkel sermaye birikimi devlet eliyle sağlandıktan sonra devlet aradan çıkıyor. Bu şekilde zaman zaman devlet ekonomiyeye giriyor çıkıyor. Daha sonra, kendini de reddeder bir şekilde kapitalizm her alanda yeniden devleti kullanıyor, devlet kapitalizmi oluyor ve II. Dünya Savaşı’nın ardından dünya kapitalizminin yaşayabilmesini sağlıyor. O badire atıldıktan, tekeller tekrar

palazlandıktan sonra bu kez devletle tekeller içiçe geçiyor ve devlet tekeli kapitalizmi haline geliyor. Devlet bu süreçte her zaman kapitalizmin jandarması. O sıkıştığı zaman devreye giriyor, sonra çıkıyor.

Ama şimdi öyle bir noktaya geldi ki, kapitalist işletmelerin herbiri kendisi bir devlet. Onun için bizim sana ihtiyacımız yok dediler, sen çekil biz yaparız. Bu durum, kapitalist işletmelerin hazır birikimlere konma, bildik sömürü yanında soygunu da genişletme eğilimini yansıtır. Ancak bir de üretken güçlerin gelişmesinde erişilen daha da ileri bir aşamayı anlatıyor. Türkiye’deki durum tam böyle bir gelişmeyi anlatmıyor. Bir miktarı zorlama, bir miktarı Thatcher’le birlikte yayılan tutumdan etkilenme, çoğunluğu hazır birikimlere konma isteği. Ama ne olursa olsun, Türkiye burjuvazisi, Türkiye şirketleri, devletin boşalttığı yeri dolduramayacak olsa, hiç kimsenin aklına, hayaline, rüyasına girmez özelleştirme. Yapabileceğini düşünüyor ki, onun devleti “ben çekileyim o yapsın” diyor.

Talibi çıkmış yani.

İşte bu da anlatıyor. Yani devletin ekonomiden çekilmesine izin verebilecek kadar Türkiye’de de belli sektörlerde sosyalleşme ilerlemiştir. Bu da işçi sınıfının tarihsel amaçlarıyla uyumludur. Kim ne niyetlerle istemiş olursa olsun, devleti küçültmek işçi sınıfının tarihsel amacıyla son derece tutarlıdır. Çünkü son tahlilde işçi sınıfının en büyük düşmanı devlettir, başka hiçbir şey değildir. Ne kadar küçük olursa, o kadar çabuk yener devrim aşamasında, ondan sonra da o kadar kolay tasfiye eder. Devlet olduğu sürece işçi sınıfı özgür olamaz.

Yoldaş, konuştuğça daha iyi ortaya

çıkıyor. Devletin sönüp gitmesi üzerine getirilen görüşlerle, özelleşme-devletin küçülmesi, bunlar birbirini mantıksal olarak tamamlıyor.

Doğru, uyumludur ama birisi kapitalist biçim altında, ötekisi sosyalist işçi iktidarı altında oluyor. Yani birisi tersinden çözüyor çelişkiyi, ötekisi doğrusundan çözüyor.

Son günlerde bir mektup olayı var. Koç’un Sabancı’ya yazdığı mektup. Yurt dışında ilk kez büyük çaplı ortak yatırım yapılması söz konusu.

Bu da örneklerden biridir. Hem de, Avrupa sermayesi karşısında durabilme çabasıdır.

(Bir başka yoldaş) Koç’un Sabancı’ya birlik önerisi de ulaşılan aşamayı güzel gösteriyor. Ülke şirketleri şimdiye dek nerede konsorsiyum kura bildi? Konsorsiyum büyük bir projeyi devralıyor. Şimdiye dek her yerde İtalyan firmaları, Japon firmaları, İngiliz firmaları, bir tane de göstermelik Türk firması iş tutuyorlardı.

İç pazara yönelik bir manevra değil bu. Tamamen ülke dışı pazarlara yönelik. Bu da Türkiye tekelleri için hedefin büyüdüğünü gösteriyor.

İŞÇİ SINIFI TEK DEVRİMCİ SİNİFTİR

Bu arada, Türkiye’nin gelişme düzeyiyle bağlı olarak yanıtlanması gereken bir soru var. Şimdilerde bazı dostlarımızdan duyuyoruz ki, “işçi sınıfının kaybedeceği çok şey var, evi var, arabası var, oysa küçük burjuvazi devrimci. Gecekondulardaki, Gazi’deki, Nuretepe’deki mücadeleler de işte bunu gösteriyor” diyorlar. Hemen ardından “memurlar” diye de destekliyorlar. Şimdi bu konuda, Türkiye işçi sınıfının gelişmişlik düzeyi ve devrimci olup olmadığı konusunda neler söyleyebiliriz?

Memur dediklerinin büyük çoğunluğu işçi sınıfıdır. İşçi sınıfının tanımını doğru yapma, sınırlarını doğru belirleme sorunu bu. Kim işçidir sorusuna doğru yanıt verme sorunu. Bunu yapmamış olan ya da şu ya da bu nedenle doğru yapamayan, devletin bir oyun oynayarak işçi sınıfının önemli bir kesimini işçi statüsünden çıkarmış oluşunu veri olarak kabul edebilir. Böyle olunca da, devletin yaptığı, bilimsel olmayan, kendi çıkarına yaptığı ayrımı kabul edip, onun üzerinden Marks’a, Engels’e söz söylemiş olurlar! Memurların büyük bir kesimini Türkiye işçi sınıfının parçasıdır.

Türkiye’deki öteki ezilen kesimleri reddetmek, onların devrimci bir potansiyeli yoktur demek, geri kalan tüm halk kesimlerine gerici bir bütün olarak bakmak anlamında değil ama, Türkiye işçi sınıfı, Türkiye’nin *tek devrimci sınıfıdır*. Marks’ın *Manifesto*’da söylediği anlamda.

İşçi sınıfımızın bazı kesimleri belli bir düzeyde daha iyi yaşıyor, bazı kesimleri daha kötü yaşıyor olabilir. Tabii bu yaşam farkları bilinç düzeyle-

SÖYLEŞİ

rine bir farklılık getirir, bunları da görmek gerekir. Ama sınıfın, bu büyük gücün çok büyük kısmı çok zor koşullarda yaşıyor.

TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİYLE MÜCADELE TKP'NİN ÖNEMLİ GÖREVIDİR

(...)Konu buraya gelince, Türk milliyetçiliğine değinmek zorunludur. Çünkü günümüz gençliği, özellikle önümüzdeki yıllarda bu Türk milliyetçiliğiyle yüzyüze kalacak. Ezen ulusun komünistleri olarak, ezen ulus şövenizmine karşı şiddetle mücadele etmek zorunludur. Ezen ulusun milliyetçiliği, şöven ve gericidir sonuna kadar. Ve ezen ulus komünistinin ilk görevi, kendisini ezilen ulusa anlatabilmek için de ilk görevi, kendi ulusunun büyük ulus şövenizmiyle mücadele etmektir. *TKP'nin önemli görevlerinden biri, yükselen Türk milliyetçiliğiyle mücadeledir.*

Türkiye'de yükselen Alevi hareketinin aşamaları, değişim ve ayrışmalar, görüş ayrılıkları üzerinde gazetelerde dizi yazılar yayınlanıyor. Türkiye gündeminde sürekli sıcaklığını koruyor. Özellikle partileşme konusunda geniş bir Alevi kamuoyu tepkisi oluşmaya başladı. Bu nedenle, artık hiçbir yerde Alevi Partisi sözcüklerini ağza alamıyorlar. Dahası, "bizi yanlış anladınız, Alevi partisi kurmak gibi niyetimiz yok" diyorlar.

Düne kadar "Alevilik dindir, imandır" diyen bazı çevreler, şimdi cemevlerinde, Alevi derneklerinde cirit atıyorlar. Öte yanda İşçi Partisi, son çıkardığı dört sayfalık bildiri-de, Aleviliğin tarihteki sınıfsal karakteri, bugünkü anlam ve rolü, siyasi örgüt olarak Alevi partisinin kurulmasının sakıncaları üzerinde epeyce konuştuktan sonra, Alevileri İşçi Partisi'ne çağırıyor. Oysa çok az bir zaman önce aynı Doğu Perinçek, "Alevi Şeriatı"ndan söz ediyordu!

Diyeğim bu iki örnekteki gibi bir gurup ya da birkaç tanesi Alevi örgütlerine hakim olup, kitleyi peşinden götürmeye aday oluyor. TKP'nin tavrı ne olacak? Destekleyecek mi? Desteklemeyecek mi? TKP'nin, kendisinin böyle bir aday konumuna girme çabası yakın bir gelecekte gündeme gelebilir mi?

ALEVİ TOPLUMU KENDİ ÖĞRETİSİNİN ÖZÜYLE VE TARİHİYLE TUTARLI ÖRGÜTLENMELİ

Alevi toplumunun siyasallaşmasının nasıl anlaşılması gerektiğinden başlasak, komünistin gönlünde yatan, tabii ki, kendi özüne uygun ve işçi ideolojisinin önderlik ettiği bir siyasallaşmadır. Ama şimdi 25 milyonluk bir toplumdansözettiğin zaman bu uzun bir kavga süreci içinde yavaş yavaş sağlanabilecek birşeydir. Her zaman da önemli bir büyüklük dışında kalacaktır. Alevi toplumunun siyasallaşmasından benim asıl anladığım, kendi özüne uygun, tarihte kendi devrimciliğinin yarattığı kavramlarla tutarlı bir siyasallaşmadır.

Bu, "Aleviliğin siyasallaşması" kavramından çok ötededir tabii. İşçi ideolojisinin önderliğindeki siyasallaşmayla, "Alevi siyasallaşması" denilen şeyin arasında bir yerdedir.

Alevi partisi konusu gerçekten tam dediğin gibi. Şimdi hepsi bir ağızdan, "vallahı yanlış anladınız, biz ilerici, demokratik parti kurmak istiyoruz" diyorlar. O zaman neden "Alevilerin de parti kurma hakkı vardır" diye bağırıyordunuz?

Bana kalırsa bu kesim Alevi partisi kuramayacaktır. Demokratik, ilerici, emekten yana bir parti ise hiç kuramazlar. Onun için hafif kalırlar.

Sözünü ettiğin guruplar türünden herhangi birisi Alevi derneklerine ha-

kim olursa diyorsun, olamazlar. Kesinlikle öyle birşey olamaz.

TKP'nin kendisinin buna aday olması? Biz böyle bir şeye aday değiliz. Baştan söyledik. Alevi toplumu bir inanç birliğidir. Alevilerden komünist kazanmaya uğraşırız. O toplumla yakın dost olmaya çalışırız. Kendimiz de Aleviliği gerçekten çok seviyoruz. Ama kendine özgü bir entite bu. Ancak uzun bir mücadele süreci içinde, kendi liderleri eliyle aynı zamanda, bir yakın dayanışma, sıcak dayanışma içinde, objektif olarak onların da öncülüğünü sağlayabilir Komünist Partisi. Zaten amaç da budur.

SENDİKAL HAREKETİN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜ DE PARTİYLE BAĞLI

Sendikal hareketle ilgili bir soru. Bir süre önce, yabancı sendikacıların olduğu bir toplantıda sendikal hareket tartışılıyordu. Dünya çapında sendikal hareketin tıkanıklığı, içinde bulunduğu sorunlar... Türkiye'de de tıkanıklık var. Ankara'da 240 bin kişiyi mitinge topluyor. Ardından üç gün sonraki eylemde birşey yapamıyor. İşçileri bir yerden bir yere götüremiyor sendikal hareket.

Götürmek de istemiyor.

İstemiyor... Neyse, sendikacılarla konuşurken, sendikalar şimdiye dek işçilerin ekonomik örgütleriydiler, ama koşullar öyle getirdi ki artık sendikaların sınıfın tüm yığınına seslenen yığın örgütleri olması, ekonomik çerçeveyi aşması gerekiyor gibi birşey söylemiştim. Tüm sendikacılar şiddetli bir tepki gösterdiler, sendika budur, bunun dışında sendika olamaz, dediler. En azından Belediye-İş Balıkesir şubesindeki ör-

nekte, Türk-Metal örneğinden yola çıkıyorum. Sendika, kan kaybetmek için, ekonomik mücadelenin yanı sıra işçinin ailesinin, emeklisinin, işsizinin de yapıda yer tutacağı bir örgütlenme arayışı içinde. Bu konuda ne söyleyebiliriz? Tam bir tahlil yapamıyorum ama "işçilerin ekonomik yığın örgütü" tanımının değişmesi gerekiyor gibi.

Sendika, işçilerin ekonomik mücadele aygıtıdır. Bu temel tanım değişmez, sosyalizmde bile değişmez. Ama ülkenin içinden geçtiği aşamaya göre, tüm öteki örgütler gibi, sendikaların da misyonunda daralma ya da genişleme olur. Bu nedenle Lenin, devrimin ileri

bir aşamasında, "sendikalar komünizm okulları olmalıdır" diyor. Ama o durumda bile ekonomik mücadele aygıtı olma özelliği ortadan kalkmıyor. Ülkenin içinden geçtiği duruma göre, devrim mücadelesinin yükseldiği aşamaya göre, sendikaların da o aşamaya uygun tutum alması gerekiyor.

Burada en önemli nokta şudur: Bugün Türkiye'ye baktığımızda, başı çekecek bir siyasal örgütü yoktur işçi sınıfının. Bölük pörçük, etkisiz örgütler var. Böyle bir durumda, partinin trans-misyon kayışı olması gereken sendikaların tanımını değiştirelim dediğin zaman, istesen istemesen bu, sendikaları partinin yerine koymak olacaktır. Partinin üstlenmesi gereken görevleri üstlensin demeye çıkacaktır. Bugünün gereksinimini orada değil, ayrıca mücadelenin bugün geldiği noktada öyle bir gereksinim de kendini dayatmış değil.

Öyle bir gereksinim kendini gerçekten dayatsa, Türkiye'de parti de, hangisiyse, ortama en iyi uyanı, mutlaka güçlenecektir ve sınıfın adına konuşur bir konum kazanacaktır. Şuna da bakmak gerekir, Türkiye'nin yakın tarihinde, işçi sınıfı adına konuşuyorum diyebilen bir parti olmuş mudur? Yoktur. Çok sayıda örgüt var ama hiçbirisi, gerçekleri yatsımadan, "ben konuştuğum zaman işçi sınıfının önemlice bir kesimi beni dinler" diyememiştir, bugün de diyemiyor. Bu örgütleri kuranlar, bu örgütlerde çalışanlar, yöneticiler ya da üyeler, hepsi de gecesini gündüzüne katıp, işçi sınıfının öncü örgütünü yaratmak için çalışmadılar mı? Kimisinin çalışma biçimi bize doğru gelir, kimisinininki yanlış gelir. Bu başka bir konu. Ama olamadı. On yıl geçiyor, yirmi yıl geçiyor, otuz yıl geçiyor, hedef menzile girmiyor.

Son devrimci durumdan bu yana bir süreç yaşandı. Bu da gösteriyor ki, ülkenin güçlü bir sınıf partisine nesnel

gereksinimi yeni yeni kabarıyor. Önümüzdeki yıllarda işçi hareketini temsile yetkili bir ya da bir-iki örgütün öne çıkacağını göreceğiz. Bundan önceki dönemlerde ne denli büyük özveri gösterirsen göster, ne yaparsan yap, nesnel olanağı zayıftı. Ama önümüzdeki birkaç yılda gereksinimin kendini iyice dayatacağını ve buna da yaşamda çözümlerinin geleceğini düşünüyorum. Çünkü, parti kurmak, çalıştırmak bir yönüyle öznel bir iştir, içindeki kadroların enerjisine, kararlılığına özverisine bakar, ama asıl yönüyle de nesnel bir iştir, sınıfın nesnel gereksinimleriyle bağlıdır.

TKP ÜSTÜNE DÜŞENİ YAPMAK ZORUNDADIR

Bugünlerden sonra böyle bir partinin doğma potansiyeli var diyorsunuz. Çok alçakgönüllü bir şekilde koyduğunuz için konuşuyorum. Böyle bir olasılık, bu objektif koşullar çıkmaya başladığı zaman, bu şartlar altında bile Türkiye Komünist Partisi dışında bu öncülüğe soyunabilecek bir güç görebiliyor musunuz? Rastlantılara bağlı anlamda söylemiyorum, gerçek anlamda.

Orada herşey bize bakar. Biz üstümüze düşeni, ortamın bizden beklediklerini yaparsak çıkmaz, çıksa da tutmaz. Ama siyaset de boşluk tanımaz. Biz üstümüze düşeni yapamazsak, Marksist-Leninist'im diyen değil, Troçkistim diyen bile geçici süreler için işçi sınıfına egemen olabilir. Bunun tarihte örnekleri de vardır. Alır o gücü, o günkü mücadelesinin başarısıyla alır, götürür kayalara vurur sonunda, ama belli bir süre için yapar. *Bize bakıyor.* Biz yapamazsak, yapacak mutlaka çıkar. İşçi sınıfının siyasallaşma süreci hızlandığı zaman mutlaka buna yanıt veren bir siyasal parti öne çıkar.

Sovyetler'in çöküşünden bu yana yoğun bir durgunluk oldu. Ama şimdilerde görülüyor ki, solda birleşme yönünde dünya çapında bir hareketlilik var. Bir bakıyorsun, eski Troçkistlerle eski Sovyetçiler yanyana gelip konuşmaya çalışıyorlar. Ya da eski Maocularla, eski Sovyetçiler birbirlerine birleşme çağrısı yapıyorlar. Yani on yıl önce duymayı bile tahmin edemeyeceğimiz şeyler oluyor. Türkiye'de de Birleşik Sosyalist Parti'de Troçkistler, Kurtuluş'cular, eski menşevik TKP'liler vb., bir araya gelmiş görünüyorlar. Sorum şu: Zamanında TKP içindeki ayrışmada menşevik kanatta yer almış çok yoldaşla yollarımız ayrıldı. Aradan 15 yıl kadar bir süre geçti. Şimdi bizim bunlarla yanyana gelmemiz önünde bizim açımızdan bir engel var mı? Onlar açısından ne gibi engeller var? Bu engelleri aşmak için ne yapabiliriz?

KOMÜNİSTLERİN BİRLİĞİ İVEDİ GEREKSİNİMDİR

Dünyadaki bu birleşme eğilimi son derece gerçek bir gereksinimden kaynaklanıyor. Son derece de yararlı sonuçları olacaktır. Ancak, Birleşik Sosyalist Parti'yi bu olumlu süreç

örnek kabul edemiyorum. Bu, solda birliğin her türlü ölçütüne ters, zararlı bir *liberal* partidir sonuçta. Sol söylem sahibi de olsa, liberal bir parti. Solda birlikten komünistlerin anlayacağı bu olmamalıdır. Birbirine taban tabana zıt mihraklar bu parti içinde birleşmişler, partinin merkez organı toplanmadan önce tüm guruplar değişik odalarda kendi merkez komitelerini topluyorlar, görüşmelerini yapıyorlar, ondan sonra Birleşik Parti'nin toplantısına giriyorlar. Böyle bir "birleşme"den işçi sınıfına yararlı bir sonuç çıkmaz. Bu çeşit birleşme, tek başına ayakta duramamanın getirdiği bir geçici sonuçtur. Ama buna da öyle bir yöntem bulunmuş ki, bir çeşit anarşizm. Kliklere, hiziple özgürlük. Böyle bir birlik, haklı ve doğru bir eğilim olan birlik eğiliminin zararlı bir noktada somutlanmasıdır.

Öte yanda *birlik büyük bir gereksinimdir*. Devrimci hareket son derece dağınık dünyanın her yerinde. Büyük miktarda kadro var, fakat herkes ayrı ayrı birşeyler yapmaya çalışıyor, küçük dükkanlarla uğraşıyor. Yani dünya tekelileri karşısında biz daha ülke partileri kuramıyoruz, oysa dünya partisine varma zorunluluğumuz var. Yapmamız gereken, kısa vadeli çıkan sonuçların yetersizliğine bakmadan inatla ve sabırla birlik sürecini zorlamaktır. Ama Marksçı ilkeleri atlamadan. Birlik için birlik değil, mücadeleyi yükseltmek için birlik.

Buradan senin getirdiğin soruya gelirsek, eski partililerin çoğuyla yollar ayrıldı. Onlar o yanda kaldı, biz bu yanda yürüdük. O yanda kalanları bugün bir bütün olarak değerlendiremeyiz. İçlerinde Yeni Demokrasi Partisi hokkabazlığının başını çekenler var, tekellerde iyi işler tutanlar var, Birleşik Parti'ye girmişler var, komünizm ülküsünü, komünist ateşini hâlâ sıcak tutanlar var. Sanırım soru bu sonuçlarla ilgilidir.

Şimdi, bu yoldaşlar biraz serinkanlı düşünürlerse, eski kavgaların hararetinden kendilerini ayırıp düşünürlerse, eski TKP'den, komünizmi örgütlü olarak savunan bizden başka kimse *kalmamıştır*. Bu, bizim söylediklerimizde inançlı ve kararlı olduğumuzu kanıtlar. Bizim açımızdan bu yoldaşlarla birleşmeyi engelleyecek hiçbir neden *yoktur*. Tam tersine. Hepsinin, hele yaşlı yoldaşların bu mücadelede büyük deneyleri var, bize öğretecekleri şeyler var, yapacakları katkılar var. Onlar açısından da bir engel, olsa olsa psikolojik bir engel olur, yıllar öncesindeki kavgaları, tartışmaları aşamamanın getirdiği psikolojik bir engel olur. Ne var ki, sınıf mücadelesinin gereksinimleri karşısında, bu çeşit ilke ve içeriğe dayanmayan psikolojik engelleri aşmak zorunluluğu da var.

DIŞIMIZDAKİ KOMÜNİST GÜÇLERLE BİRLİK YOLUNU ARIYORUZ

Mutlaka birleşmiş, güçlü bir komünist partisi yaratmak zorundayız. Ama bu ülke çapında birleşmiş, güçlü bir komünist partisi yaratma süreci, yalnızca Türkiye Komünist Partisi'nin, eski TKP'den kalan diri komünistlerle birleşmesiyle sağlanabilecek birşey değildir. Bizim dışımızda da mücadele eden,

bazı fikirlerine katıldığımız, bazı fikirlerine katılmadığımız, ama komünistliği tanımlayan temel konularda anlaştığımız güçler var. Bunlarla da ısrarla birlik yolunu arıyoruz. Aradık, arayacağız. Kısa dönemli sonuçlar ne olursa olsun.

Israrla birlik yolunu aramayı sürdürüreceğiz. Şu gerçekleri de her zaman yineleyeceğiz: Birlik sürecinde kimse ikiz kardeşini aramamalıdır. Önemli olan, komünistliği, Türkiye somutunda da komünistliği tanımlayan ölçütleri saptamaktır. Ve bu ölçütler dışındaki tüm öteki farklılıkları, birleşmeye engel olmayan, hatta düşünce canlılığını besleyebilecek ve giderek önemi azalacak farklılıklar olarak ele almaktır.

Legal parti konusunda ne düşünüyorsunuz?

Legal partiyi iki düzeyde ele almak olanaklıdır. Birincisi, legal parti, yasaların elverdiği düzeyde yığınlarla daha kolay ulaşabilmek için bir araç olarak ele alınıyorsa, bugün de yararlıdır, yarın da yararlıdır, dün de yararlıydı. İkincisi, legal partiyi, "Parti" olarak anlıyorsak, tabii bu oportünist bir saçmadır. Hiçbir zaman, hele Türkiye gibi bir ülkede, yasal bir hareketin devrim yapma şansı yoktur. Devrim yapma bir yana, siyasal polise karşı kendini koruma şansı da yoktur. Türkiye burjuvazisinin durumu ortada, Türkiye demokrasisinin durumu ortada. Türkiye devletinin tarihsel gaddarlığı ortada. Böyle bir ortamda legalleştiğinde sınıf mücadelesinde yürüyeceğin yol sınırlıdır, yapabileceğin çok sınırlıdır. Baştan yenilgiyi kabul etmektir. Bu nedenle, işçi sınıfının partisi anlamında, komünist partisi anlamında legal bir parti kavramını kabul edemeyiz. Ama legal bir partinin yararları büyüktür. İlegal parti böyle birşey örgütleyebiliyorsa ne güzel. Yalnız tartışma, "legal parti mi, illegal parti mi?" sorusu olarak geliyor. O zaman da *mutlaka ve mutlaka illegal parti*.

Türkiye komünist hareketinden söz ederken, kendi partimizi, TKP'yi de değerlendirebilir misiniz?

Devrimci hareketimizde bence yanlış

bir alışkanlık var. Tüm örgütler kendilerini yüceltici konuşuyor, yazıyorlar. Kendilerini öven sloganlar atıyorlar mitinglerde, yürüyüşlerde. Kendi partilerine bağırıyorlar. Bu tutum halkta beklenen etkiyi göstermiyor, yüzlerce yürüyüş sonrasında örgütlerin görece güçleri pek değişmiyor. TKP MK'sı 10 yıl önce örgütlerine gönderdiği bir direktifle mitinglerde kendimizi öven belgiler atmayı durdurdu. Aynı şey bugün de geçerlidir. Tabii genç yoldaşların zaman zaman buna canları sıkılıyor ama anlamak zorundayız ki, insanın kendi örgütünü övmesinden kolay birşey yoktur. Zaten, onu doğru bilmişsin ki onun üyesisin. Asıl zor ve önemli olan, geçtiğin sokaklarda halkın partimiz için bağırıp, onu övmesidir. Kısacası, TKP'yi övmeyeceğim.

Daha da önemlisi: Komünistler, yanlışlarını-doğrularını, eksiklerini-fazlalarını her zaman en gerçekçi ve cesur biçimde değerlendirmek zorundadırlar. Bu noktada kendini aldatmaktan daha zararlı birşey az bulunur.

Bu söylediklerimden sonra çok özet bir değerlendirme yapmak gerekirse şunları söyleyebilirim: Teorik tahlilde Türkiye devrimci hareketinin en ileri çizgisindeyiz. Son 25 yılın olaylarına baktığımız zaman bunu görmek olanaklıdır. Çok şeyi önce biz söyledik ve de doğru olarak söyledik. Büyük çoğunluk "Türkiye yarı-feodal, yarı-sömürge ülkedir" derken, biz "Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi vardır" dedik. Türkiye'nin emperyalistleşme aşamasına geldiğini, 1980 darbesinin faşizm olduğunu ilk biz söyledik, hem de ertesi günü. 1980 faşizminin çözüldüğünü de ilk biz söyledik. (Teorik yeteneğiyle öne çıkmamış bir toplumdur Türkiye toplumu. Kimi hareketler hâlâ faşizm diyorlar. Bu hareketlerden bir tanesi, yazılarında "karşı-devrim geliyor" diyor! Sana göre faşizm gitmedi ki, nasıl geliyor?) Daha çok örnek verilebilir.

DOĞRULARI SÖYLEMEK YETMEZ, HERŞEYİN KİLİDİ MÜCADELEDİR

Öte yanda, güçsüzleşen yanımızı da görmemiz gerekir. Biz son yıllarda teorik tahlil-pratik mücadele ilişkisini

ihmal ettik. Bunda yaşadığımız süreçlerin önemli bir rolü oldu, ama öznel olarak hata bizlerin kapısındadır. Biz, doğruları söyleyelim, doğrular bizi güçlenmeye götürecektir dedik. Hayır, götürmüyor! Doğruları söylemek güçlenmeye yetmiyor. Doğruları söylemek, sonunda o otomobilin, yoldan çıkmasını belki sağlıyor, uçurumdan aşağıya yuvarlanmamasını sağlıyor, ama otomobilin hızlı bir biçimde kalkıp ilerlemesini sağlamıyor. Otomobilin güçlü bir biçimde kalkıp, hızla ilerlemesini sağlayan şey, o günün sorunları, sıkıntıları çevresinde mücadele etmektir. Biz bu bağlantıyı ihmal ettik açıkçası. Doğrular güçlenmeye götürür dedik. Doğrular tek başına güçlenmeye götürmüyor. Doğrular son aşamada başarı mı, başarısızlık mı, bunun yanıtını veriyor. Yalnızca doğruları söylemek güçlenmeye neden olsaydı, bunun tersi, doğruları söylemeyenler güçlenemez olurdu. Yalnızca devrimci hareketi değil, burjuva partilerini de içine katarak düşünelim. Burjuva partileri doğruları mı söylüyor? Tam tersi. Ama dev gibi partiler. Demek ki, doğruları söylemeyle o gün güçlenme arasında bir doğrudan bağlantı yok. Bunu yoldaşlarımıza altını çizerek söylememiz zorunludur. Güçlenmeyle mücadele arasında doğrudan bağlantı var. Güçlenmeyle aktif çalışma arasında bağlantı var.

Türkiye gibi emekçiyle sömüren arasında büyük uçurumların olduğu ve de özellikle sabit gelirli için yaşamın olağanüstü zor olduğu toplumlarda, *herşeyin kilidi mücadeledir*. Mücadele eden güçlenir. Günün sorunlarından tutmak ve sıcak mücadele içinde olmak.

Bugünün Türkiye'sinde "güçlü örgüt" tanımını da çok görecelidir. Türkiye işçi sınıfı içinde güçlü bir parti yok. Sınıfın içine girmiş bir parti yok. Ve bizim kadar Marks'a, Engels ve Lenin'e sadakatla bağlı başka bir örgüt yoktur. Bu da bize çok büyük bir görev ve sorumluluk getiriyor. Davamızı başarıya götürmek zorundayız. Bunu yapamazsak, şu ya da bu mücadele yöntemine tapan, yalan yanlış hareketlerin elinde çarçur olur herşey. Gerçekten çok şey bize bakıyor. Biz bunu yapabilir miyiz, yapamaz mıyız, bunu yaşam gösterir. Biz yapamasak da, yapacaklar mutlaka bu çizginin içinden çıkacaktır, mutlaka yapılacaktır.

PARTİLİ KOMÜNİST KENDİSİNİ SİLKELEMELER ZORUNDADIR

Evet, pratik-günlük siyasette eksiklerimiz var. Biz siyaseti hep sınıfların birbirleriyle ve devletle olan ilişkileri olarak ele aldık. Ama bu doğrunun bir boyutu daha var, gündelik açınımlar, tutumlar, adımlar. Partimizi güçlendireceksek, onları da öğreneceğiz. Uzağında durduk. O da şundan kaynaklandı: Biz doğruları söyleyelim, başka işlerle uğraşmayalım, insanlar doğrulara gelecektir. Gelmiyor yoldaşım! Yaşam bunu bize yeniden hatırlattı. Gelmiyorsa ne yapmak gerekiyor? Günün sorunları üzerinde sıcak, acil mücadele gerekiyor. (Bunun için de gençliğe yönelmek gerekiyor.)

Bunu yapınca zaten o tür siyaseti de öğreneceğiz. ●

INCHCAPE RETRANS İŞÇİLERİNE KURŞUN SIKILDI

Anayasal haklarını kullanıp üyemiz oldukları için 4 Temmuz 1995 günü işten çıkartılan Inchcape Retrans İşçileri, 27 Ağustos Pazar günü saat 09.00'da su olmak için sendikamız aracılığıyla giderken, kurşun yağmuruna tutuldu. Arabayı delen kurşunlar, arka bölümdeki battaniyelere saplanıp kaldıkları için ölen ya da yaralanan olmadı. Saldırının faili olarak gözaltına alınan kişi, 1. Retrans'ta işçi tasfiyesinin yaşandığı gün işçilere kurşun sıkan taşeronlardan Levent Kılıçkiran'ın bir adamı olduğu belirlendi. Silahlı saldırıda kullandıkları minibüs, daha önce benzer saldırılar nedeniyle plakasını savcılığa vererek şikayetçi olduğumuz minibüstür. Üyelerimizin kurşunlanması ardından jandarma, işe geri dönmek için bekleyişini sürdüren üyelerimizi gözaltına almaya çalıştı.

Bakanlıktan çoğunluk tespiti gelmesi ardından işten çıkartılan 140 üyemiz, aynı gün, jandarma ve taşeronların saldırısına uğrayıp dövülmüşlerdi. O andan itibaren işe geri dönmek için işyeri önünde bekleyişini sürdürürken; jandarmanın ve polisin çeşitli saldırılarına uğrayıp taşeron kılığında işletmede bulunan mafya tarafından her gece kurşun sıkılmak suretiyle taciz edildiler. Silahlı saldırganların üzerine gitmesi gereken güvenlik güçleri; işçileri gözaltına almaya çalışıp, üzerinde baskı oluşturuyor.

Bugün işçi hareketine karşı giderek ön plana çıkan bir olgu var; silahlı mafya! Taşeron görüntüsü altında sendikalaşma hakkını olduğu kadar işçilerin yaşama hakkını da yok etmek için mafya, daha çok devreye sokulmaktadır. SASA'da Tuzla Deri'de, Polisan ve birçok yerde örnekleri yaşandı. Siyasal iktidar ise sendikasızlaştırmayı bir devlet politikası olarak uyguladığı için bu olaylar karşısında, "görmem, duymam, konuşmam" mantığıyla hareket etmektedir. Demokratikleşme vaatlerinin ardında gerçek, emekçiler üzerinde yoğunlaştırılan şiddet ve baskıdır.

Üyelerimize yapılan silahlı saldırıları şiddetle protesto ediyor, sermayenin paralı uşakları olan emek düşmanı mafyanın saldırılarına rağmen haklı mücadelemizi sürdüreceğimizi yineliyoruz. Bu saldırıların genel sendikal örgütlülüğü hedef aldığı açıktır. Başta sendikalar olmak üzere emekten yana tüm kesimleri; saldırıyı protesto edip Inchcape Retrans işçileri ile dayanışmada bulunmaya çağırıyoruz.

Sabri TOPÇU, Genel Başkan

RETRANS İŞÇİLERİNE JANDARMA SALDIRISI SÜREKLİLİK KAZANDI

Bu sabah saat 07.00 sularında, sendikal nedenlerle işten çıkartıldıkları inchcape Retrans işyeri önünde, yeniden kurdukları çadırda bekleyen 42 üyemiz ve Genel Eğitim Sekreterimiz Hüseyin Seyrek, tartaklanarak gözaltına alındılar. Yöneticimiz ve üyelerimiz, Gebze Jandarma Karakolu'nda gözaltında bulunuyorlar. Bir gün önce, 19 Eylül 1995 günü, işyeri önünde düzenlediğimiz basın açıklamasına katılan sendikalar, işçiler ve kamu çalışanları; üyelerimizle dayanışma içinde olduklarını belirtmişlerdi.

Bu saldırı; yasal haklarını kullandıkları için işten çıkartılan ve yalnızca tekrar işlerine dönmek için bekleyen üyelerimize yapılan 5. jandarma saldırısı ve gözaltı olayıdır. Bundan önce, 12 Eylül 1995 günü yapılan kitlesel ziyaret ardından 13 Eylül sabahı, çadır jandarma tarafından basılarak yıkılmış ve işçiler, bazı yöneticilerimizle birlikte tartaklanarak gözaltına alınmışlardı. Son iki saldırı da kitlesel ziyaretlerin ardından meydana gelmesi bir raslantı değildir. Yaygınlaşmakta olan sınıf dayanışmasının kırılması amacına yönelik saldırılardır.

Hükümet bir yandan sendikaların grevini erteleme çabası içine girip işçileri ucuz köle olarak çalıştırmayı hedeflerken öte yandan işçilerin yasal ve meşru haklarını savunması karşısında polis ve jandarmayı devreye sokarak işverenlerin safında, emeğin karşısında yer aldığını açık bir şekilde göstermektedir.

Üyemiz Inchcape Retrans işçilerine jandarmanın saldırısı ve gözaltına almasını şiddetle protesto ediyoruz. Saldırıların Türkiye'de sendikal örgütlülüğü bitirmek, örgütsüz ve savunmasız bir toplum yaratmak amacına hizmet ettiği bilinciyle Retrans işçileriyle dayanışmada bulunmaya, saldırıları olabilen her yöntemle protesto etmeye çağırıyoruz. Saldırı ve gözaltılar Retrans işçilerinin işe geri dönme mücadelesini engelleyemeyecek.

*Sabri TOPÇU, Genel Başkan.
20.9.1995*

MERKEZ YÖNETİCİLERİMİZ VE 50 ÜYEMİZ GÖZALTINDA SENDİKALAR ATEŞ ALTINDA

Gebze'de kurulu Inchcape Retrans işyerinden sendikalaşma nedeniyle işten çıkartılan ve işe geri dönmek için işyeri önünde 72 gündür bekleyişini sürdüren üyelerimizden 50'si, Bu sabah 06.00'da jandarma saldırısına uğrayıp dövülerek gözaltına alındılar. Gözaltına alınanlar içinde Genel eğitim sekreterimiz Hüseyin Seyrek'de bulunmaktadır. Bu durumun haberini alan Genel Başkanımız Sabri Topçu, Genel Sekreterimiz Yurdal Şenol ve diğeri işten çıkartılmış 45 dolayındaki üyemiz, işyeri önünde geldiklerinde bizzat Gebze Jandarma Alay Komutan Yardımcısı Yarbay tarafından saldırıya uğrayıp gözaltına alınıp Gebze Jandarma Karakoluna götürüldüler.

Anayasal hakkını kullanan işçilere karşı saldırılar yönelten, sürmekte olan toplu iş sözleşmesi sürecine müdahale ederek açık bir şekilde işveren safında davranan jandarmanın bu tavrını ve ona emirverenleri şiddetle protesto etmesi, saldırıların yaygınlaşıp kendilerinde yönelmesini engelleyeceğine inanıyoruz. Hiçbir saldırı ve baskı üyelerimizin haklı mücadelesini savunmaktan bizi alıkoyamayacak,

*Merkez Yönetim Kurulu,
13.9.1995*

Faşistler sinsice saldırıyor

Türk-İş Ocak 1995'ten beri sürdürdüğü sözleşme görüşmelerinden bir sonuç alamayınca 20 Eylül'de 150 bin işçisiyle greve başladı. Aynı gün grev kapsamında olmayan işyerlerinde bir günlük iş bırakma eylemi yaptı.

İzmit'te Tüpraş, Petkim ve Petrol Ofisinde işçiler bir günlük iş bırakma eylemine katıldılar. Eylem nedeniyle Tüpraş'ta otomasyon sistemlerinin dışındaki üniteler çalışmadı, akaryakıt almaya gelen 500'ün üzerinde tanker uzun kuyruklar oluşturdu. Petkim'de üretim durduruldu.

Gölcük tersanesinde ise, işçilerin bir bölümünün sabah 07.45'de işten atılacakları korkusuyla eyleme katılmak istememelerinden tartışma çıktığını ve sendika yöneticilerinin isteyen çalışanı bileceği açıklamasından sonra tüm işçilerin işbaşı yaptığını öğrendik.

Gölcük tersanesinde bu yaşananlar bizleri şaşırtmıştı. Tersane işçisinin ne kadar militan ve Türk-İş'in eylemlerine nasıl disiplinle katıldığını, birçok eylemde öncülük yaptığını biliyorduk. Son gelişmeleri araştırmaya başlayınca ilk öğrendiğimiz, olayın yalnızca işçi-

lerin işten atılıp korkusuyla işbaşı yapmak istemeleri olmadığı, planlı, örgütlü biçimde eylem kırılcılığı yapıldığını tespit ettik.

Gölcük'te eylem olmadan bir gün önce çoğunluğu MHP'lilerin oluşturduğu ve aralarında DYP yandaşlarının da olduğu bir grup, birçok işçi ile görüşüp, Türk-İş "20 Eylül'de işe gitmeme" eylemine katılmamalarını, katılırsa işten atılabileceklerini ve kendi taraftarları işçilerin de işbaşı yapacağını söylüyorlar. 20 Eylül sabahı saat 7.00 civarında Gölcük tersanesine bu grup 150-200 kişi ile gelerek, işbaşı yapmayanlarla, önce tartışma çıkartıyorlar, ardından da kavga başlatıyorlar. Bu olaylarda etkilenen ve acaba işten atılır mıyım diye kararsız kalan bir çok işçide işbaşı yapınca, işe gitmeme eylemi kırılıyor. Sendika yöneticilerinin müdahale etmesine rağmen, gerek yaşanan olumsuzluklarla kararsız işçilerin işbaşı yapması, gerekse Gölcük tersanesinin birçok giriş kapısının kontrol altına alınamayışı, işbaşı yapanların sayısını artırınca, Harb-İş Gölcük şubesi yöneticileri işçinin içine sokulmaya çalışılan ikilik tohumlarını gidermek.

işçinin birliğini yeniden kurmak ve şiddete dönüşen gelişmeleri engellemek amacıyla işçilere işbaşı yapmalarını ve eylemin sona erdiğini söylüyorlar. Gölcük tersanesinde saat 08.15'te işbaşı yapılıyor.

Türk-İş'in kararlarını uygulamada zaman zaman öncülük yapmış, Gölcük tersanesi işçileri ve Harb-İş Gölcük şubesi yöneticileri biliyoruz ki, 20 Eylül'deki eylem kırılcılığından gereken dersleri çıkarcaklardır. Sendika işçiye, işçi sendikasına olan güvenini yitirmeyecektir. Oluşan bütünlük bozulmamalıdır. Tartışılması gereken bu eylemde, işçilerin veya sendikacıların yaptıkları değil, bundan sonra birliği koruyarak nelerin yapılacağıdır.

MHP'li faşistler, 12 Eylül 1980'de olduğu gibi bugün de devletin koruyuculuğunu yapmaya çalışıyorlar. İşçi sınıfına ve diğer emekçilere azgınca saldırılarını sürdürüyorlar. Devletin sivil koruyucuları, burjuvazinin uşakları, işçi olmalarına rağmen kendi sınıflarına ihanet ediyorlar. Sizin "vatan" sevginiz! "Millet" sevginiz! Türk-İş'in ülke genelinde grev kapsamı dışındaki işyerlerindeki işe gitmeme eylemin

baltalamak mı? Yoksa milyonlarca işçinin ekmek kavgasında devletin, patronların hayali ihracatçıların, mafyanın yanında olmak mı? Eylemin bir gün öncesinde tersane işçileriyle görüşüp "işe gidin, yoksa işten atılırsınız" deyip, işe başlamayanlarla kavga etmeniz mi, sizin vatan-millet sevginiz? Sizin vatanınız, milletiniz, paranın padişahlığıdır!

İşçi sınıfımız şanlı tarihinde sizi çok iyi tanıyor. O tarihini yazarken sizleri hep işverenin yanında, kendisinin aktif olarak karşısında gördü.

Vahşi ormandaki çakallar gibi sessiz ve sinsice saldırılarınızı unutmadık. Sizin vatanın ve milletin bölünmezliği dediğiniz bu düzenin onlarca iğrençliğiyle, adaletsizliğiyle, azgın sömürsüyle, yolsuzluklarla, işkenceyle, baskıyla, yargısız infazlarla, gözaltında kayıplarla vb.. devamıdır. Düzenin bu anlamıyla devamı burjuvazinin tek isteğidir. Siz de onların uşaklığını yapmaktan başka birşey yapmıyorsunuz. İşçi sınıfımız bütün bu rezillikleri yokederken sizleri de layık olduğunuz yere atacaktır.

Erkan Kılıç

Disk ayrı bir işkolu yarattı

Birliği bozacak ayrı örgütlenmelere hayır!

Sendikalar işkollarına göre kurulur. Emeklilik diye bir işkolu olmadığına göre, yapılması gereken, emekli olan her işçinin üyesi bulunduğu sendikada kalması, mücadelesini orada sürdürmesidir.

Ankara'da 12 Temmuz 1995 günü kuruluşunu tamamlayan Tüm Emekliler Sendikası (Emekli-Sen), Kocaeli'de de 25 Ağustos 1995 günü Petrol-İş Sendikası Yarımca Şabesinin toplantı salonunda ilk toplantısını gerçekleştirdi.

Toplantıya, emekliler, Disk genel örgütlenme daire başkanı, Tüm Emekliler Sendikası Genel Başkanı, Disk hukuk bürosundan bir yetkili katıldı. Disk ve bağlı sendikalar öncülüğünde çalışmaları başlatılan Emekli-Sen'in Kocaeli Girişim Komitesinden bir yetkili, demokrasi mücadelesinde sendikaların öneminden bir yetkili, demokrasiden ödün vermeyeceklerini anlatan

M.Ali Erdoğan, işçi sınıfının, kamu işçilerinin ve tüm emeklilerin örgütlü birliğinin sağlanması gerektiğine vurgu yaptı.

Disk genel örgütlenme daire başkanı, Disk'in 9. kongresinde; -Sendikası, sigortasız çalışmama, -İşsizlerin örgütlenmesi, -Emeklilerin örgütlenmesi kararlarının alındığını, bu yöndeki çalışmaların sürdürüldüğünü, Kocaeli dışında Ankara, Kırşehir, Adana, Artvin, Zonguldak, İstanbul, Bursa, Ada-

pazarı ve İzmir'de de Tüm Emekliler Sendikası girişim komiteleri kurulduğunu belirtti.

"Emekli-Sen'in girişim komiteleriyle yaptığı geniş çaplı toplantıda alınan Disk'e katılma kararı, Disk tarafından kabul edildi. Ayrıca Avrupa Emekliler ve Yaşlılar sendikaları konfederasyonuna üyelik için başvurulmasına da karar verildi. Emekliler için mücadele sokaklarda geçerek sürdürülmelidir" diyerek sözlerini tamamladı.

Ardından söz alan Emekli-Sen genel Başkanı İbrahim Şahin, Türkiye'deki emekli sayısının 4.5 milyonu bulduğunu hatırlattı. Bu emeklilerin örgütsüz olduğunu, sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanmadığını, ekonomik yönden zor koşullar altında yaşadığını anlattı. Emeklilerin üretimden gelen güçleri olmadığı için mücadele alanının sokaklar olduğunu dikkat çekti.

Bu girişim karşısında denebilecek tek şey şudur: Örgütlenmeye evet, ancak birliğinden başka gücü olmayan işçi sınıfında ayrı örgütlenmelere hayır!

Sendikalar işkollarına göre kurulur. Emeklilik diye bir işkolu olmadığına göre, yapılması gereken, emekli olan her işçinin üyesi bulunduğu sendikada kalması, mücadelesini orada sürdürmesidir. Emeklilerin çalışanlardan farklı sorunları olabilir. Fakat bu durum, onların ayrı sendikalarda örgütlenmelerini gerektirmez. Sendikalar; emekli işçilerin sorunlarına yönelik çalışmalar yapabilir. Üyelik aidatlarında düşme sağlanabilir.

Burjuvaziye karşı savaşımımızda başarılı olmak, insanca yaşamak istiyorsak, ayrı ayrı sendikalarda örgütlenmeye son vermeli, işçi, "memur" emekli işçi vb. ayrımını kaldırmalı, birliğimizi, işçi sınıfının en büyük sendikal örgütü olan Türk-İş'te örgütlenerek sağlamalıyız.

Yaşasın işçilerin birliği!

Muradiye Yılmaz, Kervan-İzmit

Emperyalist güçlerin koruyucu kalkanı:

ILO

ILO, kuruluş amacında açıkça belirtilen “yoksulluk nerede olursa olsun, refah için bir tehlike oluşturur” söylemini ana hareket noktası olarak almakta, az gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işbirlikçi burjuva sınıfının, işçi sınıfını aşırı sömürü altında alıp, varolan çelişkinin keskinleşmesini engellemek ve sömürünün uzun ömürlü olmasına hizmet etmektedir.

1919 yılında Versay Barış Antlaşması'na eklenen ve emek sorunlarını düzenlemeyi amaçlayan “çalışma” başlıklı 13. bölümde ILO'ya (Uluslararası Çalışma Örgütü) benzer bir örgütün kurulması öngörülmüştür. 1944 yılında Philadelphia'da yapılan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda örgütün hedef ve amaçlarını yeni baştan ve daha kesin olarak belirleyen “Philadelphia Bildirgesi” üye ülkeler tarafından kabul edilmiştir. Bildirgenin kabulünün 2. Paylaşım Savaşı'nın sonuna rastlanması tesadüf değildir. Emperyalist güçler, dünya işçi sınıfı hareketini kontrol altında tutabilmek için, uluslararası platformda ILO'nun kurulmasını tezgahlamış ve örgütü üye ülkeler nezdinde yasallaştırmıştır. ILO, 2. Paylaşım Savaşı sonrasında emperyalist güçlerin emek sömürsünü nasıl belirleyeceğini örgütlemek amacıyla kurulmuştur.

ILO'nun Philadelphia Bildirgesi'nde yer alan ve örgütün tüm çalışmalarına yön veren şu söz dikkat çekicidir: “Yoksulluk nerede olursa olsun, refah için bir tehlike oluşturur.” Bu söz, kendi düzeninin yarattığı sömürüden kaynaklanan yoksulluğun, gelecekte kendisi için bir tehlike oluşturacağını önceden sezen anlayışın ürünüdür.

ILO, 2. Dünya Savaşı sonucunda Milletler Cemiyeti'nin dağılması ve yerine Birleşmiş Milletler'in kurulması

üzerine, 1946 yılında bir uzmanlık kuruluşu niteliğini almış ve çalışma yaşamı ile ilgili sorunlar konusunda üye devletler tarafından yetkili kılınmıştır. ILO'nun üyeleri devletlerdir. Türkiye 1932 yılından bu yana ILO üyesidir.

ILO üç organdan oluşmaktadır. Bunlar: a)Uluslararası Çalışma Konferansı, b)Yönetim Kurulu (Guvernörler Kurulu), c)Uluslararası Çalışma Bürosu (Örgütün sekreteryası niteliğinde) dur.

Uluslararası Çalışma Konferansı, üye devletlerin her yıl Haziran ayında İsviçre'nin Cenevre kentinde bir araya geldikleri örgütün, “Genel Kurulu” niteliğini taşır. Her yıl yapılan konferansta, ayrıca 3 yılda bir Yönetim Kurulu seçimleri de yapılmaktadır. Seçilen Yönetim Kurulu 56 üyeden oluşmaktadır. Bunlardan 28'i hükümet temsilcisi, 14'ü işveren temsilcisi ve 14'ü işçi temsilcisidir. Yönetim Kurulu yılda 3 defa toplanır. Konferansta her üye devlet, 2 hükümet temsilcisi, 1 işveren ve 1 işçi temsilcisi ile ayrıca danışmalar tarafından temsil edilir. Konferans, işleyiş biçiminin ve kurallarının tümünün emperyalist ülkeler tarafından koyulduğu bir kuruluştur. Dünya işçi sınıfı hareketini yönlendirmek amacıyla, emperyalist ülkelerin güdümünde kurulan bir örgüttür. Çalışma Konferansı Başkanı, coğrafi gruplar arasında önceden belirlenen rotasyon esasına göre, üye devletlerin bu görev için aday olan çalışma bakanları veya hükümet temsilcileri arasından seçilir. Başkanın kimler arasından seçilebileceğini önceden saptayan ve seçilebilecek adayların çalışma bakanı ya da hükümet temsilcisi olma şartını koyan bu kuruluşun, kimlere hizmet edeceği, kimlerin uşaklığını yapacağı açıkça ortadadır. Bu kurulu-

şun amacı, işçi sınıfının haklarını savunmak gibi görünse de, perde arkasındaki ana amacı, dünyadaki işçi sendikalarının bir araya gelip, her işkolunda tek sendika ve tüm dünyada tek konfederasyon çatısı altında birleşmesini engellemektir.

ILO, kuruluş amacında açıkça belirtilen “yoksulluk nerede olursa olsun, refah için bir tehlike oluşturur” söylemini ana hareket noktası olarak almakta, az gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işbirlikçi burjuva sınıfının, işçi sınıfını aşırı sömürü altında alıp, varolan çelişkinin keskinleşmesini engellemek ve sömürünün uzun ömürlü olmasına hizmet etmektedir.

Uluslararası tekeller, az gelişmiş kapitalist ülkelerdeki ucuz emek sömürüsüyle beslenen burjuvazinin dünya ölçeğinde rekabet ve pazar bulmak gücünü azaltmak için, sözkonusu ülkelerdeki işçi hareketlerini kontrollü bir şekilde yapay olarak desteklemekte ve yerli burjuvaziye karşı baskı uygulamaktadır. ILO nezninde yapılan “Uluslararası Çocuk İşçiler Projesi” bunun açık bir örneğidir. ILO, uluslararası tekellerin çıkarları doğrultusunda, pazar payını büyültmeye çalışan az gelişmiş kapitalist ülkeleri kendi pazarına sokmamak için bu projeyi tezgahlamaktadır. Projenin uygulama alanı olarak seçilen ülkeler; Tayvan, Güney Kore, Türkiye, Endonezya gibi özellikle tekstil, montaj ve imalat sektörlerinde uluslararası tekellerin pazar payını daraltan ve sözkonusu sektörlerde rekabet şansı bulunan, ucuz işgücünün yaygın olarak kullanıldığı ülkelerdir. ILO, sözkonusu ülkelerdeki çocukların işçi olarak çalıştırılmasının yasaklanması için tavsiye kararları almaktadır. Ucuz işgücünü oluşturan işçi çocukların üretimden uzaklaştırılmasını istemekte,

buna karşılık üretim alanından alınacak işçi çocukların, sonraki geleceğinin ne olacağı ile ilgilenmemekte ve bu konuda kalıcı çözümler üretmemektedir. Burjuva ufkunun darlığına sahip bu örgüt, sadece işçi çocukların üretimden uzaklaştırılmasını istemekle yetinip, işçi çocukların eğitimi, sosyal hayatı ve geleceğiyle ilgilenmemektedir. Zaten burjuva sınıfının işçi çocuklar konusunda kalıcı çözümü yoktur.

ILO'nun diğer bir amacı da, emperyalist ülkelerin burjuvazilerinin emek sömürsüne dayanan tarihsel deneyimlerini, ağabeylik ettiği az gelişmiş kapitalist ülkelerin burjuvazilerine aktarmaktır. Bu doğrultuda, üye ülkelerdeki işçi sendikalarının, kendi burjuvazilerine zararlı olabilecek karar ve şikayetlerini değerlendirerek, üye ülkelerin burjuvazilerine bildirir ve alabilecekleri önlemleri önceden tavsiye eder.

ILO'nun üye ülkelerdeki işçi sendikalarına yaptığı yardımların bir amacı, burjuva sınıfının göstermelik hümanizmini ön plana çıkartıp, varolan vahşi kapitalist sömürüyü yumuşatmak ve yordakçı-işbirlikçi sarı sendikacıların ağızıyla, işçi sınıfına şirin gözükmehtir. Yani ILO aracılığıyla emperyalist güçler, sendikacıları kullanarak, işçi sınıfına karşı, halk tabiri ile “kuzu postuna bürünmüş kurt” görünümündedir.

Uluslararası emperyalist güçler, günümüz konjonktüründe ILO'yu kendi çıkarları için, dünya işçi sınıfına karşı koruyucu kalkan olarak kullanmaktadır.

Fakat birgün emperyalist güçler, bu koruyucu kalkanın tüm dünyada tek konfederasyon çatısı altında birleşecek olan işçi sınıfının eline geçeceğini bilmelidirler. O gün fazla uzakta değildir.

İshak Torlak

Gerçekleri Ortaya Dökmek İnsanlık Görevimdir

Alevi Birlikleri Federasyonu'nun (ABF) gerçek yüzü Radyo Mozaik müdür yardımcısı Ayhan Aydın'ın yeminli müşavir Osman Kuru'ya yaptırmış olduğu resmi inceleme sonucunda ortaya çıktı. ABF'nin kuruculuk, yöneticilik yaptığı ve kuruluş tarihinden 8 Ağustos 1995'e kadar Selahattin Özel'in de hisse ortaklığı olan Radyo Mozaik'te sayılmayacak derecede yolsuzluk açığa çıkarıldı. 8 Ağustos 1995 tarihinde itibaren yeni Mozaik Radyo Televizyon A.Ş. genel müdür yardımcısı Ayhan Aydın'ın söylenti boyutundaki usulsüzlükleri açığa çıkarma isteğinin bir sonucu olarak gelişen olayda, Radyo Mozaik'in Ocak 1995-Ağustos 1995 arasında işlem yapılmış bir kısım belgeleri üzerinde yapılan araştırmada, sayısız faturanın, reklam koçanının ve resmi belgelerin yırtılarak imha edildiği, gider gibi gösterilen hemen hiçbir harcamanın belgelenemediği, çalışanların maaşlarının her ay için çifter çifter ödeniyor gösterilmesi gibi açık suç unsurları tesbit edilmiştir. Tüm bunlardan sonra, gelir ve gider belgelerinin düzgün tutulmadığı ve sorumlu muhasebeciden belgelerin özenle kaçırıldığı görülmüştür.

Yeminli mali müşavir Osman Kuru'nun ifadesine göre eldeki belgeler neticesinde zararın 6-7 milyar lira olduğu görülmüştür. Bu belgeler elimizdedir. Aşağıda gelişmeleri anlatan Ayhan Aydın ile yapılan görüşmeyi izleyeceksiniz.

İki farklı şirketten söz ediliyor. Mozaik Basın Yayın Turizm A.Ş. ve Mozaik Radyo Televizyon A.Ş. Bu iki şirketin farkını anlatır mısınız?

İki farklı isimde şirket var. Ama başlarındaki isim Mozaik. Bunlardan ilki Mozaik Basın Yayın Turizm A.Ş. Ankara'da yerel olarak yayın yapan Radyo Mozaik FM 96.3 kanalının ilk şirketi. Yani Radyonun bağlı olduğu ilk kurulan şirket. 8 Ağustos 1995 tarihine kadar varlığını sürdüren bu şirkette birden fazla kurucu ve ortak var. Kazım Kaya, Abbas Akbaba, Turgut Öker, Ali Rıza Gülçiçek, Selahattin Özel, Murtaza Demir, Hasan Nedim Şahhüseyinoğlu'nun çeşitli oranlarda ortak oldukları bir A.Ş. boyutunda. Bu insanlar 8 Ağustos 1995'e kadar radyonun yayınlarından sorumlu kişiler.

Daha sonra ne oldu da Mozaik Radyo Televizyon A. Ş. kuruldu? Böyle bir şirkete neden ihtiyaç duyuldu?

Bu şirkete ihtiyaç duyulmasının temel nedeni, yeni radyo televizyon kararlarıdır. Ankara genelinde yerel yayın yapan Radyo Mozaik Türkiye sahilinde da yayın yapma eğilimi göstermişti. Bu nedenle yeni bir düzenleme yapmak

gerekiyordu. Buna göre en azından şirketin bir Radyo Televizyon A.Ş. olması gerekiyordu. Yani Basın Yayın Turizm A.Ş. isimli çalışmalar Türkiye genelinde bir yayın yapmaya olanak vermiyordu. Bu nedenle yeni isimle daha büyük sermayeli bir şirketin kurulması gerekiyordu. Şirket 8 Ağustos 1995 tarihinde kuruldu. Sonuçta sadece AABF'nun kurucu ve ortak olduğu bir şirket ve ona bağlı bir radyo kuruldu. Ama Turgut Öker, Radyo Televizyonun kurallarına uygun düşmediği için yer almadı.

Sizin orada görev almanız nasıl oldu?

Ben 8 Ağustos'ta kurulan şirketin genel müdür yardımcısıyım. Eski şirketle hiçbir ilişkim ve bağım yok. Genel Müdürlüğünü TRT'nin kurucularından, İnsan Hakları Vakfı Genel Sekreteri ünlü gazeteci yazar Mahmut Tali Öngören'in, sorumlu müdürlüğünü ünlü gazeteci Varlık Özmenek'in yapmış olduğu yeni şirket çalışmalarına başladı. Kuruluş tarihinden sonraki gelişmeler benim ilk baştaki umutlarımı söndürmekte gecikmedi.

Neydi sizin umutlarınızı söndüren gelişmeler?

Herşeyden önce şu anda yayın yapmakta olan Mozaik Radyosu'nda son derece nitelsiz bir yapılanma var. Çalışan elemanların hiçbirisi daha önce iletişim alanlarında görev almamış, hatta daha önce hiçbir işte çalışmamış insanlar. Milyonlarca insana seslenen bir iletişim kurumunda çalışan insanların niteliği çok önemlidir. Hiçbir vasıfa sahip olmadan ikide bir ayaklanma senaryoları yapanlar, ikide bir ayrılanlar, radyoya "halk adına" el koymaya çalışanlar, sayısız yönetici değişiklikleri buradaki muammayı bir ölçüde yansıtır.

Öyleyse siz neden geldiniz böyle bir kuruma?

Güzel şeyler yapabileceğimi düşündüğüm için geldim. Mahmut T. Öngören'le, Varlık Özmenek'le yeni bir zihniyet, yeni bir anlayışla güzel şeyler yapılabilir diye geldim, ama Radyo genel müdür yardımcısı olduğum ilk günden itibaren engellerle karşılaştım. Başta çalışanlar olmak üzere. Programların hiçbirisini yazılı metin halinde veremeyen, daha Türkçeyi bile doğru düzgün konuşmayan bu son derece nitelsiz elemanların, özellikle teknik masa elemanlarının karşı koymalarıyla karşılaştım. Bir kurumda olması gereken ciddiyetten son derece uzaktılar. Belli

bir program yapma kapasitesinden mahrum bu insanlar; kim ne derse onun sesi, borazanı olan, propagandasını yapan insanlar bunlar. Nitelik yok, kişilik yok, karşı koyma var, disiplinsizlik var. Bunların ötesinde beni ilgilendiren konu reklam birimi. Reklam birimiyle ilgili sayısız söylenti vardı.

Ne gibi söylentiler bunlar?

Usulsüzlük ve yolsuzluk. Belirtilenden daha fazla reklam alınması örneğin, her saat başı diyelim 10 reklam alınıyorsa, bunun 5 olarak gösterilmesi, 5 reklamın da usulsüz yollarla alınıp yayınlanması ve böylece haksız kazanç sağlanması. Olması gereken şart şudur: Bu durumlarda fatura kesilmeli, reklam koçanı belgelenmelidir. Yapılan sözleşmelerin hiçbirisinde kurallara uyulmamış. Reklam faturalarının üç nüsha halinde olması gerekirken, birisinin reklam verene verilmesi, birinin yönetime, birinin de reklam yapanda bulunması gerekirken, bunların hiçbirine uyulmamış. Reklam verenlerin hiçbirine fatura kesilmemiş. Burada şu soru kuraladı kafamı. Kişiyle anlaşma yapılmamış demek ki, reklam koçanı verilmediğine göre daha sonra da hazırlanmış olması olasılığı yüksek. Biz reklamın kaç liraya, hangi saatte, ne boyutta yayınla-

nacağını nereden bileceğiz? Yani orada başlayan bir usulsüzlük var. Her iki şirketin muhasebecisi. Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası Disiplin Kurulu Başkanı Gazeteci-Yazar Faruk Güçlü 30 tane uyarı mektubu gönderiyor radyodaki reklam birimi çalışanlarına. Bunların hiçbirine uyulmuyor. Muhasebeciden belgeler özenle kaçırılıyor. Çünkü daha sonra yapılan araştırmalarda belgelerin birçoğunun tahrip edildiği görülüyor. Gösterilenden daha fazla reklam alınıp usulsüz olarak yayımlanması endişesi beni çok kaygılandırılıyordu. Reklam birimiyle, teknik masa birimleri arasında öyle bir koordinasyon var ki, neredeyse gizli bir faks hattı oluşturmuşlar. İki de bir reklam sözleşmelerinin metni değişiyor, yayınlanacağı saatler değişiyor. Bunun bir dışa yansıyan boyutu var, bir de dışa yansımayan boyutu var.

Neyse bunların tümü benim şüphelerimi artırdıkça artırdı. Bu endişelerim beni bir dizi girişimlerde bulunmaya zorladı. Radyo şirketinin muhasebecisi, Faruk Güçlü'ye durumu anlatmamı sonucunda, kendisinin de çok şüphelendiği durumlar olduğunu söyledi. Diyor ki, "belgeler benden kaçırılıyor." Belgelerin muhasebeciden kaçırılması en büyük suç zaten. Yeni bulunduğum bir kurumda böyle usulsüzlük söylentilerinin olması benim huzurlarımı kaçırdı. İnsan haklarına saygılı, bu halkın içinden gelmiş birisi olan, halkına karşı sorumlulukla yüklü olduğuna inanan bir kişi olarak ben de bazı girişimlerde bulunma hissinde idim.

Bu konuda neler yaptınız?

Faruk Güçlü'ye danıştım, danıştıktan sonra ne yapabileceğimi söyledim. Onun bilgileri doğrultusunda şu girişimlerde bulunduk. Kimin suçlu olup olmadığı, şimdiye kadarki söylentilerin yerinde olup olmadığı konusunda resmi bir inceleme yapılması gerektiğine kararını verdik. Ve yeminli mali müşavire başvurarak bu incelenmenin neticelenmesini sağladık.

Yeni yasaya göre yeminli mali müşavirler hukuki anlamda Maliye Bakanlığı'nın öngördüğü boyutta birçok yetkiye sahip insanlar. Belgeler incelenmiştir. Yani bunlar herhangi bir kurumda Maliye Bakanlığında veya Ticaret Bakanlığı'nda kesin delil olarak kabul edilen belgeler, böyle olunca dedik ki bizim işimizi ancak böyle bir belge tamamlayabilir. 29 Temmuz 1995 günü elimizdeki belgeleri yeminli mali müşavir Osman Kuru'ya teslim ettik. Aynı gün yapılan araştırmalar ve incelemeler sonucunda bir rapor hazırlandı. Raporda da Radyo Mozaik'te 8.8.95 göre yani eski şirkete görev Mozaik Basın Yayın Turizm A.Ş.'de Ocak 1995 - Ağustos 1995 tarihleri arasındaki dönemlerde hesapları kapsayan incelemeler sonucunda açık, yolsuzluk, usulsüzlük durumları resmen belgelendi, neticelendi.

Neydi bu belgeler, ne gibi usulsüzlükler yapılmıştı?

Bu usulsüzlükler hakkında bilgi vermekte sonsuz yarar görüyorum. Yeminli mali müşavir Osman Kuru'nun Ocak 1995 - Ağustos 1995 dönemini kapsa-

yan Mozaik Basın Yayın Turizm A.Ş. ait bir kısmı belgeler üzerinde yapmış olduğu resmi incelemeler sonucunda şöyle sonuçlara rastlandı: Reklam sözleşmelerinde bazı sözleşme koşanlarının yırtılarak imha edilmiş olduğu. Eldeki reklam sözleşmelerinde 1.1.95-29.8.95 döneminde 1.879.565.175 liralık reklam sözleşmesi yapılmasına karşın ancak 541.169.000 milyonluk fatura kesildiği, ayrıca üç milyar liralık reklam sözleşmesine fatura kesilmediği, Radyo Mozaik adına düzenlenen bütün gelirlerden, eşantıyon, kulüp gelirleri kayıt dışında, yani bunların tümünün kayıt dışında kalınması sağlanmıştır. Ve bunların hiçbirisi gelir olarak aksettirilmemiştir. En azından radyo adına düzenlenen gecede harcama olarak 72 milyonluk bir yemek harcaması gösterilmiş, hiçbir gelir gösterilmemiş. 72 milyon tespit edilemiyor, çünkü faturası yok. Aynı gecede hiçbir gelir elde ediliyor gösterilmezken, 120 milyon liralık gelir elde edildiği anlaşıyor.

Hepsi bu olayın içinde. Hepsini suçluyorum, başta AABF'yi şimdiye kadar başta bulunan bütün yöneticileri, reklam biriminde çalışanları suçluyorum. Elektrik faturası ödeniyor, gösterilmiş 40.850.000 TL. Faturası verilemiyor. Yok öyle birşey! Kira. Kira ödentileri 2'ser 3'er kez gösterilmiş, yani bir ayda 2-3 kez kira ödediklerini söylemişler, bunu da belgelere yazmışlar. Onun dışında personele ödedikleri ücreti 2'ser kere ödüyor göstermişler, yani çift ödüyor göstermişler. Bunlar reklam müdürünün başının altında çıkıyor. 248 milyon fazla da, personel parası ödendi gösterilmiş, böyle bir ödeni yok. Büro harcaması gösterilen giderlerin Vergi Usul Kanununa göre geçerli değil, yemek harcamalarının tümü usulüne aykırı. Burada söylediklerinin hiçbirisi espiri değil. Bir sene boyunca harcamaların içindeki faturaların çoğunda Faruk Güçlü'nün uyarmasına rağmen devam eden trajikomik bir durum var. Aldıkları mamayı, köpek mamasını, kayışı, tokayı, her türlü kişisel harcamayı radyo mozaik kasasından yapmışlar. Bunun gibi sayısız usulsüz harcama var. Bir tanesi çok ilginç, sizlere vereceğim bu faturayı, Radyo Mozaik'in hiçbir aracı yokken içinde oto-yedek tamir parçası ve masrafı olarak çıkan bir harcama faturası var. Bu muhtemelen Radyoda çalışan elemanlardan birisine ait. Sayısız belgenin tahrip edilmesi sonucunda radyonun ne kadar zarara uğratıldığı tesbit edilemiyor.

Demin saydıklarım birer örnekti. Esas üzerinde durulması gereken sayısız faturanın, reklam sözleşmesinin tahrip edilmesidir. Yani bunlar kaybedildi, unuttum filan değil, reklam koşanları tahrip ediliyor. Diyelim ki 850 numarasından başlıyor bir fatura tabi belli bir sıra numarası var 850'de başladı diyelim, 855'e geçiyor, aradaki dört adet yırtılmış. Ne kadar fatura kesildiği yok! Bunun dışında reklam koşanları teslim edilemiyor, çünkü yok edilmiş. Bunu nereden anlıyoruz diyeceksiniz. Bunu şuradan anlıyoruz: Ticari şirketlerde şöyle bir durum vardır, faturalar, irsaliyeler, reklam koşanları hepsi sayıyla ve sırayla alınır Maliye Bakanlığından ve bunlar bittikten sonra

sayı ile teslim edilir, alınan sayı belli teslim edilen sayı belli, arada bir uçurum var. Bu uçurum sonucunda da şu ortaya çıkıyor: Kesinlikle milyarlarca varan bu usulsüzlük var. Yeminli mali müşavir Osman Kuru'nun ifadesine göre 7-8 milyar civarında bir usulsüzlük, yolsuzluk var. Ben başta Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonunu ve Radyo'nun 3 Ağustos 1995 tarihine kadar olan bütün yöneticilerini suçluyorum, başta reklam bölümünde çalışanlar ve teknik masada çalışanlar olmak üzere.

Bunların tümü suç ortağıdır çünkü eldeki belgeler bunların tümünün tek kişi tarafından yapılamayacak kadar büyük boyutta olduğunu net olarak göstermektedir. Yani sadece bir kişi belgelerini yırtmış getirmiyor değil, birden çok kişi belge tahrip etmiş, usulsüz reklam almış, reklam yayınlanmış ve şimdiye kadar olan yöneticiler usulsüz harcamalarda bulunmuş. Hepsi yani hepsi, burada tek tek isim vermiyorum, hepsini suçluyorum.

Halkın parasını yiyen bu onursuz insanlar, en büyük halk düşmanlarıdır. Burada demokrasi ile laiklikle, Alevilik-Bektaşilik ile ilgili hiçbir şey görmek mümkün değildir. Bilakis kişi hak ve özgürlüklerinin en büyük şekilde zarara uğratılması olarak görüyorum. Bu sahtekarlar, bu Alevi Partisi kumaya çalışan şerefsiz insanlar, bu kelimeleri kullanma gereği duyuyorum, halka bu yaptıklarından sonra Alevilikten bahsediyorlar. Evet hırsızların başı. Avrupa Alevi Birlikleri federasyonudur ve onların Türkiye'deki uzantılarıdır. En büyük suçlu odur. Sadece orada çalışan bir iki eleman değil, kolektif bir hırsızlık var.

Turgut Öker hakkında burada suç duyurusunda bulunuyorum. Turgut Öker'in bu rapor hazırlandıktan sonra bana karşı takınmış olduğu tavırlar, başkalarına bölücü-yıkıcı diyen, "Aleviliği kullanıyorlar" diyen bu insanların en büyük bölücü olduklarını göstermeye yetmektedir. Alevilik ve Türkiye'de demokrat çağdaş kesimler üzerinde oyunlar oynayan bu Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu yöneticileri ve onun Türkiye'deki işbirlikçileri en büyük ihanet içerisindedirler.

Topluma karşı raporun hazırlandığı 29 Temmuzdan itibaren tam on gün boyunca raporun önemi hakkında Turgut Öker'le görüşülmüş ve derhal çalışanların görevden alınması istenmiştir. Buna mukabil Turgut Öker hırsızlık yapanları koruyarak, hiç kimsenin görevden alınmayacağını; görevde alınacak kişiler varsa bunların Muhasebeci Faruk Güçlü ve ben -genel müdür yardımcısı Ayhan Aydın olduğunu söylemiştir. Beni tehdit etmiştir. Radyo Mozaik aleyhinde herhangi bir yayın yapacak kişileri, eski bir örgütten gelen kişi olarak cezalandıracağını ve cezalandırma yöntemlerinin ne olduğunu bildiğini söylemiştir. Sorumlu müdür Varlık Özmenek ve Muhasebeci Faruk Güçlü'nün yanında. Bu sosyalist artığı, bu kişiliksizleşen insan soyguncuların başıdır. Bir de tehditler yağdırıyor. Ben bu toplumun içerisinden çıkan insan olarak, kişi hak ve özgürlüklerine sahip bir insan olarak halka hizmet için görevimi yapıyorum, beni tehdit ediyor. Bunu kamuoyuna duyuruyorum.

Kamuoyuna duyurmakla da kalmıyorum. Bundan sonra bana ve aileme yönelecek herhangi bir zarardan, Turgut Öker'in ta kendisini ve şu andaki Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu yöneticilerini ve Türkiye'deki onların bir avuç azı işbirlikçilerini sorumlu tutuyorum.

Bu ortamda onurlu bir insan olarak benim görev almam mümkün müydü? 10 Eylül 1995 tarihinde istifamı genel müdür Mahmut Tali Öngören'e verdim.

Şimdi meselenin boyutu aslında çok daha geniş kapsamlıdır. Alevi Partisi diyerek geniş halk kesimlerini peşlerinde sürüklemeye çalışan, o dar kirli zihinlerinde kendi kurdukları ilkel düşüncelerle hareket eden bu Alevi-Bektaşî düşmanları, laiklik-demokrasi düşmanları her gün bir yeni senaryoyla ortaya çıkmaktadırlar. Ama halk bunlara dur diyecektir. Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu yönetiminin çirkin kimliği dalga dalga yayılacaktır ve bu da onların sonu olacaktır.

Evet, Alevi önderi olmaya çalışan bu kişiler, Ali Rıza Gülçiçek'ler, Turgut Öker'ler, Gülizar Cengiz'ler halktan silleyi yiyeceklerdir. Evet benim en büyük dileğim ve umudum, bunları halkın yargılaması, Alevi-Bektaşî cematının yargılamasıdır.

Tabii, Alevi Birlikleri Federasyonu yöneticilerinin gerçek kimliği ortaya çıkıyor da, Türkiye'deki işbirlikçilerin gerçek kimliği ortaya çıkmıyor mu? Sivas'tan sonra ünlenen Sivas akbabaları, kendisini yazar olarak nitelendiren tüccarlar, kurmuş oldukları yayınevlerinde kitap pazarlayanlar, bunlar da aynı suçun ortaklarıdır. Aleviliği, Bektaşiliği bir sömürü aracı olarak kullanan bu insanlar da aynı yüzüzlükler içerisindedir. Ama sonları yaklaşıyor, gerçek yüzleri eninde-sonunda ortaya çıkarılacaktır. Kendilerine malettikleri, "yazdık" dedikleri kitapların %90'ını, başka eserlerden çalan bu hırsızlardan da bilim çok yakında hesap soracaktır. Sayfa sayfa, satır satır hangi eserlerden, hangi kitaplardan çalıntı yaptıkları kamuoyuna duyurulacaktır. Bundan sonra dikkatli olsunlar. Bu toplumda duyarlı, sorumlu, bilimsel gerçeklere bağlı insanlar da var.

En son gelişmeler nelerdir?

Gelişmelerle ilgili olarak 20 Eylül'de görüştüğüm Pir Sultan Abdal Dernekleri Genel Başkanı Murtaza Demir'in telefonda bana söyledikleri ise olayın boyutunu daha da büyütüyor. Yeminli mali müşavir Osman Kuru'nun resmen tespit ettiği milyarlarca liralık usulsüzlüğün yaşandığı Mozaik Basın Yayın Turizm A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yürütmüş olan Demir, bana sövgü dolu tehditlerde bulundu. Resmen belgelenmiş bir hırsızlığı açığa çıkaran ben Ayhan Aydın bir "ihbarcı, hain, ve bu topluma en büyük zararı veren kişi"ymişim. Resmen ispatlanmış bir hırsızlık karşısında Murtaza Demir, benim bir Hızır paşa olduğumu söyledi.

Evet, onursuzlukla, ihanetle karşı karşıyayız. Olayın boyutu, başta Alevi-Bektaşî halk kesiti olmak üzere, tüm Türkiye insanını ilgilendiren mahiyettedir. Bu alçalmanın karşısında yükselerek çıkmak temel amacımız olmalıdır.

“Mücadele arkadaşısı olmak istiyoruz”

Bugünün Türkiye’inde emekçi kadını, üreten kadını, konuşan kadını, direnen kadını yakmaya, yoketmeye çalışıyorlar. Ama tüm bu düzenin çirkinliklerine rağmen üreten kadınlar, konuşan, direnen kadınlar daha çok yetişiyor.

Kadın insan üreticisidir.
Tarlada harmanda fabrikada
Ve bütün kuruluşlarda yer alır kadınlar
Üretir üretkendir
Gayri bilinçleniyor kadınlarımız
Sıyrılıyor karanlıklarda
Uyanıyor anam bacım
Uyanıyor makina başındaki kız

Ve bugün dişi gözüyle bakılan kadınlarımız
Yarın insan gözüyle bakılmaları için
Kaldırılmışlar yumruklarını havaya
Seslerini duyurmaktalar
İnsanca yaşamak için
Savaşsız ve sömürsüz
Yeni bir dünya kuracak olan kadınlarımıza
Bir gönül dolusu merhaba

U.Özgür,
(İşçinin Sesi’nden alınmıştır)

Türk-İş tarafında düzenlenen “Kadın Sendikacıları Kurultayı” İstanbul’da Akgün Oteli’nde 4-5 Eylül’de yapıldı. Kurultay’a, Türk-İş’e bağlı sendikaların şube yönetimi, denetim ve disiplin kurullarında, kadın komitelerinde, İşyeri temsilciliklerinde görev yapan, delege ve üst kurul delegeliği sıfatını taşıyan, 26 ilde 185 kadın sendikacı katıldı. Bunun yanı sıra sendika üyesi hanımlar da oldukça fazlaydı. Açılış konuşmasını Türk-İş Kadın Bürosu Başkanı Seyhan Erdoğan’ın yaptığı kurultayda, Divan başkanlığına Basisen İç Anadolu Bölge Şube başkanı Yaşar Seyman seçildi.

Kurultayın ilk konuşmasını Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral yaptı. Konuşmasında kadınların sendikal mücadelelerde ön saflarda yer almalara gerektiğine değindi. Ve “bu konuda elimizden geleni yapacağız. Bu imkanları yaratın, bu imkanları yaratmak için bizlere baskı yapın. Kendi sorunlarınızı kendiniz dile getirmelisiniz. Bizlere

karşı, patronlara karşı bu kürsülerde sizler konuşmalısınız.” dedi. Kadın sendikacı “yaşasın işçilerin birliği” sloganını yükselterek bu konuda ne kadar kararlı olduklarını belirttiler. Bayram Meral kadınların meclise girilmesi için yapılan çağrıya değinerek şunları dedi:

“Kadınlarımız sigortasız, işten atıldım atılacağım korkusuyla yaşarken, ‘kadınların meclise girip milletvekili olması gerektiği’ çağrısında bulunan siyasilerin ne kadar samimi olup olmadığı ortadadır. Ama ne olursa olsun mücadele edip siyasi parti gözetmeksizin, emeğe karşı, alınterinize karşı sendikal gelişmenizi kim sağlıyorsa, taşeronlaşmayı ortada kim kaldırıyor, sigortasız işçi çalıştırmayı kim yasak ediyorsa, vurguna-yalana kim karşı çıkıyorsa onlara güç vermelisiniz. Ben hükümete şunu söylüyorum: Halkın geleceğiyle oynamasınlar, acısını çıkaramazlar, çıkarmaya da, meydan okumaya da güçleri yetmez. Çünkü biz, siz hanımlara güveniyoruz.” Kadınlar, “susma, sustukça sıra sana gelecek” sloganlarıyla ve coşkulu alkışlarıyla bu düzene karşı sessiz kalmayacaklarını bir kez daha dile getirdiler.

Türk-İş bünyesinde profesyonel kadın sendikacı olarak bilinen Yaşar Seyman yaptığı konuşmada, Tansu Çilleri kastederek, “Cumhuriyet tarihinin ilk kadın başbakanının buraya katılmasını çok isterdik. Ama onun öyle bir sorunu yok. O meydanlarda ananızım bacınızım diye dolaşıyor” dedi. Seyman, kendilerinin kimsenin anası bacısı olmaya niyeti olmadığını söyleyerek, “biz erkek arkadaşlarımızla mücadele arkadaşısı olmak istiyoruz”

dedi. Seyman’ın bu konuşmasıyla, sorunların özünde kadın sorunları ya da kadın hakları olmadığı, işçi ve insan hakları olduğu görüşü bir kez daha kurultaya hakim oldu.

Daha sonra söz alan ANAP Milletvekili Burhan Kara’nın konuşmasını bir gurup kadın protesto ederek salonu terk etti. Kadınların bir çoğu, bunların aklı neredeydi, şimdi mi işçi sorunlarına sahip çıkmaya başladılar, varolan bütün sorunlarda siyasi partilerin sorumlu olduğunu dile getirdiler. Bunun üzerine kurultaya büyük tepkiler yağmaya başladı. Sendikacı kadınlar, “milletvekillerini davet edenler, emekçi kadınları davet etmeyenler emekten yana olamaz” diyerek Meral’i bu konuda suçladılar.

Yemek arasında konuştuğumuz sendikacı kadınlar, Bayram Meral’in çok güzel konuştuğunu belirttiler ama konuşmasında sonra kurultayı terk etmesini saygısızlık olarak değerlendirdiler. “İki gün kurultayın sonuna kadar beklemesi, taleplerimiz isteklerimizi bizzat kendisinin dinlemesi gerekirdi.” dediler. Kurultaya katılan işçi kadınlar bütün bu konuşmalarda alınan kararların sözde kalmaması, hayata geçmesi noktasında kararlı olduklarını, bu konuda mücadele edeceklerini dile getirdiler. Ayrıca beş yıldızlı otelde bu kurultayın yapılmasını büyük bir israf olarak değerlendirdiler. “Buraya aktarılan paralar işçinin parasıdır. İşçi sorunlarını tartışıyorsak daha mütevazı yer bulunabilirdi” dediler.

Kadın sendikacılarımız tepkilerinde oldukça haklılardı. Bu tepkilere karşı, dergimiz *Kervan*’ın 43.sayısında yer alan “Disiplin ve Demokrasi Gerek” adlı yazıdan küçük bir alıntı yapmak istiyorum:

“Gereksinim Türk-İş’te disiplin ve demokrasiyi daha da ilerletmektir. Bunun için salim kafayla, sağduyuyla düşünen, kafayı hangi genel kurultı kimin yönetime seçileceğinden çok, sınıfın önümüzde yığılı sorunların nasıl çözüleceğine yoran, örgüt disiplinini en az demokrasi kadar gözetken sendikalara gereksinim vardır.”

Kurultayın ikinci gününde her konu başlığı tek tek çalışma guruplarına bölünerek, önceden değerlendirilmeler yapıldı.

Gurup çalışma konuları: İstihdam ve Kadın, Sağlık ve Kadın, Analığın ve Aile Sorumluluğu Olan İşçilerin Korunması, Yasalarda Kadına Karşı Ayrımcılık, Kadının Sendikal Faaliyetlere Katılımı, Özelleştirme/İstikrar Programı ve Kadın, Eşit Fırsat ve Muamele başlıklarından oluştu.

Hazırlanan bildirgeler okundu, katılımcıların onayına sunuldu. Kadın işçilerin ve kadın sendikacıların yaşadıkları sorunlar ve sorunların çözümü için devlet, hükümet, işverene ve sendika yöneticilerine taleplerini sundular.

Gurup çalışmalarında sunulan talepler özetle şunlardan oluşmaktaydı:

- Kadınların doğasında olan yapıcılık ve üretkenliğinden yararlanılması için kadınlarımıza imkan sağlalım.
- Sendikalar ve işyerlerinde, burada kaybolan yılların kazanılması için tüm geliştiren maddelerde kadına öncelik verilmesi, dolayısıyla oluşan ayrımcılığa ısrarla son verilmesi gerekiyor.
- Eşit fırsat ve muamele başlığından da anlaşıldığı gibi gerek sosyal yaşamımızda, gerekse aile içi yaşamımızda eşit fırsat ve eşit muamelelerin erkeklerle oranlandığında dengeli olmadığı bir gerçek. Bunun giderilmesi gerekir.
- Kamu kesiminde genelde çocukların bakım ve eğitimine yönelik 0-7 yaş gurubu çocuklar için gündüz kreşleri mevcut. Bunların geliştirilmesini ve 7-12 yaş gurubu için de çocuk klüplerinin hayata geçirilmesini istiyoruz.
- Memura, öğrenciye yani insanlara konan siyaset yasağı kaldırılmalıdır. Zorunlu eğitim ve öğretim en az 8 yıl hatta 11 yıla çıkarılmalıdır.
- Devlet politikaları belirlenirken bütçeden eğitime fazla ödenek ayrılmamalıdır.
- İşyerinde kadınlara koruyucu önlemler alınmalıdır.
- Yatılı okullarda kızların eğitim görebilmeleri için daha çok yer verilmelidir. Kadın sorunlarına sahip çıka-

SONUÇ BİLDİRGESİ

cak bir bakanlık kurulmalı ve bakanlığın başına bir bayan getirilmelidir.

- Cinsiyete dayalı ayrımcılığı ortada kaldırmak için toplumda kadına bakış açısını geliştirecek ve değiştirecek politikalar üretilmeli, eğitimler yapılmalı.

- Kamu kesiminde, özel sektörde önce kadın işçilerin işten çıkarılmalarına karşı çıkmalıyız.

- Medeni kanunda ve diğer yasalarda kadınlara karşı ayrımcılık gözetilen maddelerin düzeltilmesini ve değiştirilmesini istiyoruz.

- Devletten SSK ve bağlı hastanelerine, kurumlarına mali kaynak daha fazla ayrılmalıdır. Gerek hastane, gerek sağlık personeli sayısının yeterli düzeye çıkarılmasını, hastanelerin kadının doğum servislerinin hizmet kalitesinin yükseltilmesini, asgari ücretin ve gelir düzeyinin yükseltilmesini istiyoruz.

- Sendikalar, sadece para politikalarında değil, işçileri ilgilendiren güvenlik, beslenme, ilk yardım, korunma, çocukların bakımı ve eğitimi gibi konularda daha aktif davranmalı, çalışanları bilinçlendirmeli, işçiden gelen taleplere daha kapsamlı bakmaları için işverene baskı unsuru oluşturulmalıdır.

- Kadınların aktif olarak sendika yönetiminde çalışmaları için sendikaların daha sıcak ilişkilerde bulunması gerekmektedir. Kadınların kendine güvenini arttırması ve dayanışmaya girmesi için sendikaya büyük görevler düşüyor.

- Vardiyalı çalışan bayanların cinsel tacize maruz kalmalarına seyirci kalınmamalıdır.

Talepler bunlarla sınırlı değildi. Bu kurultay önemli, yararlı, ama bir yönüyle gecikmiş bir kurultay oldu. Elbette ki başlaması, hiç başlamamasından iyidir. Aralık'ta yapılacak Türk-İş kuruluna ilişkin tavsiye kararları çıkacak. Kaç kadın delege olacağını, Türk-İş genel kurulunda kabul edilme şansı olacak mı bilmiyoruz ama bir şekilde kadınların seslerini orada duyuracaklar. Bu sendikacı arkadaşlarımızın sorunların üzerine gitmesine bağlıdır. Herşeyden önce örgütlenmenin önemini kavramalıyız. Sorumluluk üstlenmeliyiz, bu anlayış bizi örgütlü toplum olmaya ve tüm örgütsel yapılanmalarda hak ettiğimiz yerlere gelmemizi sağlayacaktır.

Bugünün Türkiye'sinde emekçi kadını, üreten kadını, konuşan kadını, direnen kadını yakmaya, yoketmeye çalışıyorlar. Ama tüm bu düzenin çirkinliklerine rağmen üreten kadınlar, konuşan, direnen kadınlar daha çok yetişiyor.

Şimdi asıl sorun, tartışılan konularda somut adımların atılmasındadır. Ülkemizde ve dünyada işçilerin sorunlarının çözülmesi için, üretimden gelen gücümüzü kullanarak, emeğimize sahip çıkmamız gerekiyor. Örgütlü, mücadeleci, militan bir şekilde alınan kararları hayata geçirelim.

Kurultay sona erdiğinde kadınlar mutluymuştu. Salondan çıkarken hep bir ağızdan, "engelleri aşarız, hakkımızı alırız" sloganının atılması kadınların umut dolu yüreğini gösteriyordu.

Kadın erkek el ele özgür günlere!

Yaşasın İşçilerin Birliği!

Fikriye Kaya

**Demokratikleşme,
ekmek-barış-özgürlük
ve demokrasi
mücadelesinin isimsiz
neferlerinin,
kadın-erkek bütün
işçilerin sayesinde
gerçekleşecektir.**

TÜRK-İŞ bünyesinde görev yapan kadın sendikacılar olarak TÜRK-İŞ'in ve sendikalarımızın verdiği emeğin hak mücadelesini desteklediğimizi ve kadın-erkek işçiler olarak çalışanların tek umudu haline gelmiş olan TÜRK-İŞ'de kenetlendiğimizi ilan ediyoruz.

4-5 Eylül 1995 tarihinde İstanbul'da yapılan TÜRK-İŞ Kadın Sendikacılar Kurultay'ına, TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalarımızdan seçilmiş, şube yönetim, denetim ve disiplin kurullarında görev yapan 50'yi aşkın kadın sendikamız, kadın komitelerinde görev yapan, işyerlerinde işçi temsilcisi olarak işçinin hakkını savunan ve TÜRK-İŞ Genel Kurulları'nda delege sıfatını taşıyan, sendikal faaliyette aktif 1502'ye yakın kadını katılmıştır.

Bu Kurultaya katılan kadın sendikacılarımız, TÜRK-İŞ bünyesinde görev yapan aktif kadın sendikacılarından yalnızca bir bölümüdür. Yönetim Kurullarına seçilmiş pek çok kadın sendikacı arkadaşımız işleri nedeniyle bu toplantıda bulunamamıştır.

Kurultaya TARIM-İŞ, GENEL MADEN-İŞ, PETROL-İŞ, TEKİDA-İŞ, ŞEKER-İŞ, TEKSİF, BASIN-İŞ, BASİSEN, BASS, ÇİMSE-İŞ, TÜRK METAL, YOL-İŞ, TES-İŞ, TEZKOOP-İŞ, TÜMTİS, HAVA-İŞ, LİMAN-İŞ, HABER-İŞ, SAĞLIK-İŞ, TÜRK HARB-İŞ ve BELEDİYE-İŞ'den kadın sendikacılar katılmıştır. İstanbul, Çerkezköy, Gebze, Ankara, Sakarya, Konya, İzmir, Adana, Malatya, Bitlis, Elazığ, Kozluk, Batman, Muş, Diyarbakır, Rize, Samsun, Tokat, Bafra, Alaçam, Sinop, Kocaeli, Yarımca, Trabzon, Yalova, Antalya'dan, kısacası Türkiye'nin dört bir tarafından kadın sendikacılar, bu Kurultay'da bir araya gelmiştir.

Nasıl ki TÜRK-İŞ, yalnızca TÜRK-İŞ üyesi işçilerin değil, Türkiye'deki bütün işçilerin, sigortasız, sendikasıız çalışan tüm ücretlilerin, memurun, emeklinin, dul ve yetimin, kısacası emeğin temsilcisi ve umudu ise, burada toplanan kadın sendikacılarımız da yalnızca TÜRK-İŞ üyesi kadın işçilerin değil, Türkiye'de özellikle tarımda ücretsiz aile işçisi konumunda çalışan 4 milyon kadın tarım işçisinin, sigortasız konumunda veya sendikasıız konumunda çalışan yüzbinlerce kadın işçinin, yasal hakları olmayan, eve iş verme sisteminde çalışan 200 bin ev işçisinin ve ev hizmetlilerinin, memur ve sözleşmeli personel konumunda çalışan bir milyon kadın emekçinin de

temsilcisi ve umududur.

Çünkü TÜRK-İŞ bünyesinde örgütlenmiş olan yaklaşık 200 bin kadın işçinin dışında, Türkiye'de tarımda ve sanayide çalışan 5 milyon kadının sendikal örgütlenmesi yoktur. Kağıtta memurların kısıtlı sendikal hakları olsa da, sendikal mücadelede ağır idari baskılarla karşı karşıyadırlar. Kadın her alanda karşılaştığı ayrımcılık nedeniyle sendikal faaliyette de sayısal açıdan azınlıktadır, karar mekanizmalarında etkin konumunda değildir.

Yalnızca Türkiye'de değil, dünyada da kadının sendikal hareket içinde etkin bir konumda olmadığını görüyoruz.

Gelişmiş sanayi ülkelerinde kadının işgücünü katılım oranı erkeğinkine yakındır. Gene bu ülkelerde kadınların sendika üyeliği içindeki oranı son yıllarda hızla artmış ve pek çok ülkede erkeğinkine yakın hale gelmiştir. Bu gerçeklere rağmen gelişmiş ülkelerde de kadının sendika yönetimlerinde temsil oranının son derece düşük olduğunu görüyoruz. Bunun sebebi kadınların genellikle düşük statülü, düzensiz işlerde çalışmaları; aile sorumluluklarını yüklenmeli ve batıda sendikaların erkek üyelerin katılımına uygun bir yapı arzetmeleridir.

Türkiye'mizde ise, kadınların sendikal hareket içinde gerek sayısal, gerekse yönetimde temsil açısından geri durumda olmalarının çok daha temel nedenleri vardır.

Nüfusumuzun yarısı kadın, yarısı erkektir.

12 yaşın üstündekilerin yani, Türkiye'de çalışma yaşının yarısı kadın yarısı erkektir.

Ancak dahil olanların yüzde 69'u erkek, yüzde 31'i kadındır. Yani kadınların işgücüne dahil olma oranı son derece düşüktür. Özellikle kentlerde istihdam edilen her 100 kişiden 83'ü erkek iken, 17'si kadındır.

Ücretli ve maaşlı çalışanların ise, yüzde 80'i erkek, yüzde 20'si kadındır. Sigortalı işçi içinde yüzde 90'ı erkek, yüzde 10'u kadındır. Türkiye'deki toplam 6 milyon kadar çalışan kadının

4 milyonu kırsal kesimde ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. 500 bini kendi hesabına çalışan guruba dahildir.

Ücretli ve maaşlı konumda çalışanları sayısı ise 1.5 milyondur.

Buna karşılık Türkiye'de ev kadını konumunda olan, ev işleri ve çocuk bakımı gibi son derece önemli bir toplumsal üretimde olmakla birlikte, istatistiklerde bile çalışan kadın konumunda sayılmayan, kadın sayısı 9 milyondur.

İstatistikler kadının özellikle kentsel alanlarda işgücüne katılımının son derece düşük olduğunu, işgücüne katılan kadınların özellikle tarımda ücretsiz aile işçisi konumunda çalıştığını, sigortalı kadın sayısının düşük olduğunu, göstermektedir.

Bu durumda kadının ücretli ve maaşlı statüde işgücüne katılımının düşüklüğü, sendikalardaki kadın sayısının azlığında birinci sayısal neden olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kadının sendikal örgütlenmede karşılaştığı engeller bununla da bitmemektedir. Dünyanın diğer yerlerinde olduğu gibi, Türkiye'de de ücretli statüde çalışan kadınlar, daha çok düşük statülü işlerde ve düzensiz çalışma biçimlerinde istihdam edilirler. Sigortasız işçi çalıştırmanın yaygın olduğu, sendikalaşmanın zor olduğu küçük işyerleri genellikle kadın istihdamının da yaygın olduğu yerlerdir. Ayrıca eve iş verme gibi düzensiz çalışma biçimlerinde de genellikle kadın çalıştırılır.

Kadının sendikalarda örgütlenmesinin önündeki ikinci engel, düşük statülü ve sendikalaşmanın gerek yasal, gerekse pratik açıdan zor olduğu yerlerde çalışmasıdır.

Kadının sendikalarda örgütlenmesinin önündeki üçüncü büyük engel, yasal kısıtlamalardır. Sağlık, eğitim, genel idari hizmetler gibi kadın memur istihdamının nerede ise yüzde 50'ye vardığı hizmetlerde sendikal haklar yoktur.

Avrupa'da, sendikalarda kadın üyelerin önemli bir bölümünü öğretmenler, hemşireler gibi memur kesimi oluşturur.

Türk-İş Kadın Sendikacıları Kurultayı

Halbuki Türkiye'mizde öğretmen kadınlarımız, hemşirelerimiz eksiksiz sendikal haklara sahip olmadıkları gibi, bu konuda öncülük eden kadınlarımız ağır idari baskılarla karşı karşıyadır.

Türkiye'de kadın sendikalarında örgütlense bile, sendika yönetimlerinde yeterince temsil edilemediklerini görüyoruz. Bunun da nedeni, tıpkı Avrupa'da olduğu gibi kadının aile sorumluluklarını yüklenmesidir. Ev işleri, çocuk bakımı toplumsal açıdan son derece önemli olan işler kadının sırtındadır. İşyerinde ağır çalışma koşulları altında yorulan kadın, evinde ikinci mesaisini yaptığı için sendikal faaliyetlere yeterince katılacak zamana ve güce sahip olamamaktadır. Kuşkusuz aile sorumluluklarının erkekler tarafından paylaşılması kadının yükünü azaltacaktır. Bu anlamda geleneksel özellikleri ile Türk toplumunun kadının aile sorumluluklarının kadının sırtında bir yük olmaktan çıkartılabilmesinin esas yolu aile sahibi işçilerin toplumca yasalarla ve sosyal devlet uygulamaları ile korunmasıdır. Bu da aileye ücretli ebeveyn izni, ailede bulunan çocuk ve bakıma muhtaç yaşlıların gerekli ihtiyacın sağlanması, kadının işe geliş-gidişlerinde rahat etmesini sağlayacak ulaştırma imkanlarının varlığı, aileye insanca yaşamaya imkan verecek bir gelirnin girmesi ve kadının toplum içinde her türlü sosyal faaliyete katılabilmesi için güvenlik ve huzurlu bir kentsel yaşam sağlanmasıyla mümkündür.

Yukarıda sıraladığımız ücretli

ebeveyn izinleri, çocuk bakım hizmetleri, yaşlı bakım hizmetleri, servis hizmetleri, servis imkanları, güvenli kentsel yaşam ancak sosyal kamu harcamalarıyla mümkündür. Bugün Türkiye'de kamu gelirlerinin neredeyse yarısı iç ve dış borcun yalnızca faizine ayrılmışken, kadının sırtındaki yükü azaltacak bu harcamalar için nasıl kaynak ayrılacaktır? Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankasının dayattığı istikrar programlarının temel hedefi kamu harcamalarını kısmak, işçiyi mezarda emekliliğe mahkum etmek, gerçek ücretleri düşürmek, her türlü sosyal hakkı yoketmek ve bütün kaynakları uluslararası mali sermayenin borç faizlerine transfer etmek için kullanmak olduğuna göre, bu politikaları güden bir hükümet, "kadından yanayım, kadın haklarından yanayım" diyemez.

Bu nedenle açıkça diyebiliriz ki, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankasının dayattığı istikrar paketi ve devleti küçültme politikaları en başta kadın işçilerin yükünü artıran ve onları aile sorumluluklarını taşıma açısından daha da mağdur duruma düşüren uygulamalardır. Gerçekten de dünyada bu politikaların uygulandığı bütün ülkelerde kadının düzenli işgücündeki yerinin ve dolayısıyla sendikalaşmadaki konumunun zayıfladığını görüyoruz.

Bugün Türkiye'de anti-demokratik yasaların ortadan kaldırılması için TÜRK-İŞ yoğun bir mücadele vermektedir. Bu hukukun en önemli özellikle-

rinden birisi, sendikal ve siyasal yasaklardır. Kadın çalışanların ağırlıklı olduğu memur kesimin siyaset hakkı yoktur. Bugün bir öğretmen, bir hemşire siyaset yapamamaktadır. Buna rağmen Sayın Başbakan kadınları siyasete çağırıldığını söyleyebilmektedir!

Sayın Başbakan uyguladığı IMF dayatmalı politikalarla, kadının düzenli işgücü içindeki varlığını sona erdirirken, özelleştirme politikası sırasında başta kadınlar olmak üzere işçileri işsiz bırakırken, çoğu kadın olan memurlara siyaset hakkı verilmezken, memurların sendikal hakları tanınmazken, kadının özgürlüğü demek olan sosyal devlet harcamaları kısılrken, kadınları siyaset yapmaya çağırmasının içtenliğine inanmıyoruz.

Bugün Türkiye'de kadın haklarına ilişkin önemli uluslararası metinlere çekince konmuş bulunmaktadır. Kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi sözleşmesinin 15. ve 16. maddelerine konulan çekinceler, Avrupa Sosyal Şartının 8. maddesine konan çekince başta olmak üzere Çalışma Yaşamına ilişkin maddelerine konan çekinceler, Analığın Korunmasına ilişkin 103 sayılı ILO Sözleşmesi başta olmak üzere kadın çalışanlara ilişkin ILO Sözleşmelerinin onaylanmaması, medeni hukuk alanında, ceza hukuk alanında, çalışma yaşamı ve sosyal güvenlik alanında kadına karşı ayrımcı yasal düzenlemelerin ortadan kaldırılmaması özellikle, 158 nolu ILO Sözleşmesinin de öngördüğü biçimde

gebelik ve doğum izni sırasında kadın işçinin görevine son verilemeyeceği yolunda bir yasal düzenleme yapılması, kadınların toplumsal, siyasal ve sendikal yaşamı katılımların önünde büyük engellerdir.

Bütün bu engellere rağmen TÜRK-İŞ bünyesindeki kadın işçilerimizin sendikal faaliyete katılma konusundaki kararlılıkları bizlere onur vermektedir. Bu salonda toplanan kadın sendikacılarımız TÜRK-İŞ'in umududur.

Türkiye'deki tüm kadın işçilerin umududur.

Türkiye'de siyasetin umududur. Bir ülkenin demokratikleşmesi, Başbakanının kadın olmasıyla ölçülemez. Kadının siyasete, sendikal faaliyete ve toplumsal yaşama katılımını engelleyen yasaların ve uygulamaların ortadan kaldırılmasıyla ölçülür.

Bu demokratikleşme, ekmek-barış-özgürlük ve demokrasi mücadelesinin isimsiz neferlerinin, kadın-erkek bütün işçilerin sayesinde gerçekleşecektir.

TÜRK-İŞ bünyesinde görev yapan kadın sendikacılar olarak TÜRK-İŞ'in ve sendikalarımızın verdiği emeğin hak mücadelesini desteklediğimizi ve kadın-erkek işçiler olarak çalışanların tek umudu haline gelmiş olan TÜRK-İŞ'de kenetlendiğimizi ilan ediyoruz.

Kadın işçiler olarak yalnızca TÜRK-İŞ'in mücadelesinde ön saflarda yer almakla kalmayacağız; ekmek-barış-özgürlük ve demokrasi için HAYDİ KADINLAR SENDİKA YÖNETİMLERİNE DİYORUZ. ●

Alevi Kültür Etkinlikleri

Tokat'ın Erbaa ilçesine bağlı Keçeci köyünde yılda bir düzenlenen Geleneksel KEÇECİ KÖYÜ ANADOLU UYGARLIKLARI AHİ MAHMUT VELİ (Keçeci Baba) KÜLTÜR ETKİNLİKLERİ bu yıl 3 Eylül Pazar günü yapıldı.

Etkinliklere geçen yıllara oranla bu kez daha çok bir izleyici kalabalığı katıldı. Çevre köy, ilçe ve illerden gelen binlerce insan sabahın erken saatlerinde etkinliklerin sergilendiği alanın etrafında toplanmıştı. Ayrıca köyün sokakları ve Keçeci Baba Türbesi'nin çevresinde de bir hayli insan birikmişti. Uzaktan yakından gelen bir sürü alevi-sünni yurttaşımız etkinliklerde göreceği güzel manzaraların heyecanı içindeydi.

Etkinlik programı saat 8.30 sularında başladı. Tokat yöresinden ve başka illerimizden etkinliklere katılan çok sayıda yerel halk ozanı ve bazı Alevi-Bektaşî kuruluşlarının semah ekipleri deyiş ve oyunlarıyla izleyicilere zevkli dakikalar yaşattılar. Öğleden sonra etkinlik tertip komitesi adına Turhal Belediyesi eski başkanlarından Muhsin Pehlivan ve Erbaa Kaymakamı Uğur Boran Keçeci Baba Kültür Etkinliklerinin anlam ve önemini vurgulayan birer konuşma yaptılar. Saat 15.30 sularında ünlü saz sanatçısı Arif Sağ sahneye geldi ve bir saati aşkın bir süre alevi müzik ve folklorunun seçme örneklerinden oluşan güzel bir konser sundu. İzleyiciler Sağ'ı coşku içinde dinlediler, alkışladılar. Sağ'ın konserinden sonra de güreş gösterileri sergilendi. Bu etkinliklerin yanısıra Atatürk Kültür Merkezi'nde resim, fotoğraf ve el

KEÇECİ BABA

sanatları ürünlerinden oluşan sergiler salonu gezenlerce ilgi ile karşılandı. Ancak geçen yıllarda kültür merkezinin çevresinde gördüğümüz çok sayıda dergi-kitap satış standlarına bu yıl pek rastlayamadık. Etkinlikleri izleyen kalabalıklar akşama doğru evlerine dönmeye başladılar. Köyde kalanlarsa kendi aralarında muhabbet eyleyip etkinliklerin değerlendirmelerini yaptılar.

Bu yıl, sözkonusu etkinliklerde bu gibi güzel ve anlamlı olayların yanısıra bazı olumsuz ve tatsız olaylar da yaşandı. Örneğin, etkinlik organizasyo-

nundaki başbozukluklar nedeniyle panel yapılamadı. Uzak illerden panel için gelen bilimadamı ve yazarlar panelde konuşmayınca ayak üstü kısacık mesajlarla yetinmek zorunda kaldılar. Diğer yandan bazı aşıkların deyişleri ve Tokat semah ekibinin oyunları ses aygıtları metazori kesilerek yarıda bırakıldı, gençler kırılganlık içinde alanı terk ettiler...

Gösteri programı öyle çarpık bir biçimde işledi ki insanlar kaba ve ceberrut bir uygulama ile sahneden uzaklaştırılırken (atılırken), diğer taraftan etkinliklerin ruhuna ters düşen

uygulamalar görüldü. Ortaya getirilen bir koç üzerinde başlatılan açık artırma- lı bağış kampanyası uzatıldı da uzatıldı. İnsanların adı ve yaptığı bağış miktarı defalarca anons edilerek kampanya kızıştırıldı. Kişiler arası sen-ben yarışmasına dönüştürülen bu tablo ile etkinliklerin adeta para için yapıldığı gibi bir hava yaratıldı. Özellikle bazı alevi canlar bu manzaradan rahatsızlık duydular.

Bunlardan daha önemlisi ise gün boyu süren etkinliklerin ünlü sanatçı Arif Sağ'la özdeşleştirilmesi idi. Sağ'ın değerli bir sanatçı olduğu elbetteki yadsınamaz, ancak her yıl geniş insan kitlelerinin katıldığı Keçeci Baba Kültür Etkinliklerinin bir saatlik Arif Sağ indirgenmesi ve bu nedenle diğer kültür etkinliklerinin iptal edilmesi veya yüzeysel olarak geçilmesi sözkonusu etkinlerin giderek yozlaştırıldığı (veya özel çıkarlar doğrultusunda kullanıldığı) izlenimi doğurmuştur. Ülke genelinde belli bir ivme kazanmış bu gibi kültür etkinliklerinin çeşitli maksatlarla yozlaşması-yozlaştırılması harekete büyük zararlar getirecektir.

Umarız gelecek yıllarda Keçeci'de bu gibi hatalara düşülmez, etkinlikler adına ve amacına uygun şekilde düzenlenir.

Dört-beş yıldır bu etkinliklere katılan, etkinlikleri basına ulaştıran bir kişi olarak Keçeci Köyünde vücut bulan bu güzel etkinliklerin organizasyon bozukluklarına, kişisel çıkarlara, hele hele birtakım politik beklentilere feda edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Sabri Yücel

Arif Sağ ve Demokrasi

Sabri Yücel

Tokat'ın Erbaa ilçesine bağlı Keçeci köyünde yılda bir düzenlenen Geleneksel Keçeci Köyü Anadolu Uygurlukları Ahi Mahmut Veli (Keçeci Baba) Kültür Etkinlikleri'ne basın görevlisi olarak her yıl katılıp etkinlikleri izler, burada yaşananları basına ulaştırmaya çalışırım.

Bu yılda aynı amaçla 3.9.1995 Pazar günü sabah erkenden köye gidip etkinlik programını akşama değin izledim.

Bu yılki etkinliklere ünlü sanatçı Arif Sağ da katıldı. Sağ, ilgi ile izlenen programını bitirdikten sonra etkinlik tertip komitesi başkanı (Turhal eski belediye başkanı) Muhsin Pehlivan'ın köydeki özel konağına konuk oldu. Kendisini seven bir gurup sanatsever insan da M. Pehlivan'ın evinde sanatçıyla söyleşmek, sazını-sözünü dinlemek için eve toplandı. Ben de eşim, çoluk çocuğum ve birkaç arkadaşım bu sözümona muhabbet meclisine katılma gafletinde bulundum. Sağ, zaman zaman çalıp söylüyor, zaman zaman da meclistekilerle çeşitli konularda söyleşiyordu. Gecenin ilerleyen saatlerinde bu söyleşiler sırasında ünlü sanatçımıza *Kervan* Dergisi ve Alevi Temsilciler Meclisi ile ilgili bir soru sorma gereği duydum. Bilindiği üzere *Kervan*, Alevi Temsilciler Meclisinden doğru dürüst bir gerekçe gösterilmeden çıkarılmış, dergiye karşı gerici bir tavır alınmıştı. Onun bu konudaki görüşlerini almak düşüncesiyle şöyle bir soru yönelttim:

"Sayın hocam" dedim, "bildiğimiz kadıyla *Kervan* Dergisi Alevi Temsilciler Meclisinin kuruluşunda ve meclis etkinliklerinde görev almıştı. Şimdiye dergi yetkilisinin sözkonusu meclisten çıkarıldığını öğrendik. Gerçi İsmail Yıldırım bu konuda bir yazı yazıp dergi okurlarını bilgilendirdi. Ama siz Alevi toplumundaki gelişmeleri daha yakından bilen bir insan olarak bu olayı bir de sizden dinlemek isteriz. *Kervan* temsilcisinin meclisten hangi nedenlerle çıkarıldığını bizlere anlatabilir misiniz, sizin bu konudaki görüşleriniz nedir?"

Aman tanrım, sen misin bunu soran? Bunca zamandır devrimciliğinden, demokratlığından, solculuğundan kuşku duymadığımız, saziyla-sözüyle gönüllerimizi fetheden, milyonların sevgilisi o ünlü Arif Sağ bir anda kırmızı görmüş boğa gibi öyle bir gazaba geldi ki, tutabilene aşkolsun... Biraz önce tatlı tatlı çalıp çığırın insan, sorulan masum bir soru karşısında aslanlar gibi kükreyip *Kervan*'a öyle bir veritirdi ki, söylediklerini buraya yazmaya hicap duyarım... Sağ ve yanındakiler adeta koro halinde *Kervan*'ın ne komünistliğini bıraktılar, ne Marksist-Leninistliğini, ne de Alevi istismarcılığını... Arif Sağ'ın politik çizgisini (yoksa çizgisizliğini mi desek) hiç tanımayan birisi olsam, bu insan da böyle düşünüyor der geçerdim. Ama durum hiç de öyle

değildi...

Saygıdeğer sanatçımızın HEP serüvenini bilmeyen yoktur sanırım. HEP'in başına türlü belalar gelince gemiyi ilk terkedenlerden biri kendisidir. HEP'te papucun pahalı olacağını anlayınca çarkediverdi SHP (CHP)ye... Bu aralar o partiden de uzaklaşıp Alevi partisi düşleri kurmakla meşgul... Kendisinin sanatçılığına asla sözümüz yoktur. Yiğidi öldür, hakkını yeme, kendisi gerçekten bir saz ustasıdır. Ancak iş politikaya gelince değişiyor... Sırtında yumurta küfesi yok ya, o parti olmazsa bu parti, memlekette parti mi yok... Londra'ya gittiklerinde *Kervan* başyazarı Rıza Yürükoğlu'nun özel konduğu olup evinde öyle içten "yoldaş muhabbetleri" yapardı ki, "Yoldaş Yoldaş" dedikçe, ağızından bir "Yoldaş" daha çıkardı. Hatta Yürükoğlu ile yaptıkları muhabbetlerden bir kitap oluşturulup (Değirmenin Bendine, *Alev Yay.* 1993)

Kervan hareketinin yayınevinde yayınlanmıştı. İnsan şaşırmadan edemiyor... Sağ kardeşimizin *Kervan*'ın, Yürükoğlu'nun o zamanki politik çizgisinden haberi yok muydu acaba? *Kervan* temsilcisi Alevi Temsilciler Meclisinden dışlanırken mi *Kervan* Dergisi'nin politik çizgisini keşfetti?... İnsaf denen birşey olmalı...

Engin bir sanatçı duyarlılığı taşıyan, Alevi-Bektaşî hoşgörüsü içinde yetişen, demokrat bir kimlik sergileyen bir insanın küçük bir soru karşısında neredeyse soruyu yönelten kimseyi dövecek reddede köpürmesi acaba hangi ruh haletinin dışı vurumudur? Öyle ki, kendisi bir süre daha dem alıp saz çaldıktan sonra yeniden beni muhatap alıp yanıma geldi, tartışmayı yeniden başlattı. Bu kez, "Hocam, tartışmayı sürdürmek anlamsız, benim sorumda hiç bir artıniyet yoktu, ama siz öyle anladıysanız, sorumla sizi rahatsız

ettiysem özür dilerim" dedim. Fakat hayır, ayrılan kabarmıştı bir defa... Araya insanlar girdi, baktık tatsız bir ortam doğacak, ailemiz ve dostlarımızla evi terk ettik...

Biz ayrılırken ev sahibi Muhsin Pehlivan'ın bir arkadaşına (Aşık Ali Divani) söylediği şu sözler de çok ilginç!

Etkinlikleri düzenleyip köyüne binlerce insanı toplayan, bir dönem Turhal'da belediye başkanlığı yapan, şimdi de milletvekilliğine soyunan Bay Pehlivan benim hakkımda aynen şunları söylüyor:

"Bu adam dergilerde bir iki yazı yazmakla kendini birşey sanıyor (işin garibi kendisi de edebiyat öğretmeni olduğu halde, soyundan gelmekle öğündüğü Keçeci Baba'yı basında ben tanıttım. Politika yapmaktan böyle şeylere eli değmiyor Pehlivan'ımızın, Keçeci Baba'nın mezar taşıyla politika yapmak varken araştırma yapmak da neyin nesi oluyor?-S.Y.) Siz Aleviler bunun gibilere sofraya açıp içimize alıyorsunuz. Bunlar (biz sünni kökenliyiz ya) aramıza sızmaya çalışan ajanlardır, provakatörlerdir."

Cahit Tanyol hocamız da geçen sene beni bir yazımdan ötürü "Alevi Yobazlığı" ile suçlamıştı. Vallahi ben de şaşırdım dostlar! Şu Alevi canlar bir araya gelip de hakkımda kesin bir karara varsalar bari. Biri Alevi yobazı diyor, biri Alevilerin içine sızan ajan diyor ki, yeme de yanında yat... Evet, Muhsin Bey sayesinde ajan da olduk! Milletvekilliğine heveslenen şu adamdaki zihniyete bakınız... Beyefendi meydanlarda nutuk sıkarken, vekillik için oy avcılığına çıkarken Alevi-Sünni kardeşliğinden dem vurur, biz konduğuna bir soru sorunca Sünni ajanı oluruz...

Ben kendimi otuz yıla yakın bir zamandır devrimci ve sosyalist sayarım. Bu konuda alırım açık, yüzümü aktır. Bugüne değin inandığımı davaya gücüm oranında sahip çıktım ve çıkacağım. Bu işi gönüllülük temelinde yürütmeye çalışıyorum. Düşüncelerim gün gibi ortadadır. Muhsin beyler ona buna sıfat yapıştırmadan önce kendilerini gözden geçirmelidirler. Ben Alevi kültür ve düşüncesine tarihi metaryalist ve diyalektik açıdan bakan bir kişiyim.

Şu ana değin de Alevilerin sırtından milim kazanç sağlamadım.

Aleviliği ve Alevi insanını kimin nasıl istismar ettiğini, kimin nasıl sömürdüğünü sanırım Muhsin Pehlivan benden daha iyi bilir!

Evet dostlar!

Siz siz olun sakın şöhretleri kızdıracak sorular sormayınız. Hele hele sosyalizmden, komünizmden sakın söz etmeyiniz.

Öyle bir densizlikte bulunup da Hoca'nın canını sıkın sorular yöneltilseniz, eşekten düşmüşe dönersiniz...

Biz o yörenin çocuğu olduğumuz için yine ucuz kurtulduk...

Benden uyarması... ●

ALEVIYE BAKIN HELE!

Çözemedin gitti canlar
ALEVİ'ye bakın hele
Özüne sinmiş yalanlar
ALEVİ'ye bakın hele

Ne YOL bilir ne de SÜREK
Kof bir beyin, kof bir yürek
YEZİT misillü engerek
ALEVİ'ye bakın hele

ALEVİ'dir ALİ bilmez
Şaşkın, MÜRŞİT, VELİ bilmez
EL'i, DİL'i, BEL'i bilmez
ALEVİ'ye bakın hele

DÖRT KAPI, KIRK MAKAM nedir
Bu YOL'daki AHKAM nedir
Gafil bilmez CEM-DEM nedir
ALEVİ'ye bakın hele

İKRAR çiğner üç-beş pula
Minnet eyler bitli çula
Bir yol sağa, bir yol sola
ALEVİ'ye bakın hele

Her tarakta bezi vardır
Cümle ŞER'de izi vardır
İBLİS'ten çok kozu vardır
ALEVİ'ye bakın hele

Gah siyasi gahi tüccar
Çenesi bol öter car car
Yar ü yaran demez harcar
ALEVİ'ye bakın hele

BATIL'ı HAK saymış gider
ENEL'L HAK'tan caymış gider
Kör NEFS'ine uymuş gider
ALEVİ'ye bakın hele

Şerbet verir nabza göre
Diller döker keke köre
Ona sökmez adet töre
ALEVİ'ye bakın hele

Vurgun soygun çapul talan
Daha nice tezgah plan
Acep farklı mıydı MERVAN
ALEVİ'ye bakın hele

Soydan ALEVİ'yim diyor
Bin yıllık mirası yiyor
YAVUZ'dan beter kıyıyor
ALEVİ'ye bakın hele

KIZILGÜL'üm gayri yeter
DÜŞKÜN adem söz mü tutar
Hayın HIZIR'dan bin beter
ALEVİ'ye bakın hele

**ALEVİ PARTİSİNİN
KURULMASI İNANDIĞIMIZ
VE SAVUNDUĞUMUZ
LAİKLİK İLKELERİNE TERS
DÜŞER**

VELİYETTİN ULUSOY

Alevi partisi kurulmasını ele alırken Birlik Partisi örneğini gözönünde tutmanın yararı vardır.

Şu anda yurdumuzdaki gerçek durum şudur: Köyler, kasabalar boşalıyor. Ankara, İstanbul, İzmir ve benzeri büyük şehirlere doluyor. Alevi-Bektaşî toplumu açısından baktığımızda, bu nüfusta büyük kaymalar olmuştur. Bu nedenle, bir partinin ayakta kalıp bir varlık gösterebilmesi için yurt çapında destekçiye ihtiyaç vardır. Göçlerle dağılan Alevi-Bektaşî toplumu acaba kurulacak bir partiyi ayakta tutmaya yetecek mi?

Birlik Partisinin katıldığı seçimlerde çıkartmış bulunduğu milletvekili sayısı hatırlanacağı üzere TBMM'de bir grup kurulmasına bile kafi gelmemiştir. Ayrıca bir siyasal partinin politika alanında bir varlık gösterebilmesi ve seçmenlerine güven verebilmesi için büyük maddi olanaklara da sahip bulunması gerekir. Refah Partisi bunu başarmıştır. Acaba, şeriatçı kesim gibi, Alevi-Bektaşî toplumu da özveriyle, heyecanla "böyle bir partiye" desteğini verecek mi?

En önemlisi böyle bir partinin kurulması inandığımız ve savunduğumuz laiklik ilkelerine ters düşmez mi? Bugün Sünni demokrat kesimin, özellikle aydınların, Alevi-Bektaşîlere sempatiyle bakıp düşüncelerimizi destekledikleri bir gerçek. Böyle bu parti kurulduğunda aynı desteği bu kesimden alabilecek miyiz? Aynı kaynaşmayı sağlayabilecek miyiz?

İşte tüm bu kuşku bir Alevi-Bektaşî partisinin kurulmasının büyük hata olacağını söyler.

Bugün aramızda Alevi-Bektaşîliği türlü türlü yorumlayan, karşı düşüncede olanı eleştiren guruplar da vardır. Bu görüşler, bu yorumlar asgari müşterekte henüz birleşmemiştir.

Bir toplumda, o topluma varlık sebepleri konusunda, o toplumun temel dayanakları hakkında bir kavram kargaşası varsa, ya da bu kargaşa şu ya da bu sebeplerle yaratılmışsa, kim neyi savunacaktır, o şeyi nasıl savunacaktır? Bu hususların öncelikle ele alınarak üzerlerinde uzun uzun düşünülmesi gerekecektir herhalde.

**ALEVİ PARTİSİ
KURULAMAZ
KURULMASINI ASLA
TASVİP ETMEM**

AŞIK MAHZUNİ ŞERİF

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Alevilik doğuşu itibarıyla, katıksız ve şüphesiz yapısıyla demokrat ve sosyal bir çizgiyi izler. Bu nedenle siyasî görüşü de, sosyalist biçime yakın ve uygundur. Demokrasiyi özümsemiş bir

yapı, hiçbir zaman ırk ve din gibi ayrıntıya bina edilmez.

Böyle olunca ayrıca bir Alevi Partisi kurulamaz ve ben kurulmasını asla tasvip etmem. Bu tarz düşünce Aleviliğin bitirilmesi anlamını taşır. Alevi Partisi adı altında parti kurulmaması, demek değildir ki, Alevi camiası siyasetten ve politikadan varestedir. Elbette ki, mevcut demokrat partilerden birisini benimsemekte, veya demokratik kitleler ruhunu taşıyan örgütlerle aynı anlamda bir partide kurmaya hakkı vardır. Ancak bu parti Alevi Partisi olamaz.

Bugün bir Alevi Partisi çalışmasında bulunan kişi ve kurumlar var mıdır?

Alevi Partisi kurmak isteyenler hakkında duyumlar alıyorum. Bunlar, Aleviler üzerinde siyasî çıkar sağlamak isteyen örgüt ve şahıslar olabilir. Kurum veya kuruluşlar olarak Aleviler adına işlerlik gösteren örgütlerin bu tür çalışma içinde olduğunu sanmıyorum.

Alevi Partisi yerine bugün Türkiye'de yapılması gereken çalışma ve örgütlenme biçimi ne olmalıdır? Ve bu çalışmalar sürdürülürken diğer demokrasi güçleriyle, emek cepheleleriyle, sol güçlerle, sendikalarla ilişkiler ne düzeyde olmalıdır?

Şayet Alevi Partisi'nin kurulması söz konusu olacaksa bunun karşısında olacağım. Alevi Partisi yerine Türkiye'de bulunan bütün Alevi topluluğu kendi hüviyeti içinde, demokrat bir örgüt olarak birleşmeli, ve mevcut demokratik örgütlerle güç birliği yaparak, mevcut yanlışlıklara karşı bir alternatif oluşturmalıdır. Şayet ileride büyük bir siyasî örgüte lüzum görülürse, yine söz konusu demokratik kitle örgütleriyle birlikte hareket ederek, aynı siyasî kuruluşu paylaşmalıdır.

**ALEVİ PARTİSİ
SİSTEMİN BİR PARTİSİ
OLUR**

ESAT KORKMAZ

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Emperyalizm çağında yaşıyoruz. İlahî ideolojilerin dinlerin değil, sınıflara dayalı ideolojilerin belirleyici/çözücü olduğu bir toplumun insanlarıyız. Böylesi bir toplumda inanç temelli bir örgütlenmeyle halk kurtuluşa taşınmaz; özgürlük, demokrasi ya da sosya-

lizm mücadelesi verilemez. Toplumun dar bir askeri aristokrasi ve geniş bir halk yığınları biçiminde ikiye ayrıldığı Ortaçağ koşullarında; Alevi kimliğinin halk kimliğine, Alevi örgütlenmesinin halk örgütlenmesine çevrilmesi durumu, bugün geçersizdir. Bu bağlamda kurulacak bir Alevi Partisi halkla taraf olarak egemene karşı konumlanamaz, tam tersine sistemin bir partisi olur; güttüğü/yönlendirdiği Alevi kitleyi, egemene "yem" eder; Alevi kimliğini halk kimliğinden, Alevi örgütlenmesini halk örgütlenmesinden uzaklaştırır.(...) Alevilerin ilerici- toplumsal güçlerle demokrasi ve özgürlük zemininde buluşmasını engeller. Bu ülkenin demokratını, aydınını, sosyalistini "edilgen" bir taraf olmaya iter; giderek "seyirci" durumuna düşürür. (...) Alevi toplumu, toplumun diğer kesimlerinden soyutlayarak, demokrasinin "boğazlanmasına" çanak tutar. Köktendinci kanalda örgütlenen RP'nin konumuna düşer; onlara meşruiyet kazandırarak, iktidarı ele geçirmeye hazırlanan şeriata karşı oluşturulacak anti-şeriatçı cepheyi böler.

Alevilik sınıf değil, özünde bir inanç topluluğudur; ülke sorunlarının çözümünde tek başına ne bir çaredir ne de bir güçtür.

Bugün Alevi-Bektaşî kesiminden kimi arkadaşların akılları erse de, hukuk açısından hakları olsa da bir Alevi Partisi kurulması düşüncesinin, sınıfsal içerikli bir mücadeleyi/örgütlenmeyi yadsıyacağı gerçeğini görecektir ve bu projeyi kafalarından atacak bilinçte olduklarına inanıyorum.

Bir Alevi Partisi kurulması sorunu "tabanlı" olarak ve açık biçimde savunulmasa bile potansiyel olarak var olduğu, "şurada burada" dile getirildiği bilinmektedir. Bu nedenle sorunun enine boyuna tartışılıp bir yanlışlığa yer vermeyecek biçimde ortaya konulması, yakın gelecek için yaşamsal görünmektedir.

Aleviler bugün, Alevilikten kaynaklanan sorunlar çevresinde örgütleniyor. Bu sorunların çözümü demokratik bir süreci gerektiriyor. Süreçte Aleviler, demokratik istemlerinin, kalıcı kazanımlar durumuna gelmesini sağlamak için kendi kimliğiyle kendi kitleleri örgütlenmesini, yani laiklik ve demokrasi mücadelesinin kavga aygıtlarını yaratmak durumunda.

(Aleviler) bir yandan, alevilikten kaynaklanan sorunlarını; demokratik halk örgütlenmesiyle genişlettikleri

kavga alanına aktarıp onların kalıcı kazanımlar durumuna gelmesini sağlamaya çalışırken, diğer taraftan daha üst demokratik örgütlenme oluşumlarına öncülük etmelidir.

....Aleviler; ortak düşman durumunda bulunan teokratik devlet özlemi içinde kıvranan şeriatçı ve faşist dikta heveslisi darbeci güçlere karşı yaratılacak laik-demokrasi cephesine, kendi dinamiğini, çimento olma görevini üstlenecek biçimde aktarmak zorundadır. İşte Alevilerin siyasal örgütlenme sorunu, bu noktadan sonra devreye girer. Aleviler, yaşama geçirilen bu laik demokratik cephede yer alan tüm laik-demokratik ve emekten yana güçlerin, siyasal örgütlenme bağlamında yaratacakları, Alevi kimliğine yer veren, onun açılımlarını benimseyen, iktidara yönelik bir siyasî partide örgütlenebilir.

**BU DÜŞÜNCEYE, EN AZ
REFAH PARTİSİ'NE KARŞI
OLDUĞUM KADAR
KARŞIYIM**

METİN TURAN

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

"Alevi Partisi" düşüncesi, başından beri sorun büyüten bir kavramdır. Bu düşünceye en az, sünni ideolojiyi kullanarak, dinsel inançları pazarlayan Refah Partisi'ne karşı olduğum kadar karşıyım. Türkiye'de bir kimlik sorunu, insanların kendi inançlarını özgürce açıklama ve yaşama anlayışlarını giderek etnik sorun haline dönüştürüp, bunu da bütün bir demokrasi mücadelesinin önüne koyma anlayışını aklı başında hiç kimsenin onaylayacağını da düşünmüyorum. Çünkü Türkiye bugün her dönemden daha fazla etnik çatışmaların içerisine itilmek istenen, salt bununla da kalmayıp bu tür çatışmaları körüklenen bir ülkedir. Sağduyulu bir kimsenin bunu görmemesi olası değildir.

Durum böyleyken, belli bir inanç grubunun istemlerinin dinsel parti çatısı altında çözebileceklerini zannedenlerin ne denli aymazlık içerisinde olduklarını görmezlikten gelemeyiz.

Peki sizce bugün bir Alevi Partisi çalışmasında bulunanlar var mıdır? Kimlerdir bunlar?

Alevi Partisi çalışmalarının varlığı için somut bir merkez gösteremeyeceğim ancak, basına yansıyanlarıyla söyleyebileceğim kimi kimi isimlerden haberdarım. Bunlar özellikle bugün ABTM içerisinde yer alan Arif Sağ, Yaşar Yılmaz, Selahattin Özel, Necdet Yıldırım, vb. gibi isimlerdir. Yine de belirtmeliyim ki, bu adlar da çıkıp açıkça biz Alevi Partisi kuruyoruz diyemiyorlar, demiyorlar.

Yalnız şunun altını çizmek gerekiyor, özellikle 2 Temmuz Sivas Katliamından sonra, kendilerini yalnız bulan, mecliste temsil edilmeyen hisseden Alevi cemaati, büyük bir yalnızlık içerisinde siyasal arayışlara da yöneldi. Ve yine büyük bir kesimiyle SHP gibi partilerde politikleşen bu kesimin insanları, tabandan gelen protestoların da etkisiyle üstü örtük ya da açık olarak

bu partiye karşı da bir tavır olmaya başladı. Ne kötü ki bula bula varolan çözümlerin içerisinde en kötüsünü üretti: Alevi Partisi.

Peki bunun yerine ne yapılmalıdır?

Alevi Partisi yerine yeralması gereken çalışma ve örgütlenmeye gelince, ben şuna inanıyorum, Alevi kesimi bu toplumun diğer inanç grupları gibi bir kesimdir. Biz nasıl ki bu ülkede bir sünni partisini doğru ve ihtiyaçları karşılayan örgütlenme olarak görmüyor tam tersine tehlikeli buluyorsak, alevi partisini de tehlikeli bulmalıyız. Alevi toplumunun yapacağı en önemli işlerden birisi ve öncelikli kültürel kurumlarını oluşturmaktır. Bakınız bugün her yıl adına şatafatlı törenlerin düzenlendiği Hacı Bektaş Veli konusunda bile derli-toplu bir çalışma yoktur. Nedir Hacı Bektaş düşüncesinin kaynakları? Bu düşünceyi sistemleştirenler kimlerdir? Abdal Musa Sultan kimdir, nasıl bir toplumsal etkiye sahiptir? gibi soruların yanıtını veremeyen bir topluluğun boyunu aşan işlere girişmesini hem doğru hem de mantıklı bulmuyorum. Bu tür etkinliklere dört satırlık bültenlerle giden kurumların da ciddiyeti ortadadır. Türkiye'de çok ciddi bir kültürel bunalım, kültürel erozyon vardır. Bu erozyon kendilerini tanımlamakta zorlanan Aleviler için daha büyüktür. O bakımdan Alevilerin öncelikli olarak kültürel kurumlara sahip zorlanan Aleviler için daha büyüktür. O bakımdan Alevilerin öncelikli olarak kültürel kurumlara sahip çıkmaları, bu tür amaçlarını zenginleştirmeleri gerekmektedir. Diğer taraftan siyasi bir tercih yapacaklarsa, ben bunu da aynı tornadan çıkmışcasına bir bütün olarak bir partiye kanallıze edilebileceğine inanmıyorum. Aleviler, 1970'li yıllar ve hatta 1980'li yıllarda görülen sosyal demokrat taban olma işlevini de artık yitirmişlerdir. Belki doğal olanı da budur. Çünkü siyasal parti sınıfsal bir yanıtıtmayı gerektirir. Kendisini yakın bulduğu partiyi seçmede de her birey gibi Alevi insan da özgür olmalıdır. Ama yanlış bir partiye kayıyorlarmış, onu da salt Alevilerin problemi olarak görmemek gerekiyor, bütün bir Türkiye insanının problemidir. Soruna böyle bakmak gerektiğine inanıyorum.

BU OLAYIN ÖNÜNE GEÇİLMELİDİR

GÜLAĞ ÖZ

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Kesin ve net çizgilerle istiyorsanız bir tek sözcük söyleyebilirim. Kesinlikle buna karşıyım. Alevi Partisi denemesi ülkemizde 1960 sonrasında yaşandı. Bir dönem için yararlı gibi göründü, ama gerçekten ülkemize hiçbir faydası dokunmadı. Dokunmadığı, demokrasi güçlerini ve demokrat düzeydeki kesimleri bölmekten, öteye gidemedi. O nedenle bugün bir Alevi Partisi oluşturulması olayında demokrasi güçlerinin, demokrat kesimlerin bölünmesine yönelik bir çaba olarak değerlendiriyorum. O nedenle Alevi Partisini kurmaya kalkan kimseler, iyi bir şey yaptıklarını zannetmesinler. Bir yanlışın peşindeler. Bunlar ister aydın kesimde olsun,

yazar-çizer takımında olsun, isterse partili- sendikacı-dernekçi, kim olursa olsun, bunlara kesinlikle karşı çıkılmalıdır. Yani ülkemiz açısından bir yarar olmayacak. Gerçekten ben şu son demikleşme olaylarında da bazı şeyler görüyorum. Bugün gençlerimiz Hacı Bektaş Dernekleri etrafında, Pir Sultan Dernekleri etrafında birleşiyorlar. Bunlar aslında olumlu şeylerdir. Örgütlenme açısından yararlı şeylerdir. Sadece kuşku şudur ki, bu fazla şovenizme kaçmadan, partileşmeye kaçmadan, demokrat güçleri bölmeden, Sünni kökenli kesimden, domakratları, insanlığa, laikliğe demokrasiye, Atatürkçülüğe inanan insanları da eğer bu çerçevede toplayabiliyorlarsa, biraraya getirebiliyorlarsa bu dernek olaylarında varmış, var olunmalıdır diyorum. Eğer gerçekten bu demokrat güçlere, demokrat Sünni güçlere karşı kesin bir çizgi çiziyorsa, ülkemizde gerçekten demokrasiye giden yolu tıkıyorsa bu yanlıştır. Kesinlikle böyle bir olayın önüne geçilmelidir.

Peki sizce bugün bir Alevi Partisi çalışmasında bulunanlar var mıdır? Kimlerdir bunlar?

O konuda net birşey söylemeyeceğim ama zaman zaman çeşitli toplantılarda kendisini Alevi toplumunun öncüsü gibi göstermek isteyen insanlara rastlıyoruz. Çeşitli toplantılarda, Özel sohbetlerde kendisini öncü gibi gösteren insanlar (ben isim de vermeyeyim hiçbir yarar da getirmez) tanık olduğumuz insanlar oldu. Biz topluma hitap ederken, bu insanlar "Bizi bekleyin, sizlere adres vereceğim" gibi bir takım lafların arkasında gizlenen şey, bence bir Alevi Partisinin yakında kurulacağı "müjdesinden" öteye gitmiyor ki. Bu benim için, bence büyük bir tehliktir. Buna insanlar itibar etmemelidirler. Buna değer verilmemelidir.

Peki bunun yerine ne yapılmalıdır?

Demin de söyledim. Kurulmuş dernekler içinde çalışmak, güzel bir şeydir diye söyledim. Ama bugün şovenizme kaçmadan, çevremizdeki dost insanları ürkütmeden, Alevi kültürünü, Alevi kimliğini, Alevi bilincini, Sünni kesime, demokrat kesime, şeriatçı güçlerin karşısında olan kesime, ülkenin büyük çoğunluğuna anlatabilsek, o insanlar da Aleviliğin ne olduğunu; gerçekten bir insan sevgisine, bir hoşgörüyeye, bir de demokrasiye dayanan bir şey olduğunu anladıkları an, Alevilikten ürkme-yeceklerdir. İnsanları Alevilikten ürkütmemek gerekir. Bunun üzerine çalışılırsa, Alevi Partisine gerek kalmaz. Toplumun büyük kesimlerini birleştirecek doğrultuda çalışmak lazımdır.

MEZHEPLERE DAYALI SİYASİ PARTİLER EMEK YANLISI GELİŞMELER ÖNÜNDE EN BÜYÜK ENGELDİR

NEDİM ŞAHHÜSEYİNOĞLU

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Toplumların içerisinde dine, ırka, mezheplere dayalı siyasi partiler demokrasinin gelişmesi ve emek yanlısı gelişmeler önünde en büyük engeldir. Bu nedenle sıcak bakmıyoruz.

Sizce bugün bir Alevi Partisi çalışmasında bulunan kişi ve kurumlar var mıdır?

Tüm toplantıların yaşamı boyunca kendi çıkarlarını ön planda tutan insanlar, her toplumda ve her inançtan çıkar. Aleviler içinde de, kendi çıkarlarını ön planda tutmak isteyen insanlar vardır. Ve düzle çıkarlarını sürdürmeleri nedeniyle bir Alevi Partisi kurmak isteyenler vardır. Varlıklarını basında da görüyoruz, tartışılıyor ve öğreniyoruz. Yalnız böyle bir partinin ve bu türden çalışmalar sürdürülen insanların topluma ve toplumsal gelişmeye zarar vereceğini ve düzenin çıkarlarını koruyacağı ortada bir gerçektir.

Yani bu kişilerin yoğun bir Alevi Partisi çalışmasında bulundukları söylenebilir mi?

Bu kişilerin bir Alevi Partisi kurmak istedikleri doğru, fakat kılıf değiştirerek, işte demokrasi adı altında, diğer çeşitli adlar altında söylemek istedikleri bir Alevi Partisi gerçeği var.

Çalışması sürdürülerek kurulmak istenen böyle bir Alevi Partisi yerine, sizce yapılması gereken ne olmalıdır. Demokrasi güçleriyle ne gibi bir işbirliği sürdürülmelidir?

Şimdi, toplumlarda belirli kesimler vardır. Bilimsel olarak emek yanlısı ve sermaye yanlısı diye ikiye ayrılırlar. Şimdi emek yanlısı güçler bir siyasi parti oluşturdukları zaman, tümünün demokratik kurallar içerisinde ortaklaşa kurmaları lazım. Örneğin, Demokratik kitle örgütleri, sendikalar, esnaf, köylü kesimi, aydınlar, demokrasi güçleri kamuoyu oluşturarak kendi çıkarları doğrultusunda kuracakları parti kalıcı olur, güven verici olur. Bunun dışındaki herhangi bir zümrenin veya gurubunun kuracağı partiler halktan kopuk olacağı gibi demokratik kurallara da ters düşer.

Dolayısıyla da sermayenin mevcut düzenine katkı sağlarlar. Bu nedenle bana göre demokratik ortamda, mutlaka demokratik güçlerle yani demokratik kitle örgütleriyle, sendikalarla, emek yanlısı tüm insanlarla, aydın ve yazarlarla köylüsü, esnafı dolayısıyla tüm demokrasi güçleriyle işbirliği içerisinde bir parti oluşturulmalı ve bu yöne doğru gidilmeli.

Çünkü tümünün çıkarları ortaktır. Ortak bir noktada birleşmeleri gerekir. Bunun da temel ögesi demokrasi olmalıdır.

Yalnız demokrasi denince, bilimsel tanımıyla, kurum ve kurallarıyla işleyen, alt yapısı olan, laikliği, düşünce ve inanç özgürlüğünü, insan haklarını, eşit paylaşımı ve demokratik örgütlenmeyi ön plana çıkaran bir demokrasiden söz ediyorum.

"Neler yapılmalı" noktasında Alevi demokratik sorunu bağlamında görüşünüz nedir?

Şimdi, Alevi toplumunun kendine özgü bir kültürü ve bu kültüre dayalı bir inanç sistemi vardır. Ve bu inanç sistemi ve kültürlerini demokratik ortamda geliştirmeleri doğrudur, gereklidir. Ama yalnız Alevilere özgü değildir. Diğer inanç gurupları da kendi inanç ve kültürlerini özgürce sürdürebilmelidirler.

Bu zengin bir kültür mozaiğini ortaya çıkarır ki, en güzel şey de, o kültür mozağıdır.

SORUN HALK GÜÇLERİNİN BÖLÜNMÜŞLÜĞÜNE BİR BÖLÜNMÜŞLÜK DAHA EKLEMEKLE ÇÖZÜLMÜZ

ALİ BALKIZ

Alevi Partisi fikrine net ve kesin bakışınız nedir?

Ülkemizdeki bütün sorunları olduğu gibi, Alevilik sorununu da politika çözecektir kuşkusuz. Çözüm polikliklik ve politikadadır. İşin içine politika girdiğinde ise belirleyici olan sınıflardır. Her sınıfın bir politikası vardır. Egemen olan, yöneten olan sınıflar sömürlerini sürdürebilmek, varlıklarını devam ettirebilmek için devlet aygıtı aracılığıyla zor ve şiddete başvuracaklardır, sömürülen ve ezilen sınıflar ise bu durumdan kurtulmak için uğraşacaklardır. Aradaki sınıf ve tabakalar da kendilerini bir şekliyle ifade edeceklerdir. Böylece ortaya bire bir olmasa bile, her sınıfa denk düşen bir parti çıkacaktır. Her partinin, temsil ettiği sınıfın gereksinimlerine yanıt veren bir program olacaktır. (ama bu asla) Alevi Partisi değil (olmamalıdır).

Peki sizce bugün bir Alevi Partisi çalışmasında bulunanlar var mıdır? Kimlerdir bunlar?

Alevi Birlikleri Federasyonu, Pir Sultan Abdal Dernekleri, Hacı Bektaş Demekleri ve daha başka demekler içinden parti çıkartmaya çalışan arkadaşlar.. (var).

Alevi Partisi'ni kimse açıktan açığa netçe savunmuyor, savunamıyor. Satır aralarında, dil altında alttan alta, bir yaklaşım var. Utangaç bir yaklaşım. Çünkü konunun açıkça savunulamayacağı çok açık. Çağımızın gerçeklerini, sınıfsal gerçekten görmezden gelmek kimin haddine?... Böyle olduğu için olsa gerek; ABF ve HBV'den kimi dostlar, işi biraz sulandırarak "aslında biz de Alevi Partisinden yana değiliz, tüm demokratların katılacağı, kitlesel bir partiden yanayız" diyorlarsa da; kimseleri inandıramıyorlar.

Alevi Partisi kurma girişimcilerinin, böyle bir çağda böyle bir partinin asla tutmayacağını bilmemeleri beklene-
mez. Öyleyse amaçları ne?

Olsa olsa kendilerini parlamentoya taşıyacak yolları zorluyorlar, biz de CHP veya başka parti karşısında pazarlık güçlerini arttırmak istiyorlar.

Amaçları ne olursa olsun, sonuçta alan kirletiliyor, potansiyel çarçur ediyor.

Peki bunun yerine ne yapılmalıdır?

Sorun halk güçlerinin bölünmüşlüğüne, bir bölünmüşlük daha eklemektele çözülmez.

Herkesin devrimden ne anladığı kendine kalsın, herkesin güzelliği kendisinin olsun.

Belli bir program altında -belli ilkeler ışığında, faşizme ve şeriata karşı, gerçek anlamda demokrasiyi tesis etmek üzere, halk güçlerinin birliğini sağlayabiliyor muyuz? Bir cephe örgütlenmeyi yaratabiliyor muyuz? İşte o zaman önünüz aydınlık.

Alevinin de, Sünninin de, Kürdün de, Türkün de kurtuluşu ancak emek kurtulduğunda mümkündür. Emekçi sınıflar kurtulduğunda, geride kurtulacak kimse kalmayacaktır. ●

Toplum sizi istemiyor

Biz, Alevi-Bektaşî toplumunun bu örgütlenme sürecinde de Dergahı merkeze koyan bir örgütlenme modeliyle yürütülmesinin anlamından, bunun doğru ve yararlı bir yaklaşım biçimi olacağından söz ediyoruz. Doğrusu budur. Alevi-Bektaşî toplumunun tarihsel örgütlenme, birbirine bağlanma modeli de bu olmuştur. Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti devleti de en çok bu kuruma saldırarak toplumun birliğini dağıtmayı hedeflemiştir.

İsmail Yıldırım

Evet, bir Hacı Bektaş Veli'yi anma törenleri daha geride kaldı. Törenler, yine onbinlerin katılımıyla yığinsal bir güçle kutlandı. Katılanlar Alevi-Bektaşî toplumunun örgütlülük sürecinin bu en etkili platformunda önemli gelişmelerine tanıklık etti. Geneksel hale gelen bu törenler, Alevi-Bektaşî toplumu açısından bir olmanın, iri olmanın, diri olmanın pekiştirildiği önemli bir platform niteliği taşımaktadır.

Törenlerin yapıldığı Hacıbektaş ilçesi neresidir, bir hatırlayalım. HACI-BEKTAŞ ilçesi (Sulucakarahöyük), Hacı Bektaş Veli'nin Anadolu'ya geldiğinde, önündeki toplumsal hedefleri gerçekleştirmek üzere özenle seçtiği; birçok kültürün ve bunlara dayalı inançsal gelişmelerin hareketlendiği, keşiştiği Kapadokya bölgesindeki önemli bir yerin adıdır. Hacıbektaş, Hacı Bektaş Veli'nin tüm Anadolu Alevilerinin birliğinin sağlanmasında mücadele tarihine ışık tutmuş merkezi ve bu anlamda da kutsal olan bir yerin adıdır. Hacıbektaş, Hacı Bektaş Veli'nin Oniki Ocağı, orada kurduğu Der-

gah'ta birleştirdiği 366 ardasını eğiterek tüm Alevi-Kızılbaş toplumunun irşadi için Anadolu'nun önemli inanç ve mücadele merkezlerine yolladığı merkezin adıdır. Hacıbektaş, Kızılbaş Alevi-Bektaşî toplumunun sürekli eğitim ve komuta merkezi olmuş, bugüne değin tüm Alevi-Bektaşî toplumunu birleştiren gelen Hacı Bektaş Veli Dergahı'nın ve postnişinlerinin de orada, Dergah'ta bulundukları merkezin adıdır. Anadolu ve ötesindeki tüm Alevi-Bektaşî Dergahları, türbeleri, yata-ziyaret yerleri, mücadele odakları anlamında önemli yerlerdir. Hacıbektaş, bütün bunların hepsine merkezi otorite görevi görmüş, serçeşme olma işlevini hâlâ devam ettiren Dergah'ın bulunduğu merkezi yerin adıdır. Bugün de, tüm Alevi-Bektaşî toplumunun kiblegahı, ziyaretgahı, niyazgahı, karar-gahı demek olan Dergah'ın ve yol önderi Mürşid (Postnişin)'in bu görevle yüklendiği bir merkezdir Hacıbektaş.

Yani Hacıbektaş ilçesinin bu gibi toplumsal-tarihsel ve güncel nedenlere dayanan anlamı ve önemi işte bundandır. Bu yapıya yüzyıllar boyu Osmanlı saldırdı, ortadan kaldırmak istedi. Bugün devlet de bu işlevi bazı kurnaz yöntemlerle devam ettiriyor. Bu yol adına, bu saldırılara ve özellikle bu yol "içinden!" gelen saldırılara görmezden gelinmemelidir.

Neden bu anma törenleri Horasan'da, Nişabur'da ya da Kırşehir, Nevşehir, Ankara'da değil de, Hacıbektaş'ta yapılıyor, bunu anlamamız gerek.

Hacıbektaş müze değildir

Alevi-Bektaşî toplumunun diğer aylarda ve günlerde de öbek öbek ziyaret ettiği, Dergah'ın bulunduğu Hacıbektaş ilçesi, Anma törenleri döneminde 100 bini aşan ziyaretçi kitlesiyle, en yoğun katılımı gerçekleştiren Kızılbaş Alevi-Bektaşî törengahıdır. Alevi-Bektaşî

toplumu Hacıbektaş'a panayır ve programların bir parçası olan konserleri vb. izlemek için, tatil için gelmez. Böyle yerler ülkenin her yanında zaten mevcuttur. Toplum buraya Dergah'ına yüz sürmeye, Dergah'ın postnişinine (mürşüdüne) niyaz edip bağlılığını tazeleyerek, düsturlarını almaya; gönül birliğini, insanlık kavgası uğruna yürüttüğü ikrarını tazelemeye ve pekiştirmeye gelir. Toplum buraya, son yıllarda Alevi-Bektaşî toplumundaki canlılık, derlenme-toparlanma sürecini izlemeye, fikir katıp-fikir almaya, örgütlülüğü pekiştirmeye, örgütlülüğe ivme kazandırıp-dönemeç aldirmaya gelir.

Ve bu törenlerde ziyaretçilerin en önemli uğrak yerleri bellidir. Billassa törenler döneminde izdiham derecesinde kalabalık olan iki-üç yer göze çarpar. Biri, "Hacı Bektaş Veli Müzesi" statüsüyle gösterilmeye çalışılan Dergah'tır, diğeri Çelebilerin (Ulusoyların) evleridir. Bir üçüncüsü derneklerarası toplantılar ve panellerdir.

Dergah ve Çelebilerin evleri. Bu iki odak, aslında bir bütünü birbirinden koparılmaya çalışılan, ama birbirinden kopmaz parçalardır. Devlet, Dergahı müze gibi göstermeye çalışmaktadır. Üstelik kapıya gişe koydurup Alevi-Bektaşîlerden milyonlarca lira tahsil ederek, orayı bir zulüm ve sömürü aracı haline çevirmek istemektedir. En önemlisi ise, Dergah'ı asıl kimliğinden boşaltarak ve onun bir parçası olan postnişinlik makamından ayırarak, Alevi-Bektaşî toplumunu dağıtma amacını taşımaktadır.

O nedenle, Dergah'ın müze statüsünden kurtarılacak Alevi toplumuna iade edilmesi günün önemli bir mücadeledir. Her bir camiye milyonlar aktaran devlet, bir Alevi Dergahını gaspederek oradan para kazanamaz, Alevi-Bektaşî toplumunun değerleriyle oynayamaz. Dergah'ın müze statüsünde işlev görmesi, Alevi köye zorla cami yaptırılmasından daha mı az yaralar bu

toplumu? Nedense bu konu zaman zaman çoğu Alevinin dikkatinde kaçıyor.

Tabii bu sakat bakış daha çok, tek ve baş örgütlenme modeli olarak dernekleşmeyi gören kesime aittir. Derneklerin de, toplumun bu yeniden toparlanma döneminde bir yararı vardır. Ama yegane örgütlenme modeli olarak bunu görmek, öte yandan Alevi toplumunun temel değerleri ve kurumları olan dede, (mürşid), Cem ve Dergah'ı görmezden gelmek affedilmez bir inkarcılıktır. Zararlarını, sıkıntısını, toplum çekiyor.

Özetleyecek olursak, Dergahın ve Hacı Bektaş Veli evlatları Ulusoyların (Çelebiler) bulunduğu Hacıbektaş ilçesi Alevi toplumunun merkezidir, önemi büyüktür.

Bir inanç birliği olan Alevi toplumunun merkezi yapı ve anlayışlarına "alternatifler" geliştirmek topluma zarar verir, dağıtır. Ancak amaca ve hizmet bütünlüğüne yönelik, öze uygun, güncel değişiklikler yapılabilmesi, günün istediği araçlar oluşturulabilir.

Son yıllardaki Alevi toplumundaki hareketlilik ve toparlanma sürecinin gösterdiği birşey var. Biz, Alevi-Bektaşî toplumunun bu örgütlenme sürecinde de Dergahı merkeze koyan bir örgütlenme modeliyle yürütülmesinin anlamından, bunun doğru ve yararlı bir yaklaşım biçimi olacağından söz ediyoruz. Doğrusu budur. Alevi-Bektaşî toplumunun tarihsel örgütlenme, birbirine bağlanma modeli de bu olmuştur. Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti devleti de en çok bu kuruma saldırarak toplumun birliğini dağıtmayı hedeflemiştir.

Bu konu böylesi bir öneme sahipken son yıllarda Dergah'ın varlığını aşarak, görmezden gelerek dernek örgütlenme modelini başa alan ve tek örgütlenme odağı olarak gören anlayış ve çalışmalar sonucunda, birliğin sağlanması bir yana yeni ayrılıkların ve çözümlerin

Alevi-Bektaşî toplumunda yol ayrımı

önünü açmıştır. Bir yanıyla lazım ve yararlı olan dernekler bazındaki çalışma, üstelik üstten dayatma yöntemini götüğünden, tabandan kopuk birer kısır döngü odağı haline dönüştürülmüştür.

Birliği böylesi yöntemlerle yürütme yanlışına, Aleviliği soldan emek güçlerinden ayırma ve Alevi partisi gibi çok zararlı girişimler de eşlik edince, Alevi toplumunun birlik ve mücadele süreci çok daha sıkıntılı bir durumla karşı karşıya gelmiştir.

Yol ayrımı

32.Hacı Bektaş Veli'yi Anma Törenleri ve Kültür-Sanat Etkinlikleri oldukça yoğun bir katılımı gerçekleştirdi. Törenlerin hala yoğun bir katılımı gerçekleşmesi son yıllarda Alevi toplumunun örgütlenme-canlanma sürecinin taşıdığı dinamizmi sürdürdüğünü gösteriyor. Alevi-Bektaşî toplumunda yol ayrımına geline bir örgütlenme sürecinden geçiyoruz. Örgütlenme çizgisi ve içerikte birtakım burjuva ve geri seçeneklere rağmen, toplum, Aleviliğin emekçi yapısına uygun bir örgütlenme modeli inanç ve çabasını sürdürmektedir. Burjuvaziden yana ya da neticede ona kaçan ara yollar toplumun tek tek eleştiri sözgecinden geçti. Törenlerde İzzettin Doğan gurubunun çizgisi kadar, Alevi Bektaşî Temsilciler Meclisi'nde toplanan burjuva liberal anlayış ve girişimler de toplumun tepkisiyle karşılandı. Törenlere İzzettin Doğan ve Cem gurubundan katılanlara pek rastlanmadı. Törenlere gelen ABTM'nin yöneticileri ise arada bir göründüler. Onlar daha çok, Hacıbektaş'a 25 km. uzaklıktaki Gülşehir'de Gülşehir otelinde kamp kurmuşlardı.

Bir kere anma töreninin organizasyonu, daha geniş bir komite tarafından çok daha iyi ve tüm toplumu bağlayıcı harekete geçirici, memnun edici ve sonuçta da toplumun örgütlülüğünü birliğini pekiştirici bir programla hazırlanması gerekirdi. Yarı resmi bir kurum olan, bütçesi sınırlı, ve Alevi toplumu için inançsal-örgütsel bir kurum niteliği taşımayan belediye'nin tek başına bu törenleri kurtarması beklenemez. Ama özellikle "Alevi- Bektaşî Temsilciler

Meclisi" adındaki örgütlenme başka şeylerle uğraşacağına törenlerin gidişini iyiye-olumluya doğru çevirmeye uğraşabilirdi. Devletin Hacıbektaş'ı işgal tutumunu vb. Hacıbektaş belediyesine maletmeleri, onların sorumluluk ve basiret anlayışlarını açığa vurmaktan başka birşey değildir.

16 Ağustos'taki açılış törenlerinde Cumhurbaşkanı'na kadar, devletin - iktidar ve muhalefet partilerinin yani üst düzey politikacılarının- Hacıbektaş'ı tam bir işgalleri söz konusuydu. Alevi ve diğer emekçi toplumumuzun ülkede karşı karşıya kaldıkları katliamların, baskı ve sömürünün tarafını tutanlar, bu törenlerde en fazla "Ali-ci", en fazla Hünkarı kesildiler. Burjuvazi ve onun politikacıları, parlamentoları bu kadar yüzsüz, bu kadar tutarsız ve bu kadar yavuz hırslıydılar. En büyük provakasyon ve tahrikçilerin, katliamlara, sünger çekmenin müsebbibleri bir yandan süttan çıkmış ak kaşık gibi görüntü vermeye çalışırken, diğer yandan utanmazlığı ve tüm aymazlıklarıyla "incinsen de incitme" teraneleriyle toplumla alay etmektedirler.

İnciten sen, katleden sen, yakanyargısız infazlarda bulunan sen, toplumu iligine kadar sömüren sen, milyonlarca işçi sınıfı zamlara açığa ve sokağa terkeden sen, anti-laik tutumunla yıllardır ve hala Alevi toplumuna yasak uygulayıp, köye zorla cami yapıp zorunlu din derslerinde asimile çabasındasın. Cemevi vb. yasaklarla topluma bu ezgiyi yaşatan sen, sen, sen olacaksın, sonra aynı topluma her yıl aynı teranelerle "incinsende incitme" diyeceksin. Pes yani!

Hacıbektaş'ta mikrofona sarılıp "devlet vardır, devlet burdadır" demek neyin gereğidir? Soramazlar mı adama: Sivas'taki, Gazi'deki devleti unuttun mu? Baskı-kan, infazlarda, sömürü çarkı sürecinde, zorla asimile sürecinde devletin rolünü unuttun mu? Alevi ve diğer emekçi toplumun bugün üzerinde durduğu sorular bunlardır.

Yapılan konuşmalarla Alevilik yine yaranlanmaya çalışıldı. Bilmiyor musunuz, Alevilikte 73 millete bir gözle bakmak diye bir yücelik vardır. Sizlerin

yaptığı gibi Türkçülük, şövenistlik yoktur. Bizim nazarımızda da Türk'ün, Kürt'ün, Yunan'ın, Ermeni ve Çerkez'in bu anlamda bir önemi var mı? Yok. O zaman bu yaptığınız bölücülük olmuyor mu? Hacıbektaş'ta bir panel açılırken ilk kez istiklal marşıyla, milliyetçi ve şöven söylemlerle Alevi kültür ve inancı kirletilmeye çalışılıyor. Bugüne dek bu tür panel ve tören açılışlarında bizler hep "Gelin Canlar Bir Olalım / Münküre Kılıç Çalalım" söyledik. Doğrusu da budur.

Anma törenlerinin 32.'sinde, bu yılki "Dostluk ve Barış" ödülü, araştırmacı-yazar İsmet Zeki Eyüboğlu'na verildi.

Çelebilerin evinde yapılan Veliyetin, Hürrem ve Adnan Efendilerin de hazır bulundukları Cem'e bizde katıldık. Cem hukuku, terbiyesi, insan sevgisi ve turablığı cemlerden öğrendiğimiz önemli kazanımlarımızdır.

Dergah çevresinde, Çelebilerin evlerinde, kahve ve parklarda, standlarda ve sokaklarda tüm katılanların Aleviliği, onun örgütlenme sürecini hararetle bir şekilde tartıştığı, cemlerle, konser, panellerle, standlarda kitap ve dergi alışverişleriyle oldukça canlı ve renkli geçen bu yılki törenlerin en olumsuz yönü, toplumun sürece tam müdahale edemeyişinin getirdiği yetersiz örgütlülük düzeyi, devletin Hacıbektaş'ı işgali oldu.

Alevi-Bektaşî toplumunun son yıllarda yaşadığı hareketlenme, örgütlenme süreci Alevi sorununu Türkiye'nin gündemine oturttu. Bu, Alevi toplumunun (gasp edilen) hakkını elde etme kavgasıdır. Bu süreç Alevi-Bektaşî toplumu için de işçi sınıfı ve diğer demokrasi güçleri için de sevindirici bir süreçtir.

Ancak, bunun hem özü, genel amaçları hem de bugünkü görevleriyle birlikte başarıya ulaşabilmesi için, işçi sınıfının sınıfsal içerikli kavgasıyla, genel demokrasi güçleriyle birleşerek yürütülmesi zorunludur. Buna işçi sınıfının da, Alevi toplumunun da ihtiyaçları vardır.

Alevi toplumu özüne uygun bir temelde örgütlenip yürüyecse işçi sınıfıyla, yol müşahibliği temelindeki güçbirliği kaçınılmazdır. Diğer yandan,

demokratik hak alma temelinde ayağa kalkan bir Alevi toplumu dinamizminin, işçi sınıfı mücadelesine yararları da olacaktır.

Rıza Yürükoğlu 1991 yılında şöyle yazmıştı:

"Son yıllar Alevi sorununu Türkiye'nin gündemine oturtma kavgasıydı. Bu kavga milyonların katkısıyla, büyük bir başarıyla bağlandı.

"Artık kavga Alevi toplumunun nasıl bir temelde, nasıl bir düşünce sistemi içinde toparlanacağı üzerinedir.

"Ezen-ezilen, sömüren-sömürülen, ve bunların sistemleşmiş düşünceleri olan izm'ler var. Önümüzdeki dönem, Alevilikte bu izm'lerin hesaplaşma dönemi olacaktır... " (...)

"Bugün sorun ve kavga bir başka düzeye yükselmiştir. Bugünün kavgası Alevi toplumunun nasıl bir temelde, hangi görüşler çevresinde, nasıl bir düşünce sistemi içinde toparlanacağı, örgütleneceği ve ilerleyeceği üzerinedir.

"Bu ikinci aşama, geride bıraktığımız birinci aşamadan bin kat daha önemlidir. Aleviliğin gelecekteki yeri, bu tartışmanın, bu kavganın sonuçları belirleyecektir? Tabii ki 1000 yıldır gelmiş dava bitmez. Bitmez, bitmesinden konuşmuyorum ama öyle yollara gidebilir ki, pek çok güzel yönünü yitirebilir, ya da bilenir, çok daha öne çıkabilir, yepyeni bir yaşam kazanabilir." (Kavga 8, 1991)

Bir alıntı daha yaparak sürecin bugün getirdiği yere bakalım.

"Alevi toplumunda birlik süreci geneliyle bir çizgiye oturmuştur. Dergah'ın, Temsilciler Meclisi'nin ve İzzettin Doğan'ın belirli güçleri var. Bu ayrımlar kalkmaz, çünkü büyük oranda sınıfsal ayrımları temsil ediyor. Bunun ötesini ideolojik mücadele ve sınıf mücadelesi sağlar. (...)" (R.Yürükoğlu, Kervan 48, 1995)

Evet, İzzettin Doğan ve Cem gurubundan sonra liberal burjuva Alevi Partisi politikasıyla sırtını topluma dönen bu Alevi Bektaşî Temsilciler Meclisi de toplumdan dışlanmaktan kendini kurtaramaz. Kimi ve neyi temsil ettiği de her geçen gün biraz daha açığa çıkıyor. ●

7. Hamza Baba'yı Anma törenlerinde Alevi-Bektaşî babası, sanatçı Dertli Divani'nin kendi programı arasında yaptığı konuşma:

Bizlerin görevi, sizlere saz çalıp deyişler, türküler, semahlar sunmaktır. Ama bazen üç kelime de olsa, konuşmak zorunda kalıyoruz. Bundan dolayı da beni bağışlamanızı diliyorum.

Anadolu Alevi-Bektaşî kültürü varoluşundan bu yana hiçbir ırka, hiçbir dine, hiçbir dile, hiçbir renge ve hiçbir

Alevi toplumu sınıf bilincine sahip olmalı

mezhebe, düşünceye saygısızlık yapmamıştır. Anadolu Alevi-Bektaşî kültür ve inancının yapısında allahlıya da-allahsızlığa da, dinliye de-dinsize de, kitaplıya da-kitapsıza da, ağaca tapana da, taşta puta tapana da saygı vardır. Bu bizim yapımızdandır, güzel dostlar.

Ben Aleviyim, Bektaşiyim diyen bir insan faşist olamaz, gerici olamaz, yobaz olamaz. Alevi-Bektaşî kültür ve inancının öğretisi eşitlik, demokrasi, özgürlük, paylaşımcılık, ilerici, devrimcilik olmuştur güzel dostlarım. Bu öğretiye kulak vermemiz gerekiyor. Kendi kültürümüze, tarihsel geçmişimize saygılı olmalıyız.

Aslında doğanın varoluşundan bu yana insanlık tarihini incelediğimiz

zaman, insanların beyazı, siyahı, sarısı, kırmızısı, yeşili, moru; ya da Lazı, Çerkezi, Arabı, Türkü, Kürdü, Ermeni, Yahudisi, Müslümanı, Hristiyanı, Alevisi, Sünnisi yoktu. Bu farklılıklar insanlar tarafından ortaya çıkarılmıştır. Biz ezen ve ezilen sınıfın varlığına inanıyoruz. Alevi toplumu sınıf bilincine sahip olmalıdır.

Sadece Alevi-Bektaşilik adı altında örgütlenmek, bizi bir yere götürmez. Zaman zaman bütün demokratik kitle örgütleriyle, sendikal kuruluşlarla, aydın ve ilerici yazarlarla, bilim adamlarıyla, daha doğrusu demokrasi güçleriyle işbirliği yapmak zorundayız.

Kendi adımız altında (Alevilik) bir siyasi partiye de hayır diyoruz. Bu hem

yolumuza, kültürümüze hem de toplumumuza ihanettir. Ve ayrıca en önemli nokta, evet, Türkiye'de bir siyasi parti boşluğu varsa, bunun başını (partici görüşü temsil eden bir dernek başkanının bu konuşmadan rahatsızlık duyup bu konuyu geçmesini, kulağına fısıldaması üzerine-Kervan) -tamam, müdahale etmeyin - bunun başını Alevi toplumu çekmemeli. Ancak, kitle örgütleriyle konuşarak, demokrasi güçleriyle konuşarak, tüm ezilenleri kucaklayan dolayısıyla Alevi toplumunun da içinde olabileceği bir siyasi parti sözkonusu olabilir ki, bu da Alevilik (Alevi Partisi) değildir.

Hepinize en derin saygılar ve sevgiler... ●

Alevi toplumundan elinizi çekin

Sayın "Entellektül Bakış" hazırlayıcıları, 17 Ağustos 1995 tarihli *Milliyet*'teki "Entellektül Bakış" sayfasında Prof.Dr.İzzettin Doğan'ın yazısını okuduktan sonra, onun ve çevresinin Alevilik konusundaki düşüncelerinin eleştirisi niteliğinde hazırladığım yazıyı gönderiyorum. Alevilik sorunlarını ilgilendiren çeşitli görüşleri yayınladığınız sütunlarınızda bu yazımın yayınlanması dileğiyle Londra'dan selamlar. *İsmail Kaygusuz, Edebiyat Fakültesi eski öğretim görevlisi, araştırmacı-yazar*

"Alevi İslam, İslam Şeriatı" kavramları safsata mı, kafa bulandırma mı, yoksa düşmanlık mı?

İlk soruya, "evet" diye yanıt verenler, bu kavramı kullananların hem Alevi toplumunun kafasını karıştırdığını hem de onlara düşmanlık ettiğini peşinen kabul eder. "Hayır" diye karşılık veren ve olumlu bulan Alevilerin ise, zaten kafaları tamamıyla bulanmıştır ve bile-rek veya bilmeyerek kendi toplumuna zarar vermektedir.

"Alevi Şeriatı" kasten ortaya atılmış bir safsatadır. (Daha önce Sosyalist Parti'nin başkanı kullanmıştı. Son bildirilerinde, hatasını anlayıp, vazgeçtiği anlaşılmaktadır.) "Alevi İslam" da öyle. Bu safsatayı kullanan yazarlar kafa bulandırmakta ve Alevi toplumuna ihanet ve düşmanlık etmektedirler. Sünni ve Şii kökdendinci yazarlar yayın organlarında böyle deyimler ortaya atarlarsa - ki atmazlar, çünkü böyle birşeyi kabul etmezler - Alevi can ona güler geçer, etkilenmez. Ama Alevi dergisi olarak ortaya çıkmış bir yayın organında, *Cem* (25 Haziran 1995), iki sayfalık laf salatası bir yazı "Alevi Şeriatı" başlığı altında yayınlanırsa bu bilinçlidir, amaçlıdır ve sinsi bir düşmanlıktır. Hele bu, derginin özel sayısında yayınlanıyor ve bedava dağıtılıyorsa düşmanlık ikiye katlanmış demektir.

İzzettin Doğan Alevilikten "Alevi İslam"a geçiyor

Aynı çevreden Prof.Dr.İzzettin Doğan, Alevi toplumunun duyarlı olduğu Hacı Bektaş Şenlikleri'nin yapıldığı günlerde, *Milliyet* gazetesinde çıkan yazısında, geniş kitlelere götürmek amacıyla Alevi İslam'ını(?) yeniden işleyip, Cumhurbaşkanı'ndan isteklerde bulunmaktadırlar.

Kendisini Alevi Dedesi olarak topluma, daha doğrusu medyaya ve siyasilere takdim eden Prof. Doğan, gidip bu istekleri Hacı Bektaş'ta toplamış, 200 binin üzerindeki Alevinin huzurunda dile getirseydi. Yapamaz. Cesaret edip, orada toplumun karşısına bile çıkamaz; kendisini ihanet çetesi olarak suçlarlar. Çünkü Aleviler, "Diyanet'te temsil edilme ve hak sahibi olmayı" değil, Diyanet'in *tüm*den kaldırılmasını

İsmail Kaygusuz'un hazırladığı aşağıdaki yazı, bir süre önce *Milliyet*'e gönderildi. Bu gazetenin, Aleviliği devlete ve Diyanet'e çekme çabasıyla tanınan İzzettin Doğan'ın "Entellektüel Bakış" köşesinde yayınlanan görüşlerini eleştiren bu yazıyı, aradan 2 ay geçmiş olmasına karşın yayınlamaması, burjuva basının, bırakın hakkaniyetli ya da objektif olmayı, nokta kadar bile ahlaka sahip olmadığını ve Aleviliğin özüne düşman senaryolar tezgahlamaya çalıştığını bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Liberallerin yayınlamaya cesaret edemedikleri bu yazıyı aynen veriyoruz.

istiyor. Çünkü Aleviler, okullarda Alevilik derslerinin de okutulmasını değil, din derslerinin *toptan kaldırılmasını* istiyorlar.

Profesör'ün "birkaç yıldan beri sarfettiği çabalar... barışçıl sonuçlar vermeğe başlamış"mış. Sormak gerekir: Şu son beş yıl içerisinde Alevi toplumunda yükselen başdöndürücü örgütlülüğe ve çok sayıda araştırma, inceleme ve kitaplarla genişleyen Alevi aydınlanmasına hangi katkıda bulunmuştur? Yıllardır aynı isteklerde bulunuyor ve aynı yerde, aynı şeyleri sayıklıyor.

Aslında devlet, (onun) bu dediklerini yapmaya dünden hazır. Ama devlet, Alevi toplumunun nabzının nasıl attığını iyi biliyor; onun istekleriyle toplumun isteklerinin üstüste düşmediğini çok iyi kavramıştır.

Bir isteği daha var İzzettin Doğan'ın: Devlet, "TV kanallarının halkı aydınlatmak için Alevi İslam inancına açılmasını sağlamalıdır."

Anlamıyoruz doğrusu. Hangi TV kanalı Prof.Dr. İzzettin Doğan'a kapalı? İsteddiği zaman istediği kanalda konuşmuyor mu? Hayır ama, bugüne kadar Alevilik hakkında konuşuyor ve inciler döktürüyordu. Bundan sonra "Alevi İslam"ını tanıtacak.

Alevi İslam yoktur sayın Doğan, Alevilik vardır. İstanbul Belediye başkanının da, daha pek çoklarının da söylediği gibi, "İslam demek Şeriat demektir." Alevi İslam da olmaz Alevi şeriatı da. Alevilik, İslamın materyalizme dönük yüzüdür. Alevilik İslam dininden çıkmış ama İslamın kendisi değildir; İslamın, insanı öne alan ve sevgiye, nesnel dünya yaşamına dönük yorumudur.

Cem dergisi ve "Alevi şeriatı"

Alevi kültür ve düşüncesinin sesi olduğunu ileri süren *Cem* dergisinin Haziran özel sayısında çıkan yazının,

Prof.Dr.Cahit Tanyol tarafından kaleme alınmış olması bilim adına üzücüdür. Şu cümleleri dikkatle okuyalım:

"Genel olarak şeriat denince akla hep sünni şeriat gelmektedir... Şeriat denince, ister Alevi ister Sünni görüş olsun, bunda çeşitli ağırlıkta şu iki ögenin bulunduğunu görürüz: Ahlak ve Hukuk.. Ahlak kişiye Hukuk topluma yöneliktir. Biri adil bir düzeni, diğeri kamil bir insan örneğini gerçekleştirmek ister. Sünni şeriat anlayışında hukuk, Alevi şeriat anlayışında ahlak öncelik taşır..."

Daha ilk cümlede doğru bilinenin karşısına çıkarak, Alevi sözcüğünü ekleyip Şeriat'a yeni anlam yüklediğini kabul ediyor yazar. Böylece ilk bakışta, yarattığı kavramın yanlışlığının ötesinde bilinçli girişimi kendisini ele veriyor. Açıkça belli ki, "İslamın özü Aleviliktir" diyen ve "...ağır bir manevi baskı altında tutulan Alevi İslamın anlayışının berrak bir şekilde ortaya çıkarılmasını" amaçlayan Alevi Zenginler Kulübü'nün (Cem Vakfı) görüşü doğrultusunda, kulüp başkanı Prof.Dr.İzzettin Doğan'ı izlemektedir.

Cem'in aynı sayısında İzzettin Doğan, Sünni İslam karşısına bir Alevi İslamı çıkarınca, Tanyol hoca da Alevi şeriatı diye tutturup, Sünni şeriatının karşısına dikilecek ve onu altedecek. Ama hayır Hoca, "birakalım Sünni şeriatını onu savunanlara. Çünkü hiç kimsenin bu şeriat softaları kadar şeriatı bozmaya gücü yetmez" diyor. Alevi düşüncesinin bu bağnaz, demokrasi ve insanlık düşmanı şeriatçılarla doğrudan mücadelesinden yana değil. Alevi şeriatı olarak ortaya çıkacaklar ve "Alevi İslamını berraklaştıracaklar." Böylelikle Sünni İslamlar, "Yahu Alevi şeriatıyla aramızda fark yokmuş. Hatta, bizim şeriatından daha üstünmüş!" diyecekler. Ne güzel! Bu sayede fark ortadan kalkarak, Alevi-Sünni kardeşliği oluşacak. Hem bu arada zaten softaların vereceği büyük zararlarla

Sünni şeriatı fanatıklığı de ortadan kalkacak!

Sormak gerekiyor: Devletle, hükümetle anlaşmanız bu koşullar altında mı sürüyor? Yoksa bu çıkışlarla mı Diyanet'te yeni düzenlemeler yaptırıp, Alevilik seksiyonuna temsilci göndereceksiniz?

Elbette ki, kulübünüzün "kısa bir süre içinde, Alevi ve Sünni İslamın değerli ve tarafsız bilim adamlarından oluşacak bir heyete, Aleviliğin tanımını yaptıracığı kitap" da, okullara konulması vad edilen Alevilik derslerinde okutulacaktır, öyle mi?

Kulüp başkanının, sık sık hükümet üyeleriyle görüşmesine bakılırsa, Aleviliğin din, iman ve şeriat olduğunu ispat etmesi gerekiyor ki, Diyanet'in milyarlarından pay ayrılsın. Bir süre önce Diyanet'in başkanı, "Alevilik ne din ne mezhep ne tarikattır; Alevilik bir mesreptir..." dememiş miydi?

Bu davranışlar, bu çalışmalar ve bu tür ilişkiler Aleviliği yaşatmak değil yoketmektir!

Cem dergisi yayını yönetmeni Abidin Özgünay boşuna "güven verici, amacına ciddi olanaklarla yönelen, geniş ve etkin kadrolu bir Alevi vakfı ilk defa Cem Vakfı ile gerçekleşmektedir" diye ilan ediyor. Bu Vakfın Alevi Cem'i ve Cemaati ile bir ilişkisi yoktur ve Alevi kökenli burjuvaların kurduğu bu zenginler kulübünün adı, "Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi Vakfı"dır. Resmi senedinde, bir kere bile Alevi sözcüğü geçmemektedir.

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız koşullarda devlet ve hükümetle anlaşmış görünüyorlarsa da, *Refah Partisi'ne de göz kırpmıyorlar*. Prof. Tanyol bir yandan Sünni şeriatını "türban ve çarşaf içinde tutuklu; Suudilemiş ve Araplaşmış katılık" olarak gösteriyor. Ama öbür yandan yazara göre, Sünni şeriatında "topluma yönelik hukuk", Alevi şeriatında(?) ise, "bireye yönelik ahlak" ögesi ağırlıktadır: "Biri adil bir düzeni diğeri kamil bir insan örneğini gerçekleştirmek ister."

Hem Sünni şeriatını kötülemiş ve karşı çıkmış görüneceksiniz, hem de onun adil düzen istediğini söyleyeceksiniz. Bu Refah Partisi'nin programının belkemiğini oluşturan "Adil Düzen"i benimsiyorsunuz demektir.

İstediginiz partiye gidiniz, sizi engelleyen mi var? Ama bir Alevi şeriatı kavramı uydurup, toplumun duyarlı olduğu "bireysel ahlak" söyleminde yorumlayarak, Alevilik inanç ve felsefesindeki materyalist toplumcu özü yoksayamazsınız. Aleviliğin bin yıllık geçmişindeki mücadele, başkaldırı ve devrimci ruhu, kısacası Alevilik tarihini inkar edemezsiniz.

Aleviliğin şeriatı yoktur. Aşk-sevgiyi din ve iman kabul eden ve dost yüzünü kible görüp ona secde eden; tanrı-insan birliğine inanmış Alevi, şeriatı çoktan kapıda bırakmıştır. Anadolu Aleviliğinin büyük ermiş bilgesi Yunus iki beyitle açıklamıştır bunu:

Aşk imandır bize gönül selamet
Kiblemiz dost yüzüdür daimdir salat

Dost yüzün görücek şirk yağmalandı
Anun çün kapıda kaldı şeriat

Yunus'tan bu yana değişiklik olmadı
Alevi inancında. Günümüz Alevi ozan-
larından Hüdaî'nin dediği gibi:
"Sevgi bizim dinimizdir başka dine
inanmayız"

Şeriat sözcüğü Arapça ne ifade
ederse etsin, Türkçede yüklenmiş oldu-
ğu anlam önemlidir. Böyle semantik
bahanelerle Alevilik inancında şeriat
arayamazsınız. Bireysel düşünce, inanç
ve demokratik yaşama özgürlüğü tanı-
mayan; ülkeyi ve toplumu ortaçağ
karanlığına sürükleyen şeriat kavramıyla
ile Alevi sözcüğünü yanyana kullan-

manız bile abestir, hakarettir Alevi-
Bektaşî toplumuna.

Hem sonra bilmeniz gerekir ki,
"İnsan-ı Kamil" mertebesine Şeriat'la
değil, Hakikat aşamasında ulaşılır. Ama
görülüyor ki Prof. Tanyol yine, kendi
kendini "Mürşid-i Kamil" ilan etmiş
ve "bizim zenginlerimiz kamil insan-
lardır" diyerek, bol keseden bu kutsal
mertebeyi dağıtan İzzettin Doğan'ı
izliyor. Gerçek Alevi yaşamı boyunca
İnsan-ı kamil olma savaşını verir; para,
mal-mülk veya makam sahibi olmakla
erişilmez bu mertebeye. Bireysel çıkar-
lardan uzaklaşıp, insanın sahip olduğu
herşeyini ve kendini toplumuna ve
insanlığa adanmasıdır, velilik makamı-
dır, tanrısal düzeydir insan-ı kamillik.

Şimdi aynı derginin aynı sayısında
Abidin Özgünay'ın şu satırlarına göz
atalım:

"Alevi inancında oluş, tanrı ilminde
varolan şeyin görünmesi (zuhuru),
ortaya çıkışıdır. Kainat olmuş olanı da,
olacak olanı da kucagında taşır. Olan
zuhur edendir. Olacak olan ise zuhuru-
nu bekleyendir, Hakk'ın Halka dönüş-
mesidir. Tanrı saltık varlık olduğu, yani
kendi durumunu korudukça Hakk ol-
makta; zuhura çıkıp belirince (tecelli
edince) Halk olmaktadır. 'Enel Hak'
düşüncesi, 'ete kemiğe büründüm'
deyimleri, bu Hakk ile Halk birliğinin
söylemleridir. Alevi felsefesinde yara-
tan, yaratılmıştan ayrı değildir."

Bu inanç ve düşüncenin şeriatla
ilgisi var mıdır? Bunları söylemek
yazmak, şeriat gözünde kafirliktir,
tanrıya şirk koşturaktır. Ama doğru,
Alevilikte tanrı inancı budur; tanrı
varlıkta, insanda zuhur eder.

Cem dergisinin bu yaptığı ikiyüzlü-

lükür ve ayıptır. Bir yandan Alevice
söylemlere yer verirken, öbür yandan
getirip, kendileri gibi inanmayanlara
yaşama hakkı tanımayan şeriatçılarla
kolkola olmayı öğütleyenleri baştaçı
yapmak erdemsizliktir.

Zenginler kulübünüz, burjuvazinin
emrindeki prof.larınızla hangi partiye
giderseniz gidiniz. Ama bu yaptıkları-
nız ve davranışlarınız, Aleviliğe düş-
manlıktır, bu toplumdan elinizi çekiniz.
Yoksa Ali ile Hacı Bektaş Veli ile
dopdolu olan Alevi toplumunun his-
sından kurtulamazsınız.

Aleviliğin siyaset felsefesi materya-
lizmdir. Alevilik siyasetinin adı Selçuk-
lu dönemlerinde Batınlık-Babailik,
Osmanlılar döneminde önce Bedreddi-
nilik, sonra Kızılbaşlık idi. Bugün ise
Alevilik siyasetinin adı Bilimsel Sosya-
lizmdir. ●

Ruhi Su... Ruhi Su...

Ölümünün 10. yıldönümünde Ruhi Su'yu mezarı başında andık

10 yıl önce 20 Eylül'de kay-
bettüğümüz, ölümsüz ozan
Ruhi Su Zincirlikuyu Me-
zarlığı başında anıldı. Komünist Ozan
Ruhi Su emekten yana, halktan yana
işçi sınıfının dostu, türkülerimizin usta
yorumcusu ölümsüz ozandır. Tedavi
olmak için yurtdışına gitmesi gerekti-
ğinde "sakıncalıdır" deyip pasaport
vermeyen burjuva devleti, birkez daha
anlamalıdır Ruhi Su'yu öldüremediğini.
Pir Sultan'lar, Hasan Hüseyin'ler, Na-
zım Hikmet'ler ve daha nice şairlerimiz
ve ozanlarımız Ruhi Su'nun sesinde
tazeliğini korumaktadır.

Törene Ruhi Su'nun değerli eşi
Sıdika Su'nun konuşmasıyla başladı.
Sıdika Su şunlara değindi:

"Ruhi Su'yu yitireli 10 yıl oldu... O,
müzik ve sanat dünyamıza, toplumsal
ve siyasal yaşamımıza ve tüm insanlı-
ğın büyük evrenine, insandan yana,
halktan ve emekten yana, yeni sesler
getirmek için yaşadı. Tüm yaşamını,
sesiyle soluğuyla, sazıyla şiiriyle, gece-

si ve gündüzüyle, insanlığın yarattığı o
en güzel düşünceye adadı... Ruhi Su,
sadece bir müzik insanı, yalnızca bir
kültür adamı değildi. O çağının ve
ülkesinin sorumluluğunu sessizce yük-
lenmiş, bu ağır ve onurlu yükü, ömrü
boyunca vakarla taşımış yürekli bir

aydın, gerçek bir komünistti.

"Ruhi Su'yu yitireli tam 10 yıl
oldu... Bu yıl ayrıca, onun eseri olan
Ruhi Su Dostlar Korosu'nun 20. yıldö-
nümü... Su gibi akıp giden bu zaman
dilimi içinde, onun müziğimize ve sanat
yaşamımıza getirdiği bakış gelişt,

yaygınlaştı... Anadolu halk kültürünü,
çağdaş müzik normlarıyla yoğurarak
evrenselliğe ulaştıran; toplumsal muha-
lefeti sazi, sesi ve tüm varlığıyla
yükselten sanatçı, kendi alçakgönüllü-
lüğe, görkemli yalınlığına yaraşır, bir
dizi etkinlikle anılacak..." diyerek
konuşmasını bitirdi.

Sıdika Su'nun o coşkusu, içtenliği,
törende türkülerini haykırarak söylemesi
Ruhi Su'yu birkez daha ölümsüz
kılıyordu.

Anma törenine katılan müzik gür-
ları kısa dinletiler sundular. Ruhi Su
türkülerini söyledi. "Drama köprüsü"
türküsünü hep bir ağızdan dostlarla
beraber söyledik. Ruhi Su'nun aramız-
da olduğunu törene katılan dostlar o gür
sesleriyle belirttiler. Çünkü o bizimley-
di, gönülümüzde, kavgamızda yaşıyordu.

10 yıl sonra büyük bir sevgi ve
canlılıkla anılan TKP'li büyük ozanı-
mız Ruhi Su'yu, birkez daha büyük bir
özlemle kucakladık.

Fikriye Kaya

Gelecek mutlak bizimdir

10 Eylül 1995 pazar günü Türkiye'nin en eski partisi Türkiye Komünist Partisi'nin 75. kuruluş yıldönümü yapılan bir gece ile coşkuyla kutlandı. Salon, kızıl Orak-Çekiçli bayraklar, mesajlar içeren bez pankartlar, Mark-Engels-Lenin'in büyük boy resimleri ile donatılmıştı.

Saat 19.20 sıralarında, kendisine "Türkiye'nin en yaşlı komünistiyim" diyen Mehmet Bozışık'ın safona girmesi ile coşku müthiş yükseldi. Bozışık salondaki yerini alana kadar alkışlandı. bu gerçekten görülmeye değer bir manzara idi.

M. Bozışık'ın salondaki yerini almasından sonra, sunucu yoldaşlar açılış yapmak üzere sahneye geldiler. Açılış Mustafa Suphi'lerin Ethem'lerin, Nejat'ların, Nazım'ların, Pir Sultan'ların, Şeyh Bedrettin'lerin, İnanç'ların, Bedir'lerin ve nice şehitlerimizin anısına bir dakikalık saygı duruşu ile başladı. Bunun hemen ardından hep birlikte *Enternasyonal* marşını okuduk.

Saygı duruşu ve *Enternasyonal*'den sonra dünyanın dörtbir ucundaki komünist partilerden gelen mesajların okunmasına geçildi. Arasında Nazım Hikmet'ten gecenin önemini anlatan güzel şiirler okundu.

Şiirler sonrasında bir işçi yoldaşımız partimizin görüşlerini kısaca anlatan bir konuşma yaptı, bu yoldaşımızın konuşması alkışlar arasında sona erdi.

Bütün bu konuşma aralarında ise mesajlar okunmaya devam ediyordu. Türkiye'nin ve dünyanın dört bir tarafından gelen bu mesajlar o kadar çoktu ki, neredeyse gecenin tümünü kaplayacak diye bir ara endişe etmeye başladık.

Kutlama sanatçıların söyledikleri deyiş ve türkülerle devam etti. Türkü ve hıalaylardan sonra gecenin onur konuğu olan Mehmet Bozışık konuşma yapmak üzere ayakta alkışlar arasında kürsüdeki yerini aldı. Bu coşku ve alkışlar sırasında hep bir ağızdan "TKP yaşıyor savaşıyor" sloganı atıldı.

Bozışık, konuşmasında "yaşamı boyunca gördüğü zorlukların kendisini yıldırmadığını" ve "bugün 94 yaşındaki bir komünist olarak partimin (TKP)

75. kuruluş yıldönümünde sizlerle birlikte olmaktan çok mutluluk duyduğumu" belirtti. Bozışık yaşamının 16 yılını çeşitli hapisanelerde geçirdiğini ve partisi (TKP'nin) kuruluş yıldönümlerini buralarda kutladığını şöyle anlattı:

"Yoldaşlar TKP'nin 75. yıldönümü dolayısıyla beni davet ettiğiniz için sizlere çok çok teşekkür ederim. Sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Yoldaşlarım TKP'nin kuruluşun yıldönümünün tam 16 senesini hapisanelerde kutladım. Amasya hastanesinde kutladım, İstanbul hapisanelerinde kutladım. Aynı zamanda 10 senesini de sürgünlerde kutladım yoldaşlarım. Şimdi de sizlerle beraber, siz yoldaşlarımla beraber kutluyorum. Sürgünde kutlamalarımın 2-3 senesini, Mucur'dayken oldu. Mucur Hacıbektaş'a yakın kaza. O nedenle Hacı Bektaş Veli'yi de ziyaret ettim. Bu büyük adamın başucunda ona hürmetle başımı eğdim. Ondan sonraki kutlamamı, ikinci sürgün yerim Bursa'da kutladım. Bursa'dan sonra İstanbul'a gönderildim. Partimizin kuruluş yıldönümünü burada da kutladık. Bu üçüncü kutlama yılı olmuştu sürgünde. 4. sürgün yılım da Gaziantep'de olmuştu yoldaşlarım. Ve

burada bir yerde çalışan bayanlar bana çok yardım ettiler. Komünist olduğum için bana maddi yardımda da bulundular. Son sürgün kutlamam olan 5. kutlamamı da Sivrihisar'da kutladım yoldaşlarım. Onun için yoldaşlarım şimdi sizlerle beraber 75. yıldönümümüzün kutlamanın sevinci içindeyim." Konuşmasını "gelecek komünizmin'dir" diye bitirdiğinde salon inliyordu: "Onurumuz Bozışık, partimiz TKP". Ve Bozışık sahneye alındığı gibi, yine alkışlarla salondaki yerine uğurlandı. Gecenin ilerleyen saatlerinde türkülerimiz, deyişlerimiz ve gelen mesajların okunması devam etti.

Bozışık salondan ayrılırken yine alkışlar arasında sahneye gelip "böyle güzel bir geceye katıldığı için çok mutlu olduğumu" söyledi ve sözlerini "sizleri tekrar tekrar selamlıyorum ve şunu ilave ediyorum: Komünist bir dünya yaratma çabasında, mücadelesinde daha fazla hareket bekliyorum sizden. Gelecek Komünist Partisinde, gelecek sosyalizmde" kelimeleri ile bitirdi.

Gecenin son sanatçısı herkesin yakından tanıdığı değerli ozan Dertli Divani idi. Divani Baba, programına Anadolu'muzun, adeta günümüzdeki

toplumun durumunu anlatan ve buna karşı isyan duygularını anlatan güzel türkülerle başladı.

Divani baba bir de konuşma yaptı. Konuşmasında Anadolu Aleviliğinin geçmiş ve günümüzdeki durumu üzerinde kısaca durdu. Aleviliğin sorunlarından birkaçına değindi, "Aleviliği de birilerinin çıkarları doğrultusunda bir yerlere yamamaya çalışanların olduğunu" söyledi. "Alevilik ve işçi sınıfının tehlikeli bir dönem geçirdiğine" değinen Divani, "son dönemlerde üç-beş çıkarıcının parlamentoda boy göstermek için bir Alevi partisi kurma girişimlerinin bulunduğunu, bunu açıkça söylemeseler de bunun çalışması içinde olduklarını, ve bu gibi girişimlerin Alevi-Bektaşlı toplumuna çok zararlar vereceğini, böyle bir partinin gerici RP'den farkı olmayacağını, bunun için tüm Alevilerin ve laik-demokrat herkesin bu oluşuma karşı mücadele vermesi gerektiğine" değindi. Ve güzel deyişleri ile programını kapadı.

Yazılı dağıtılan programda, gecenin en son bölümünde multivizyon gösterimi vardı. Ancak tertip komitesinin son dakikalara kadar uğraşmasına rağmen teknik arızanın giderilememesi bu gösteri gerçekleşemedi. Bu da bir çok insanda üzüntüye neden oldu. Gecenin en önemli eksikliği buydu.

Ancak, bu 10 Eylül son birkaç yılın en coşkulu 10 Eylül'üydü. Gece boyunca coşku hiç eksilmedi. Gece, disiplini, özveriye, inancı, komünistlerin, sömürüye karşı çıkanların tek bir çatı altında toplanmasının sevincini yansıttı. Bu gece şunu da iyi gösterdi: Çürüme getiren şahıslar ayıklandıkça daha da güçleniyoruz. Partimiz komünizme gönül vermişlerin, bu uğurda mücadele etmeyi göze almış, yemin etmişlerin kucaklaştığı bir çatıdır. Bu gece enerjimizi kamçılıdı. Eminiz, bir sonraki bundan daha yığınsal, daha disiplinli, daha özverili, ve "teknik her türlü arızaları" aşma yeteneğimizi geliştirdiğimiz bir kutlama olacaktır. İşte bu inançla ileri!

Yaşasın TKP!

Yaşasın işçi sınıfımızın enternasyonalist birliği!

Salih Kırmızı